

Bidbook

'n Golden Kaans
September 2023

Museum
aan de A

Inhoud

Het verhaal van Museum aan de A

01 Inleiding	5
'n Golden Kaans	6
Samen maken we Groningen	7
Theoretische onderbouwing	8
Wie wij zijn	11
Onze vijf kernwaarden	12
Onze belofte	14
Onze naam en omgeving	14
Voor wie we het doen	15
Verhalen met verschillende invalshoeken	16
Onze zes strategische doelstellingen	18
Projectdoelen Value Case	20
Onze nieuwe vaste presentatie	21
Werelden met menselijke maat	22
Het Groninger nachtleven	24
Veen, graan, gas	25
Werk in uitvoering	26
Onze plek	27
Voor de hele provincie	31
Literatuurlijst theoretische onderbouwing	33

De architectuur van Museum aan de A

02 Opgave	35
03 Museum in context	39
04 Adressering	45
05 Binnenplaats	57
06 Circuit	67
07 Integrale toegankelijkheid	73
08 Het plan	81
09 Verduurzaming en herstel	91
10 Planoverzicht	97
11 Wat voorafging	101
Colofon	104

Inleiding

01

'n Golden Kaans

Groningen krijgt een kans, een gouden kans om te bouwen aan een splinternieuw museum over de rijke Groningse geschiedenis. Museum aan de A is een zelfbewust museum dat met lef de verhalen van Groningen vertelt en de geschiedenis verbindt met de opgaven van vandaag. Vanuit verschillende perspectieven, met meerdere stemmen.

Een museum dat discussies niet uit de weg gaat maar juist stimuleert. Een museum dat agendeert, verrast en inspireert. Hier staan de deuren open voor een brede doelgroep van binnen en buiten Groningen stad en provincie. Museum aan de A is de opvolger van

het Noordelijk Scheepvaartmuseum. Na 90 jaar verleggen we de koers definitief: van museum over de noordelijke scheepvaart naar museum over de geschiedenis van stad en provincie Groningen. Over het leven van (buiten) gewone Groningers. Over successen én schaduwkanten. Van Rabenhaupt's overwinning in 1672 tot en met de Groningse betrokkenheid bij slavernij. Van pionierende Groningse vrouwen tot portretten uit het aardbevingsgebied. En natuurlijk ook de scheepvaart; zonder scheepvaart zou Groningen immers Groningen niet zijn.

Samen maken we Groningen

Museum aan de A is voor iedereen. Voor de liefhebber van een 'historische snack' én voor de cultuurhistorische fijnproever. Voor de inwoner van stad en provincie. En voor de toerist.

Museum aan de A is een unieke samenwerking tussen het Groninger Museum, de Groninger Archieven, Noorderpoort en Museum aan de A. Samen met culturele instellingen in de provincie maken we een levendige historische ontmoetingsplek met tentoonstellingen, activiteiten, workshops, theater, dans, muziek en lezingen. Daarnaast is Museum aan de A een leer-werkplek en leslocatie voor studenten van Noorderpoort.

In onze nieuwe vaste tentoonstelling laten we straks zien waarom we van Groningen houden, wat er in onze prachtige provincie allemaal te zien en te doen valt en hoe geluk en ongeluk in Groningen soms dicht bij elkaar liggen. Deze invalshoek biedt ruimte om onderwerpen vanuit verschillende perspectieven te belichten en gelaagdheid aan te brengen in de verhalen die we vertellen. Daardoor wordt het verhaal van ons museum aansprekend voor een breed publiek.

In onze wisseltentoonstellingen en activiteiten, waarin we thematisch steeds een link gaan leggen met onze vaste tentoonstelling, willen we dan ook actief inzetten op het bereiken van nieuwe doelgroepen. Voor de uitwerking van de nieuwe vaste tentoonstelling werken we samen met Studio Louter en OPERA Amsterdam. Voor wisseltentoonstellingen en activiteiten werken we samen met verschillende partners en lokale communities.

Voor Museum aan de A is vernieuwbouw nodig. De bestaande gebouwen moeten worden aangepast, zodat ze voldoen aan de huidige eisen van een museum. Ze worden bovendien met elkaar verbonden met zowel nieuwbouw als verbouwingen. Zo ontstaat er een toegankelijk geheel met een centrale, uitnodigende entreehal aan de A.

'n Golden Kaans is ons ambitieuze vernieuwbouwplan waarin we twee 14e-eeuwse panden integraal toegankelijk maken voor het publiek. Alle bestaande panden in het museumcomplex worden verduurzaamd. Ook komt er meer oppervlakte tot onze beschikking voor

wisseltentoonstellingen en activiteiten en we verplaatsen de hoofdentree naar de Kleine der A. Daarnaast wordt het makkelijker en minder kostbaar om delen van het museum buiten de reguliere openingstijden open te stellen, bijvoorbeeld voor arrangementen met Museumcafé Het Pomphuis. Meer ruimte en flexibelere openingstijden bieden meer mogelijkheden om meer bezoekers te ontvangen. De nieuwe poort aan de Schuitemakersstraat geeft toegang tot de vergroende binnenplaats met het Canterhuis en Gotisch Huis als twee kroonjuwelen. In samenwerking met architectenbureau vector-i, bouwmanagementbureau Draaijer, ingenieursbureau abtWassenaar, Dijkstra, bouw- en inrichtingsmanagement, ons museumteam, onze Raad van Toezicht en subsidiënten zijn we tot dit mooie plan gekomen, dat we hierbij graag presenteren.

Nicolette Bartelink, directeur bestuurder Museum aan de A

Theoretische onderbouwing

De wereld verandert in rap tempo. We handelen, leven en kijken steeds wereldwijder en talloze zaken zijn onzeker. Juist nu is aandacht voor de geschiedenis van de eigen omgeving en identiteit voor veel mensen belangrijk (Bijsterveld and Mol 2018). De functie van musea verandert mee. Bij maatschappelijke thema's als diversiteit, inclusie, gemeenschapsparticipatie en duurzaamheid wordt de rol van musea groter. Dit bleek ook wel tijdens de General Conference 2022 van het International Council of Museums (ICOM). Hier werd met een grote meerderheid van 92% van de leden de nieuwe museumdefinitie aangenomen;

A museum is a not-for-profit, permanent institution in the service of society that researches, collects, conserves, interprets and exhibits tangible and intangible heritage. Open to the public, accessible and inclusive, museums foster diversity and sustainability. They operate and communicate ethically, professionally and with the participation of communities, offering varied experiences for education, enjoyment, reflection and knowledge sharing.

De ICOM-museumdefinitie wordt door museumprofessionals wereldwijd gezien als een belangrijke graadmeter voor wat een museum is en wat het museum betekent voor de maatschappij (ICOM Nederland 2022).

Juist bij het ontwikkelen van een nieuw museum, zoals we nu doen voor Museum aan de A, is deze herijking van belang. Museum aan de A geeft invulling aan de museumdefinitie door veel oog te hebben voor toegankelijkheid, participatie en educatie. Hiervoor baseren we ons op een aantal theorieën over wat een museum zou moeten zijn, die in de museumsector steeds meer onderschreven én succesvol toegepast worden.

Toegankelijkheid

Museum aan de A is er voor iedereen. We willen een inclusieve organisatie zijn en toegankelijkheid is een van onze kernwaarden. Kijkend naar de geschiedenis van musea is dit niet vanzelfsprekend, eeuwenlang waren musea vooral plekken die bezocht werden door de elite (Barrett 2011; Marstine 2006; Kavanagh 1996; Arinze 1999). Het grootste deel van de bevolking was er niet vertegenwoordigd

(Prior 2002). Het breder gedragen idee dat musea democratische plekken zijn van en voor de bevolking, kwam pas op met het ontstaan van de New Museology-beweging in de jaren 1970/1980 (Vergo 1989; Assunção dos Santos 2010).

In Museum aan de A omarmen we deze opvatting en willen we er voor iedereen zijn. Om deze ambitie waar te kunnen maken, is toegankelijkheid in de breedste zin van het woord een vereiste. Natuurlijk beginnen we met fysieke toegankelijkheid en maken we ons museum wat dat betreft zo toegankelijk mogelijk. We verwijzen daarvoor naar de bijgevoegde plannen van de architect verderop in dit plan. Maar het gaat niet alleen om fysieke toegankelijkheid maar ook om sociale, financiële, cognitieve & perceptuele en culturele toegankelijkheid (vgl. Benente en Minucciani 2020).

We beseffen dat inclusie altijd samengaat met het maken van bepaalde keuzes en dat het daardoor weer kan zorgen voor bepaalde vormen van uitsluiting (Feenstra 2018). Om als Museum aan de A weloverwogen keuzes te maken, evalueren we ons

toegankelijkheidsbeleid regelmatig aan de hand van de 4 P's (Personeel, Publiek, Programma en Partners), zoals geadviseerd door de Code Diversiteit en Inclusie. Onze interne werkgroep toegankelijkheid bezoekt regelmatig congressen en bijeenkomsten om op de hoogte te blijven van de nieuwe ontwikkelingen en programma's rondom toegankelijkheid, diversiteit en inclusie in de culturele sector.

Participatie - OF/BY/FOR ALL

Als we het hebben over sociale en culturele toegankelijkheid focust Museum aan de A zich op participatie. We baseren ons daarbij op het principe OF/BY/FOR ALL. In haar boek 'The Participatory Museum' stelt Nina Simon dat om participatie op grote schaal mogelijk te maken, een museum moet fungeren als een soort platform dat verschillende gebruikers met elkaar verbindt. Die gebruikers fungeren als makers, verspreiders, consumenten, medewerkers en critici van inhoud (Simon 2010). Het museum is dus niet langer de enige bedenker, maker en producent van zijn programma, maar betreft het publiek erbij en faciliteert mogelijkheden voor een

grote diversiteit aan verschillende groepen om actief te participeren. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat er verschillende vormen van participatie zijn. Deze vormen worden vaak geïllustreerd aan de hand van de participatieladder. In het uit 1992 daterende model van Roger Hart staat (mee)beslissen op de hoogste trede als de meest pure vorm van participatie. Deze wordt gevolgd door coproduceren op de tweede trede, de derde trede is adviseren, raadplegen is de vierde trede en informeren staat op de vijfde trede en is de laagste vorm van participatie.

Als Museum aan de A zetten we vooral binnen ons activiteitenprogramma in op een hoog niveau van participatie. Voorbeelden hiervan zijn onze activiteiten rondom Keti Koti waarbij Stichting Pittig Gekruid meebeslist over de programmering en de activiteiten rondom Bommen Berend die in coproductie met de Koninklijke Vereniging van Volksvermaken tot stand komen.

Simon benadrukt in haar boek ook het belang van het programmeren buiten de eigen muren. Daardoor

hoeft de bezoeker niet steeds naar het museum te komen, maar komt het museum naar het publiek toe. Dit doen we al door activiteiten in de provincie te programmeren. Een succesvol voorbeeld hiervan is het Boeskoolfestival dat we in samenwerking met de lokale historische vereniging in Zuidwolde georganiseerd hebben. De verbouwing en tijdelijke sluiting van onze panden geeft dan ook een extra impuls en ruimte om nieuwe samenwerkingen op externe locaties in stad en provincie aan te gaan. Hierbij valt niet alleen te denken aan erfgoedinstellingen of -verenigingen, maar ook aan het onderwijs, zorginstellingen en wijkcentra.

De eerste stappen om coproductie binnen onze wisseltonstellingen te faciliteren zijn al gezet. Een gedeelte van de tentoonstelling *Slavernij. En de Groningers?* is gemaakt door Comité 30/1 Groningen. Participatie in de vorm van coproduceren past goed bij de missie en visie van Museum aan de A en we willen deze eerste stappen verder gaan uitwerken in een duurzaam plan.

Bij het maken van de plannen voor het verbeteren van de toegankelijkheid laten

we ons adviseren door de Werkgroep Toegankelijk Groningen die grotendeels bestaat uit ervaringsdeskundigen. Om te waarborgen dat de tentoonstellingen ook goed aansluiten bij de behoeftes van het onderwijs, is ook onze partner Noorderpoort vertegenwoordigd in de werkgroep die meebeslist over de inhoud en invulling van de nieuwe vaste tentoonstelling.

Daarnaast is een belangrijk punt in de discussie over inclusieve musea het debat over de dekolonisatie van musea (De Lange 2017a; 2017b; Campfens 2018; Debeuckelaere 2019; De Vries 2018). Net als in de geschiedschrijving zelf, domineerde in historische musea lange tijd het witte, mannelijke perspectief (Marstine 2006). Hier willen we in Museum aan de A verandering in brengen, door verschillende perspectieven aan het verhaal toe te voegen. Geschiedenis gaat immers ook over vrouwen, mensen met een ander geloof dan het christelijke, kleur, et cetera. Dat betekent dat we onze collectie uitbreiden, maar ook de informatie over onze huidige collecties heronderzoeken én herbeschrijven. Voor dat laatste is de publicatie *Words Matter*

ons uitgangspunt. In het kader van de herinrichting van de vaste presentatie besteden we hier samen met onze vaste partners het Groninger Museum, de Groninger Archieven en Noorderpoort vanzelfsprekend ook veel aandacht aan.

Educatie

In het kader van cognitieve en perceptuele toegankelijkheid zetten we sterk in op educatie. Van nul tot honderd. Educatie is voor iedereen. Alles wat we doen, belichten we vanuit verschillende perspectieven. Om dit goed te kunnen doen, gebruiken we onder andere de I ASK methode en VTS- strategieën (Visual Thinking Strategies). Deze methode en strategieën zijn ontwikkeld om ervoor te zorgen dat bezoekers met meer kennis, openheid en nuance in het denken het museum verlaten.

Alleen als verschillende groepen bij elkaar komen en er een veilige sfeer is, kan er publiek debat plaats vinden. (Habermas 2006; McKee 2004). Een belangrijk aspect is dat elk individu geacht wordt zich te kunnen mengen in discussies binnen de publieke sfeer en niet alleen bepaalde groepen. Om een publiek museum te zijn moeten

we dus openstaan voor alle individuen en niemand uitsluiten. Educatieve projecten en publiekactiviteiten zijn voor Museum aan de A het middel om dergelijke dialogen te faciliteren. Met andere woorden, een publiek museum zijn, brengt de plicht met zich mee om inclusief te zijn voor iedereen die zich houdt aan de normatieve vorm van initiatie en uitwisseling van discours en dus te reflecteren op diversiteit en inclusie, in tegenstelling tot de historische singulariteit van ‘het publiek’ (Barrett 2011). Ons nieuwe museum met historische ontmoetingsplek zal een plek worden waar iedereen participeert en deel kan nemen aan het debat.

Wie wij zijn

De rijke geschiedenis van provincie en stad Groningen verdient het om verteld te worden aan een zo groot mogelijke groep mensen. Onze geschiedenis leeft en is altijd in beweging. De verhalen die we al kennen uit de geschiedenisboeken vullen we aan met nog niet eerder vertelde verhalen. We maken de verhalen van, door en over Groningers en Groningen actueel. Daarnaast verbinden we deze verhalen met vraagstukken van vandaag en morgen. Zo versterken we de verbinding met en kennis over de plek en vergroten we het begrip van het heden.

Missie

Museum aan de A verbindt inwoners en bezoekers van Groningen met de geschiedenis van stad en provincie. Het museum treedt op als een regisseur / programmeur, die ervoor zorgt dat het publiek actief bijdraagt aan de programmering en ontwikkeling van activiteiten. Zo bepaalt het publiek mede de inhoud van het museum. Het museum ontwikkelt verder activiteiten en tentoonstellingen samen met (culturele) partners in provincie en stad, waarbij we langjarige plannings hanteren zodat iedereen die dat wil, kan aanhaken.

Visie

In een globaliserende wereld is aandacht voor geschiedenis van de eigen omgeving en identiteit voor veel mensen belangrijk. Daarom geeft het museum een beeld van het ontstaan en de ontwikkeling van Groningen en de Groningers. Het museum geeft zo context aan de actualiteit.

Narratief

Vanuit de missie en visie van Museum aan de A hebben wij onze kernwaarden, belofte en narratief opgesteld. Dit deden we in samenwerking met verschillende partijen. In het narratief is input verwerkt van onze vrijwilligers en betaalde medewerkers, onze vaste samenwerkingspartners, erfgoedinstellingen en musea in de provincie en Marketing Groningen. Ons narratief vormt de basis van ons werk en de keuzes die we maken.

Onze vijf kernwaarden

De vijf doar wie veur stoan

Onze overtuiging berust op vijf kernwaarden. Samen vormen deze kernwaarden de intrinsieke motivatie bij alles wat we doen.

1. Zelfbewust

Bewust van ons verleden als sleutel naar de toekomst

Wij zijn een museum van, door en over Groningers. We vertellen onze verhalen eerlijk en oprecht. Onze collectie sluit hierop aan. Onze exposities zijn altijd gebaseerd op gedegen kennis van het verleden, met beide benen stevig in het heden. En het belangrijkste: we hebben oog voor de diverse kanten van onze geschiedenis. In Museum aan de A ervaar je wat Groningen tot Groningen heeft gemaakt. We zijn daarin zelfbewust. In deze tijd merken we dagelijks hoe in het verleden gemaakte keuzes ons huidige en toekomstige leven nog steeds beïnvloeden. Wij laten zien hoe. Hoe die keuzes ooit zijn gemaakt en hoe ze doorwerken op vandaag en morgen. Alleen door het verleden te kennen, kunnen we onze toekomst bewust vormgeven.

2. Lef

Onverwacht en onconventioneel

Net als Groningen zelf, zit Museum aan de A vol lef en karakter. Hier doen we dingen n et even anders. We nemen daadkrachtig het voortouw en schuwen het experiment niet. We durven onderwerpen op een onverwachte en onconventionele manier aan te snijden. Bij ons mag het schuren, maar niet zomaar. Doel is altijd om het bewustzijn te vergroten en een andere, al dan niet verrassende invalshoek te laten zien. We durven ons verleden onder ogen te komen. We zetten het in het perspectief van hedendaagse vraagstukken. We dragen daarmee bij aan de samenleving van nu.

3. Toegankelijk

Een pleisterplaats voor iedereen

We zijn ons bewust van de (on)gelijkheid in kansen en keuzes. Uit een onderzoek uit 2020 van de Erasmus School of Economics (ESE) staan vijf Groningse gemeenten in de top tien kansarmste gemeenten van Nederland. Het gaat om de gemeenten Midden-Groningen, Veendam, Oldambt, Appingedam en

*Ik vond het heel leuk en leerzaam.
Volgende keer kom ik met camera en
schrift, zodat ik er verslag over kan doen
voor school.*

Hannah en Flip, Bedum

Groningen. We willen de Groningse geschiedenis toegankelijk maken voor een zo breed mogelijk publiek. En de verhalen laten vertellen door een zo breed mogelijke groep. We zijn er voor het oude en het nieuwe Groningen. Voor de rijkere en de armere Groninger. Onze 14e-eeuwse gebouwen maken we fysiek toegankelijk voor iedereen. We spreken allerlei groepen mensen aan. Dat doen we met een breed palet aan activiteiten, een verrassende programmering waarin meerdere stemmen aan bod komen, en exposities die op verschillende manieren te beleven zijn. Gelaagdheid is ons antwoord. Museum aan de A is er voor iedereen en we sluiten niemand uit. Wij heten welkom.

4. **Verbinding**

Een ontmoetingsplek met
combinatiekracht

Museum aan de A is op vele vlakken een ontmoetingsplaats. Hier is verbinding tussen oud en nieuw, tussen collectie en verhalen, tussen stad en provincie, tussen Groningen en de rest van de wereld, tussen gebouw en omgeving, tussen bekend en onbekend, tussen klein en groot en zeker ook tussen alle

verschillende soorten bezoekers. Ons museum is een gedeelde plek waar diverse werelden samenkomen. Juist in onverwachte ontmoetingen schuilt een grote kracht: de meerwaarde van complementaire contrasten, van tegenstellingen die samen een compleet geheel vormen.

5. **Relevant**

Geschiedenis voor de toekomst

Onze wereld, en zeker ook Groningen, is volop in beweging. Talloze opgaven vragen om aandacht: van klimaatverandering en energietransitie tot herstel van biodiversiteit en de hervorming van onze landbouw. Deze vraagstukken zullen doorwerken op onze cultuur, economie en samenleving, en daarmee ook op onze fysieke leefomgeving. Begrip van het heden begint met kennis van het verleden. Dat verleden biedt bovendien houvast en inspiratie. Met beide benen in de wereld van vandaag slaat het Museum aan de A een brug naar morgen. We vertellen, inspireren en bieden onze bezoekers context. Zo maken we onze geschiedenis persoonlijk, toepasbaar en waardevol. Verhalen van toen voor de wereld van morgen.

Onze belofte

Hier kinst ons aan holden

Onze kernwaarden laten zien dat we eerlijk zijn. Bewust. We schuwen de werkelijkheid niet. Onze geschiedenis kent vele stemmen, niet alleen succesverhalen. Wat het succes van de een is, is het verdriet van een ander. We tonen daarom meerdere invalshoeken en laten verschillende stemmen horen. In plaats van te zeggen dat iets dé waarheid is, stellen we liever vragen. Het is altijd makkelijker om naar het verleden te kijken, als er meer afstand is. Hoe kijken verschillende doelgroepen er tegenaan? Hoe ga je ermee om? Wat is je perspectief?

Een bezoek aan Museum aan de A zet je aan het denken. Het is de start van je verdere ontdekkingsreis door Groningen. Het nodigt je uit om kennis te maken met onze mooie provincie en laat zien dat een meerdaags verblijf in Groningen absoluut de moeite waard is.

Onze naam en omgeving: een eerbetoon aan de A

Museum aan de A. Met deze naam onderstrepen we onze aard en ambities. Het is bovendien een eerbetoon aan de maritieme wortels van ons museum.

De A die Groningen vormde

In Groningen staat A, Aa of Ae voor stromend water. Dat houdt niet op bij de A die vanuit Drenthe door de stad stroomt. Groningen telt talloze andere A's. De entree van het Museum aan de A ligt straks letterlijk aan de Kleine der A. Dit is de rivier die de stad heeft gemaakt tot wat die is. Voor de stad was de A eeuwenlang van levensbelang. Het was een onmisbare route voor handel en nijverheid, een verbinding richting zee en Ommeland. Via de A kwamen goederen én invloeden van buiten de stad in: nieuwe ideeën, andere culturen. Bovendien bracht de A (schoon) drinkwater. De A was daarmee met recht een levensader. Ook voor het landschap was de A van grote betekenis. Samen met de Hunze en andere beken en rivieren die vanaf het Drents Plateau richting zee stroomden, vormde de A het Groningerland.

Het is dan ook niet voor niets dat veel in de stad en provincie Groningen verwijst naar die prominente A. Denk in de stad alleen al aan de Hoge, Lage en Kleine der A. De Akerk, het A-kwartier en nu dus ook Museum aan de A. Onze naam is een hommage aan de rivier, aan de waarde van stromend water en aan onze prominente plek in de stad. Ons museum is gelegen aan de A, in het hart van het A-kwartier en vrijwel in de schaduw van de Akerk. De A staat voor verbinding, beweging, landschap en leven. Gronings leven.

Samenwerken rondom de A

Al jaren werken we samen met partners bij en aan de A. Een mooi voorbeeld is het evenement WinterWelVaart. Dit organiseren we al vijftien jaar lang samen met de buurtvereniging A-kwartier, schippers van de bruine vloot, kunstenaars en andere ondernemers in het A-kwartier en, niet te vergeten, de Akerk.

Voor wie we het doen

Toegankelijk en aantrekkelijk

Onverwachte stemmen brengen nieuwe geluiden, die steeds weer andere mensen kunnen raken. Juist personen en partijen waar je niet zo snel aan denkt bij een historisch museum, kunnen ons helpen om nieuwe groepen mensen te interesseren voor de verhalen van Groningen. Door te werken met bijzondere curatoren, zullen onderwerpen op een verrassende manier worden belicht.

Voor iedereen

Museum aan de A is er voor een zo breed mogelijke doelgroep. Dit staat voorop bij alles wat we doen. We nemen onze bezoekers serieus, gaan ingewikkelde thema's niet uit de weg en leveren maatwerk per onderwerp. Zo kunnen we toegankelijk én aantrekkelijk zijn voor een zo divers mogelijk publiek. We streven ernaar dat zo veel mogelijk doelgroepen bij ons door het jaar heen dingen kunnen ontdekken. Vanuit alle mogelijke achtergronden. Ons museum is voor bewoners en (internationale) toeristen. Voor gerichte bezoekers en toevallige passanten. Voor scholieren van de dovenschool en demente ouderen. Voor alle lagen van de samenleving. Voor iedereen.

Doelgroepen

We richten ons ook op doelgroepen die normaal gesproken minder snel naar een museum gaan. Denk hierbij aan mensen die de drempel te hoog vinden, die zich niet gerepresenteerd voelen of voor wie het te ver van hun bed is. We durven te kiezen voor een gastvrije aanpak, die alle lagen van de samenleving trekt. Zo kunnen we daadwerkelijk een museum voor iedereen zijn.

Nieuw en vertrouwd Groningen

Met 'Groningers' bedoelen we al die mensen die door de eeuwen heen in Groningen woonden, werkten en er hun sporen achterlieten. Daar horen nadrukkelijk ook de verhalen bij van hen die van elders kwamen: zij die Groningers zijn geworden. In het verleden en nu. Vanuit alle lagen van de samenleving, vanuit verschillende perspectieven. Hier ontdek je nieuwe dingen over vertrouwde thema's en hoor je vertrouwde stemmen nieuwe klanken maken.

De doelgroepen van de nieuwe vaste presentatie zijn:

- Scholieren (met educatief programma

voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs)

- Studenten van het mbo, hbo en wo
- Inwoners van stad en provincie Groningen
- Toeristen uit binnen- en buitenland

Museum aan de A is er voor iedereen die zich Groninger voelt of even wil voelen, al is het voor één dag...

De doelgroepen van de historische ontmoetingsplek zijn:

- Inwoners van stad en provincie Groningen
- Geïnteresseerde vrijwilligers die meedoen in het project Maak Geschiedenis van de Groninger Archieven
- Studenten van Noorderpoort voor stages (als leer- werkplek en leslocatie voor Noorderpoort)
- Specifieke bezoekers voor activiteiten in het museum, maar ook op locatie in de gemeente en provincie
- Studenten van het mbo, hbo en wo

De komende periode doen we onderzoek om deze doelgroepen en de benadering ervan verder uit te werken.

Verhalen met verschillende invalshoeken

Verschillende kanten

Met onze eigen collectie en die van onze partners vertellen we verhalen over de rijke geschiedenis van stad en provincie Groningen. Dit doen we op een relevante en toegankelijke manier, voor iedereen. We belichten verschillende perspectieven en tonen de complexiteit en de morele dilemma's van de geschiedenis én vandaag de dag. Geschiedenis kent immers talloze kanten. Zo was de gaswinning in Groningen ooit vooral een succesverhaal voor de Nederlandse economie. Inmiddels kennen we ook de keerzijde. We kiezen daarom voor thema's waarmee we meerdere kanten van de geschiedenis kunnen laten zien. Met zowel bekende als onbekende verhalen en invalshoeken. Verhalen die onderbelicht zijn gebleven en die ons een nieuwe blik op de geschiedenis laten werpen.

Verrassen en verbinden

Museum aan de A wil verbazen, verrassen en verwonderen, in vorm en inhoud. We leggen uit, maken nieuwsgierig en inspireren bewoners en bezoekers om zelf verder op ontdekkingstocht te gaan. We werken hierin nauw samen met onze partners: het Groninger Museum, de Groningen Archieven en Noorderpoort. Samen met hen verbinden we heden, verleden en toekomst. Dat doen we met de vinger stevig aan de pols van de actualiteit. Zo bieden we onze bezoekers context, inzicht en, niet in de laatste plaats, een onvergetelijke Groningse ervaring.

De speurtocht was superleuk.

Karsten, 6 jaar, Uithuizermeeden.

Oude verhalen en nieuwe klassiekers

Verhalen vertellen vormt de kern van Museum aan de A. Dit doen we met bekende en onbekende verhalen en objecten uit verschillende collecties. Verhalen uit het verleden, die gaan over wie we zijn, waar we vandaan komen en waar we naartoe gaan. Maar ook verhalen uit het heden, die bij ons een historische context en achtergrond krijgen. Dit alles ondersteunen we met objecten. Deze objecten helpen om voor ogen te krijgen hoe het verleden eruit zag.

Waardevol voor iedereen

Ons vertrekpunt bestaat uit onze bezoekers en de boodschap die we willen overbrengen. Vervolgens kiezen we altijd een verrassende vorm bij de inhoud. Al onze verhalen zijn rijk en gelaagd. Zo maken we de Groningse geschiedenis beschikbaar voor een zo breed mogelijke groep bezoekers. We leggen verbanden, geven context en betekenis, en maken het kleine groot(s) en waardevol. Op deze manier wordt het gewone buitengewoon.

Groningen ervaren

We prikkelen alle zintuigen. Museum aan de A is nergens statisch; dynamiek staat voorop. Bezoekers van binnen en buiten de regio kunnen bij ons de Groningse geschiedenis zien, horen, ruiken, voelen en proeven. Hier ervaar je wat Groningen tot Groningen heeft gemaakt.

Alledaags is verre van saai

Onze verhalen beginnen meestal klein, dicht bij de bezoeker. Ze gaan over het alledaagse leven van 'de Groningers'. Over al die mensen die door de eeuwen heen in Groningen woonden, werkten en er hun sporen achterlieten. De hoofdrollen worden bij ons dus niet alleen door de elite, de adel en rijke burgerij vervuld. In Museum aan de A kijk je ook door andere ogen, vanuit een onverwacht en fris gezichtspunt. Ook de nog onbekende verhalen verdienen bij ons een plek in de etalage. Er is nog zoveel meer te vertellen en te ontdekken.

Onze zes strategische doelstellingen

Waar gaan we ons de komende jaren op richten? Van 2023 tot 2026 zetten we ons in voor zes doelstellingen.

1. Educatie

Begin 2026 heeft Museum aan de A voor het onderwijs een nieuw educatief aanbod klaar over de geschiedenis van de provincie Groningen. Dit aanbod is voor de hele provincie, voor iedereen en voor alle leeftijden. We ontwikkelen dit bovendien in samenwerking met andere musea, en onderwijs- en erfgoedinstellingen uit de provincie. Naast het zelf aanbieden van educatieve programma's, willen we op allerlei vlakken helpen om de lokale geschiedeniseducatie in en over de provincie te verbeteren. Denk hierbij aan het ondersteunen van andere musea of door onderwerpen te behandelen die nu nog onderbelicht zijn.

2. Ontmoeting & Verbinding

Begin 2026 is Museum aan de A dé plaats voor ontmoeting en verbinding. Het museumcomplex huisvest straks programma's over geschiedenis, cultuur en maatschappij. Het museum legt zo veel mogelijk de verbinding met de actualiteit. We hechten grote waarde aan toegankelijkheid en inclusie en willen iedereen de kans geven om mee te doen. Daarom zorgen we ervoor dat bezoekers op verschillende manieren kunnen deelnemen. Denk hierbij aan workshops, lezingen, interactieve spellen, helpen bij de invulling van tentoonstellingen, muziek, theater, et cetera. Ook hier werken we weer veel samen met diverse partijen. Daarnaast nemen we het initiatief voor projecten met partners in de hele provincie, die passen bij onze gemeenschappelijke doelen.

3. Historisch museum

Begin 2026 heeft Museum aan de A een scherp profiel als historisch museum van Groningen. Met aansprekende en originele tentoonstellingen, activiteiten en projecten willen we alle doelgroepen verrassen en inspireren. Bij elke grote tentoonstelling en elk project willen we ook nieuwe doelgroepen bereiken die normaal gesproken niet vaak een museum bezoeken. Het museum is van en voor iedereen, zo veel mogelijk vrij van drempels, fysiek toegankelijk en inclusief. We zoeken daarbij de samenwerking met onze vaste partners de Groninger Archieven, het Groninger Museum, Noorderpoort en verschillende instellingen uit de provincie.

4. Collectie met partners

Begin 2026 verzamelt het museum in samenspraak met het Groninger Museum en de Groninger Archieven voorwerpen en verhalen over Groningen en de Groningers. Deze voorwerpen zijn te verkennen in een vaste presentatie, in wisseltentoonstellingen, in de historische ontmoetingsplek en online. Het museum laat daarin zien dat de geschiedenis van Groningen niet alleen boeiend is, maar dat het ook gewoon leuk is om te

zien hoe het vroeger was en hoe onze voorouders leefden. De presentaties sluiten aan bij onder andere de Collectie Groningen en de nieuwe Groninger Canon, die we op dit moment mede ontwikkelen. Daarnaast verwijzen we naar andere erfgoedmusea in de provincie.

5. Startpunt ontdekkingsreis

Begin 2026 is Museum aan de A startpunt voor een ontdekkingsreis door de provincie Groningen. Het historisch museum is straks het logische vertrekpunt voor mensen op ontdekkingsreis door de provincie. Het grootste deel van de Groningse geschiedenis ligt immers buiten de muren van het museum. Dat zijn de kerken, de wierden, het landschap, de boerderijen en borgen, de waterwegen en niet te vergeten natuurlijk de vele musea en erfgoedinstellingen in de provincie. We stimuleren mensen om de regio in te trekken en de provincie op nieuwe manieren te bekijken. Het museum helpt om historische elementen in de provincie te leren herkennen, begrijpen en waarderen.

6. Bedrijfsvoering

Begin 2026 heeft Museum aan de A zich verder ontwikkeld als ondernemer, zowel op zakelijk, als cultureel en maatschappelijk gebied. We zijn cultureel ondernemer en dat is voor ons vanzelfsprekend. Dat ondernemen gaat verder dan het organiseren van tentoonstellingen en activiteiten waarbij wij in de toekomst ook meer willen samenwerken met maatschappelijke organisaties (zoals wijkcentra en verzorgingshuizen). Voor onze medewerkers willen we een prettige werkplek en een fijne werkgever zijn. We willen onze medewerkers en vrijwilligers boeien en binden. Naast het verkrijgen van de noodzakelijke financiële middelen om de investeringen te dekken, willen we onze geldstromen verbeteren. Denk hierbij aan schenkingen, subsidies, en eigen inkomsten uit entreegelden, winkel en horeca. Uiteindelijk willen we 25 procent van de kosten uit eigen inkomsten kunnen betalen, bijvoorbeeld met inkomsten uit tickets, zaalhuur en catering. Ten slotte moet de bedrijfsvoering op orde zijn, passend bij de eisen die overheden en subsidiegevers stellen aan een museum van de 21e eeuw.

Projectdoelen Value Case

Wanneer zijn we tevreden?

Als we begin 2026 het vernieuwde Museum aan de A heropenen en:

- een prettige, nieuwe verblijfsplek in de binnenstad ontstaat;
- de vergroting en vergroening van de binnenplaats voor vermindering van de wateroverlast zorgt en hittestress tegengaat;
- 50.000 bezoekers per jaar ontvangen met een diverse achtergrond;
- de bezoeker centraal staat;
- iedereen zich welkom voelt;
- bezoekers met een beperking het museum op een prettige en volwaardige manier kunnen bezoeken;
- we met lef op een verbindende manier relevante tentoonstellingen en activiteiten programmeren die gaan over Groningen en Groningers;
- een nieuwe museale presentatie is ontwikkeld met verhaallijnen waarin meerdere stemmen te horen zijn;
- ook bezoekers met een niet-Nederlandse achtergrond zich herkennen in de museale presentatie en tentoonstellingen;
- bezoekers hier relevante, verrassende tentoonstellingen van goede kwaliteit kunnen ontdekken;
- het museum fungeert als platform dat verschillende gebruikers met elkaar verbindt;
- bezoekers actief meedoen aan de programmering;
- inwoners en bezoekers van Groningen zich verbonden voelen met de geschiedenis en toekomst van stad en provincie;
- mensen na hun bezoek de provincie gaan ontdekken;
- bezoekers van onze partners het Groninger Museum, de Groninger Archieven en Noorderpoort zich betrokken voelen bij het museum;
- PO/VO-leerlingen op een actieve manier kunnen kennismaken met de geschiedenis van hun eigen omgeving;
- het museumcomplex een aantrekkelijk en herkenbaar karakter heeft in de stad.

Deze tentoonstelling Slavernij. En de Groningers? is heel mooi samengesteld, goed leesbaar en informatief. Prachtige verhalen van een 'onbekend' verleden komen tot leven.

H. Rijkers, Amsterdam

Onze nieuwe vaste presentatie

Waarom houden we van Groningen?

Onze vaste presentatie

Uit onderzoek van I&O Research blijkt dat Groningers (samen met Friezen, Zeeuwen en Drenten) het meest trots zijn op hun provincie.

(<https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/io-research/trots-op-je-provincie>)

Ook velen die in Groningen zijn opgegroeid of hier hebben gestudeerd maar nu in andere delen van het land wonen, voelen zich nog steeds verbonden met Groningen. In onze nieuwe vaste presentatie met de werktitel *Waarom houden we van Groningen?* laten we zien waarom dit zo is. Aan de hand van verschillende onderwerpen laten we niet alleen zien hoe mooi Groningen is, maar ook hoe dicht geluk en ongeluk in Groningen soms bij elkaar liggen. Zo betekende de vondst van de gasbel een groot geluk voor de Nederlandse economie maar veel leed en ongeluk voor Groningen. Als noordelijkste provincie lijkt Groningen zo ver weg en ontstaat vaak het gevoel dat Groningen vergeten wordt. En toch lijkt in Groningen alles dichtbij. Hier ben je dolgelukkig, want naast de bruisende stad met internationale flair is er ook veel rust en ruimte in de provincie.

Samen met Studio Louter en OPERA Amsterdam gaan wij deze schijnbare tegenstellingen uitwerken tot een vaste presentatie die tot de verbeelding spreekt en een breed publiek aanspreekt. De **verbinding** die Groningers met hun provincie voelen dragen wij uit. Van mbo-leerling tot internationale student, van Stadjer, inwoner van de provincie tot toerist, in onze nieuwe vaste presentatie kan iedereen zich Groninger voelen – ook al is het maar voor één dag. Door steeds weer stil te staan bij geluk en de keerzijde van geluk brengen wij gelaagdheid aan en bekijkt het museum onderwerpen vanuit verschillende perspectieven. We vertellen met **leef** verhalen van Groningen en Groningers en schuwen ook de schaduwkanten niet.

Aanpak: samenwerken

Het concept ontwikkelen we samen met andere erfgoed- en cultuurinstellingen in de provincie en met onze vaste partners, het Groninger Museum, de Groninger Archieven en Noorderpoort. Voor de meervoudig perspectieve benadering organiseren we meedenk- en inbrengsessies waarbij we inzetten op een diverse en inclusieve afspiegeling van ‘de Groningers’. Iedereen, ongeacht kleur, gender, geslacht, gaardheid, religie, achtergrond, inkomensniveau of sociale klasse hoort thuis in Groningen. We werken samen met een diverse groep makers en partners, om zo een meerstemmig geluid te laten horen en platform te bieden aan de vele gemeenschappen in de stad en provincie. Vanuit ons intrinsieke vertrouwen in co-creatie en participatie leggen we verbindingen, delen we onze kennis en nemen we onze verantwoordelijkheid in het vertellen van een meerstemmige geschiedenis van Groningen. Zo zorgen we ervoor dat ook stemmen die nog niet in de geschiedenisboeken staan, gehoord worden.

Concept

Waarom houden we van Groningen? Een overzichtelijke wereld met menselijke maat

Geboren en getogen Groningers, zij die er ooit studeerden of werkten en zelfs passanten, allemaal houden ze van Groningen. Maar waarom eigenlijk? Wat Groningen zo leuk maakt is dat het een wereld in het klein is: kosmopolitisch en internationaal en tegelijkertijd overzichtelijk en menselijk. Dat is dan ook het uitgangspunt voor de vaste presentatie van Museum aan de A. Misschien houden we van Groningen omdat deze historische stad en provincie, ver weg van het politieke centrum, altijd een overzichtelijke wereld met een menselijke maat is gebleven, die zijn eigen boontjes dopte. Een eigenzinnige plek met een eigen karakter.

Werelden met menselijke maat

Ruimtelijke invulling van het concept

Een museum van werelden

In het museum onderzoek je elementen en gebeurtenissen die Groningen hebben gevormd en haar geluk en ongeluk hebben bepaald. Het wordt een werelds museum. Midden in het heden, toegankelijk en laagdrempelig, met oog voor iedereen. Het wordt een vaste presentatie van verschillende werelden. Het Gotisch Huis met de verschillende etages en ruimtes met een eigen karakter leent zich hier uitstekend voor. Met een nieuwe vormgeving wordt elke ruimte een eigen ‘wereld’, met een eigen thema en eigen sfeer. Een wandeling door het museum wordt net zo afwisselend als een reis door (de geschiedenis van) Groningen.

Coherente werelden

Om een coherente maar afwisselende museale presentatie te maken, werken we met thematische werelden. Om eenheid te scheppen, krijgt elke wereld een aantal terugkerende elementen:

- ① Iedere wereld krijgt een **grote ruimtelijke installatie** waardoor je steeds een andere wereld instapt;
- ② Multiperspectieve en inclusieve **persoonlijke verhalen** worden verteld met behulp van objecten, documenten en multimedia en geven een stem aan zoveel mogelijk Groningers;
- ③ Op basis van geo-data (i.s.m. gemeente en provincie Groningen) worden in verschillende zalen verrassende, poëtische **datavisualisaties** geprojecteerd, die de ruimtelijke dimensie van het onderwerp in beeld brengen;
- ④ Er komen steeds **doorverwijzingen** naar relevante erfgoedpartners in stad en provincie waar een bezoeker meer te weten kan komen over een onderwerp. Want Museum aan de A is een startpunt voor de ontdekking van heel Groningen.

Mogelijke werelden

① **Moi! Welkom in Groningen**

In de introductieruimte leggen we een verrassend verband tussen het heden en het rijke verleden. Live gegenereerde data uit heel Groningen worden vertaald in poëtische teksten, beelden en illustraties. Van seismografische activiteit tot de drukte bij de sluisen. Die uitingen worden gekoppeld aan de vragen die wij en onze bezoekers stellen over Groningen. Zo worden ze nieuwsgierig gemaakt en gaan ze met een onderzoekende houding de vaste presentatie in.

② **Wierden & Hondsrug (geografie en archeologie)**

Een dynamische maquettewereld met archeologische objecten laat zien hoe de ligging en het landschap het ontstaan en de ontwikkeling van Groningen van de oudheid tot nu hebben beïnvloed.

③ **Veen, graan, gas (geografie en sociale geschiedenis)**

Een aardse wereld van veen, graan en gas (aardbevingen) waar we de bodem van Groningen in duiken. Een bodem die vol zit met kansen en tegenstrijdigheden en die zowel geluk als ongelijkheid zaait en nog steeds zaait.

④ **Made in Groningen**

Waar is Groningen sterk in? In deze wereld zien we hoe de nadruk in de provincie ging van maakindustrie (bijv. aardappelmeel- en stookkartonfabrieken, Hooghoudt, Ranja, Fongers maar ook bierbrouwers en Suikerunie) naar kenniseconomie (RuG, Hanze, Noorderpoort, Guyot Instituut). Op sommige plekken zie je zelfs onderwijsinnovatie opbloeien op de ruïnes van de maakindustrie, zoals op het Suikerunieterrein in de stad of bij Philips in Stadskanaal.

⑤ **Het Groninger nachtleven (kunst en cultuur)**

Een wereld die al je zintuigen prikkelt, waar je letterlijk omgeven wordt door het bruisende nachtleven van Groningen. Kroegen zonder vaste sluitingstijden; de stad die nooit slaapt.

6 Van snabbe tot coaster (scheepvaart)

Stap in de stuurhut en maak een chronologische tocht door de Groningse waterwegen. Van de snabbes die in de middeleeuwen turf naar de stad brachten tot de kustvaarders die vanuit de veenkoloniën de hele wereld overvoeren. De typische Groningse coasterkapiteins, die samen met hun vrouw op reis gingen, spelen een hoofdrol in dit verhaal.

7 Stad en Ommeland (sociologie)

Een wereld die een verfrissend licht werpt op de historisch beladen relatie tussen Stad en Ommeland en tussen Groningen en de rest van Nederland. De VOC en de WIC en de sporen en doorwerking van slavernij en de handel in mensen zijn hier ook belangrijke elementen.

8 Vloek of zegen (religie)

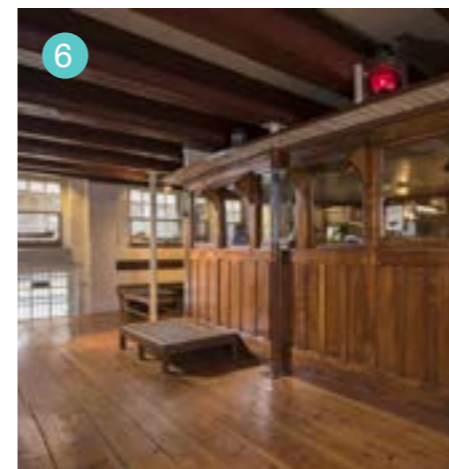
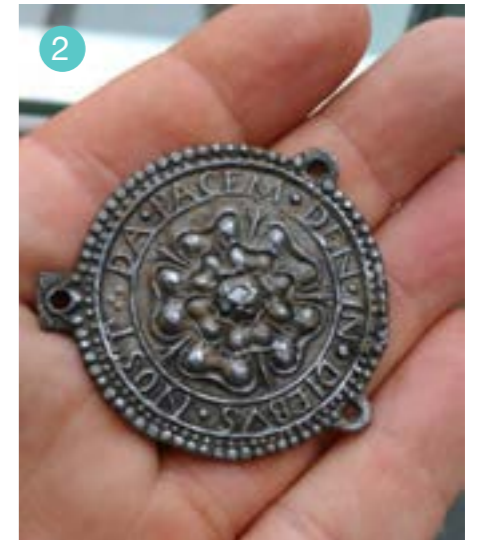
Een wereld van licht en schaduw, waar (bij)geloof en religie naast elkaar bestaan en het (on)geluk van Groningen bepalen. Van Schnitgerorgels en klooster Yesse tot sodomieprocessen in het Westerkwartier en heksenverbrandingen.

9 Onder vuur (geschiedenis en politicologie)

Een ontroerende wereld met persoonlijke verhalen over tijden van oorlog, verzet en bevrijding waar moed en verraad op de loer liggen. Van Vikingen, de slag bij Heiligerlee en Bommen Berend tot de Tweede Wereldoorlog en de huidige vluchtelingenproblematiek.

10 Gelukkig leven – waarom houd je van Groningen? (antropologie)

Een wereld die net zo veelzijdig en kleurrijk is als de gemeenschap van Groningers, buigt zich over de vraag waarom iedereen die hier woont of ooit woonde toch zo van Groningen houdt.

Het Groninger nachtleven

Voorbeeld van een wereld

Sinds de jaren 70 is Groningen een muziekstad, waar je 24/7 uit kunt gaan. De wereld krijgt een voor velen herkenbaar gevoel. Van over straat zwerven, langs terrassen en cafés en flarden meekrijgen van muziek, zang en gesprekken. Wanneer een bezoeker een zone betreedt, wordt de extreem gerichte multimedia geactiveerd in de vorm van muziek en projecties. Het stopt zodra ze verder gaan. De Groningse nacht in.

a We maken gebruik van een **lage donkere ruimte** om het gevoel van nacht en underground te creëren. De vloer is **verlicht** zodat de ruimte voor iedereen toegankelijk is.

b **Audio spotlights** zorgen voor extreem gericht geluid, in combinatie met beelden komen legendarische optredens tot leven en worden bezoekers onderdeel van het swingende publiek.

c Collectiestukken via **Poparchief Groningen**.

d **Luister** naar je favoriete muziek in de platenhoek.

①

De ruimtelijke installatie

De ruimtelijke installatie bestaat uit unieke sferen van het Groningse nachtleven: van stadscafé, naar poppodium tot aan festival.

②

Persoonlijke anekdotes

Ontdek de persoonlijke anekdotes van café-eigenaren, uitgaanspubliek en artiesten.

③ + ④

Datavisualisatie en doorverwijzing

De cultuuragenda is een actuele data-visualisatie van muzikale events die staan te gebeuren in Groningen en vormen dus een doorverwijzing.

Veen, graan, gas

Voorbeeld van een wereld

Veen, graan en gas brachten rijkdom en tegenspoed voor Groningen. De wereld krijgt een aards gevoel. Plaggen veen, een transparante silo gevuld met graan en een vloer van gas-steen maken de gouden gronden van Groningen tastbaar en ruikbaar. De grond wordt letterlijk de drager van het verhaal want in de volumes zijn presentaties verwerkt. Bezoekers gaan op zoek naar welke verhalen er in de Groninger grond verborgen zijn.

①

De ruimtelijke installatie

Om optimaal gebruik te maken van de vide werken we met een metershoge graansilo met gouden en zwarte graankorrels. Deze poëtische ruimtelijke installatie symboliseert de rijkdom en armoede van de graanrepubliek.

②

Persoonlijke anekdotes

Gluur naar binnen en wek holografische persoonlijke verhalen van rijke en arme Groningers tot leven.

③

Datavisualisaties

Visualisaties van geo-data tonen bezoekers waar de verschillende grondstoffen gewonnen worden of werden.

④

Doorverwijzing

Er zijn doorverwijzingen naar bijvoorbeeld de nog steeds te bezoeken borgen of de vernieuwde Graanrepubliek te vinden.

a **Collectiestukken** maken verhalen tastbaar, zoals deze turfkruiwagen.

b Veenplaggen die je kan **ruiken en voelen** dragen bij aan de multisensoriële ervaring.

Werk in uitvoering

Twee jaar lang volgen Anita Oosterloo en Joost Nuijten met hun camera het verbouwingsproces van Museum aan de A. Regelmatig lopen de fotografen om en door het museum, speurend naar kleine details, historische houtverbindingen en stilleven van lege zalen. Verhuizingen en verplaatsingen leggen ze vast. Veranderingen en vergaderingen. Het resultaat is een ooggetuigenverslag van een museum in transitie. De fotografen zijn geselecteerd tijdens een Fotosalon van Noorderlicht.

Onze plek

De stad, locatie, verbouwing en functies

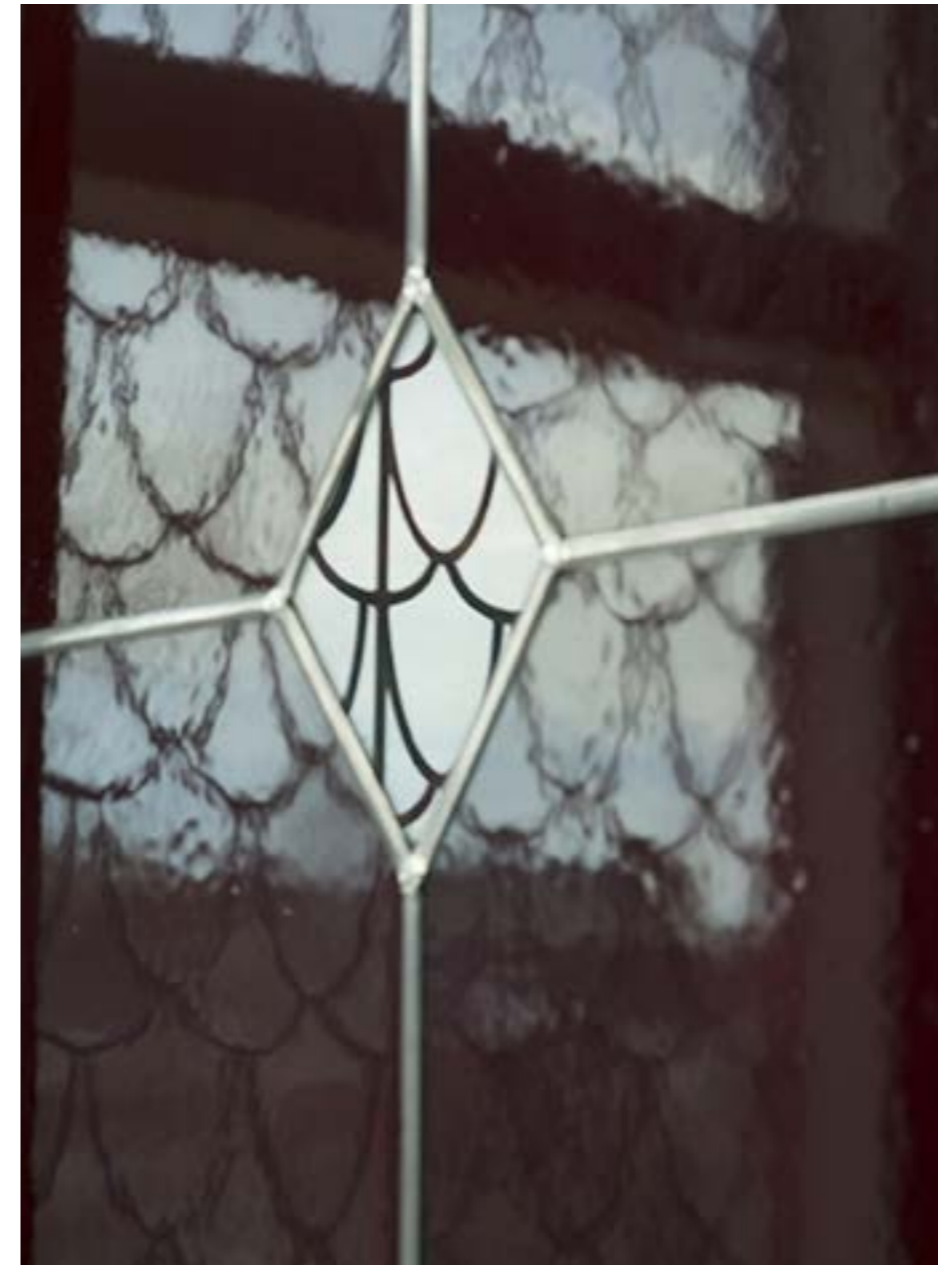
De stad Groningen is gezegend met een compacte historische binnenstad. Er is een aantrekkelijk en divers aanbod aan winkels en culturele instellingen zoals het Forum, het Groninger Museum en Museum aan de A. De stad heeft een sterke regionale functie en daarmee een grote aantrekkingskracht op inwoners en bezoekers van Groningen. De vele studenten van de Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool Groningen en Noorderpoort zorgen voor de nodige bedrijvigheid en gezelligheid in de stad.

De Gemeente Groningen heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het aantrekkelijker maken van de openbare ruimte in de binnenstad. Bussen zijn naar de randen verplaatst, waardoor er meer ruimte is gekomen voor voetgangers en fietsers, ook voor de deur van Museum aan de A. Bij het herinrichten van straten en verblijfsplekken wordt rekening gehouden met meer ruimte voor verblijf, ontmoeting en groen.

Tegelijkertijd beslaat de historische binnenstad van Groningen slechts één vierkante kilometer. Door de diepenring

om de binnenstad heen, wordt het verkeer via een beperkt aantal bruggen richting het centrum geleid. Dit leidt tot een concentratie van drukte in een aantal straten. Daarnaast heeft de stad de afgelopen jaren te maken gehad met een groei van het aantal inwoners, vooral ook door het fors gestegen aantal studenten. Hierdoor is de druk op de binnenstad steeds groter geworden. Deze druk zal de komende jaren nog verder toenemen.

Op een aantal plekken is deze druk extra voel- en zichtbaar, zoals aan de westkant van de binnenstad. Door het beperkte aantal toegangen via bruggen aan deze zijde, wordt het verkeer hier getrechterd. Met name in de Brugstraat voor de huidige hoofdingang van Museum aan de A leidt dit vaak tot een aaneengesloten stroom fietsers. Maar liefst 25.000 fietsers maken dagelijks gebruik van de Brugstraat. Deze route is daarmee één van, of misschien wel dé drukste fietsroute van Nederland. Fantastisch natuurlijk dat zoveel Groningers kiezen voor de fiets, maar door deze drukte voelen voetgangers en bezoekers zich soms minder prettig en welkom.

Dit geldt met name voor de meer kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en kinderen.

De ingang van Museum aan de A ligt nu nog aan de Brugstraat en is verscholen achter een poort. Hierdoor is het museum slecht vindbaar. Juist twee van de meest waardevolle panden van de stad aan de Brugstraat zijn onderdeel van het museum. Het museum is als het ware een onontdekte parel in het volle zicht. Je fietst en loopt er zo voorbij.

Met de transformatie van Museum aan de A is er een kans om een impuls te geven aan een betere doorwaadbaarheid en een betere verdeling van de verkeersdruk aan de westkant van de stad. Door de nieuwe hoofdentree aan de Kleine der A, het openen en verbeteren van de gevel van het pakhuis aan de Schuitemakersstraat en het verbeteren en vergroenen van de binnenplaats creëren we aantrekkelijke nieuwe routes om langs te fietsen of doorheen te lopen mét ook nog eens zicht op het bijzondere erfgoed. De vergroting en vergroening van de binnenplaats zorgt voor vermindering van de wateroverlast en gaat hittestress

tegen. Hiermee maken we een prettige, nieuwe verblijfsplek in de binnenstad en tegelijkertijd geven we het museum de impuls die het nodig heeft om meer bekendheid te krijgen, nieuwe activiteiten te organiseren en te groeien.

Kortom een aanwinst voor de gemeente, het museum en de bezoekers. We brengen het museum in de stad en de stad in het museum.

Historisch A-kwartier

De historische binnenstad van Groningen met al haar (middeleeuwse) gebouwen en marktplaatsen speelde een grote rol bij de ontwikkeling van Noord-Nederland. Hoe kan dit gebied nog aantrekkelijker worden?

Vernieuwbouw

Geen nieuwbouw, maar vernieuwbouw. Voor het nieuwe Museum aan de A maken we de bestaande panden fysiek toegankelijk en gaan we ze herinrichten. Met een samengesteld complex van gebouwen creëren we één geheel tussen de Brugstraat, Kleine der A en Schuitemakersstraat. Dit geheel wordt via een aantrekkelijke nieuwe entree aan de Kleine der A toegankelijk voor

Thank you, enjoyed this!!

Pat from New York City

publiek. Natuurlijk zal er straks een vaste expositie over de geschiedenis van Groningen zijn. Maar daarnaast is er in het nieuwe museum ruimte voor wisselexposities en voor ontmoeting. Ruimten zoals de entreehal en (museale) zalen kunnen worden gebruikt voor allerlei publieksactiviteiten. Bij deze activiteiten zal zoveel mogelijk een historische invalshoek worden gezocht.

Gebouwen als verhalenvertellers

Misschien zijn het Canterhuis en Gotisch Huis zelf wel de beste verhalenvertellers. Het zijn de oudste steenhuizen van Groningen, namelijk uit de 14e eeuw. De oude stenen muren zijn getekend door de tijd. Kloostermoppen en bakstenen: ze zijn gekoesterd, afgebrokkeld en weer opgevuld. In de muren vind je zeven eeuwen bouwhistorie. Ook de dikke eiken balken in de plafonds en kelders vertellen een verhaal. In de kelder van het Canterhuis bevindt zich een prachtig symbool van de nauwe band met de A. De oude waterput in de kelder staat rechtstreeks in verbinding met het water van de A. Op deze plek sta je letterlijk midden in de Groningse geschiedenis. Waar beter dan hier kun je in de 21e eeuw goed nadenken over

het Groningen van toen, het leven van vandaag en zelfs ook de wereld van morgen?

Gratis ontmoetingsplek en pleisterplaats

De huidige binnenplaats groeit uit tot een museumplein waar je fijn kunt rondwalen. Het plein is voor iedereen gratis toegankelijk. Het museum zelf is via poorten aan beide kanten van het plein te betreden. Ook mensen die niet van plan waren om het museum te bezoeken, of die de plek simpelweg nog niet kennen, nodigen we uit om bij het museum naar binnen te gaan. Vanaf de nieuwe entree aan de Kleine der A ontstaat bovendien een nieuwe looproute binnendoor naar de binnenstad via de Brugstraat.

Samen met de nieuwe binnenplaats vormt de begane grond de publiek toegankelijke basis van Museum aan de A. Hier loop je zonder verplichtingen gewoon even binnen. Hier kun je in alle rust en vrijheid ontdekken wat Museum aan de A jou te bieden heeft. De entreehal vormt de sleutel tot het museum en biedt toegang tot de verschillende lagen, verdiepingen

en functies van het museum.

Het belangrijkste onderdeel van de begane grond is de gratis toegankelijke huiskamer. Dit is een plek voor een aangenaam verblijf vol inspiratie. Verder zijn er op de binnenplaats een podium en tribune, vergaderruimtes en een Museumcafé met terras. Ten slotte is hier de museumwinkel en plek voor de geschiedenis van onze buurt, het A-kwartier en een introductie van de Groninger Archieven.

Vaste expositie en wisselexposities

In het betaalde gedeelte van Museum aan de A vinden bezoekers de introductieruimte, de vaste expositie en wisselexposities. Hier struin je door de verhalen van Groningen.

Nieuwe vaste presentatie

De nieuwe vaste presentatie tonen we in het Gotisch Huis. De opzet hiervan is eigentijds, verhalend en multimediaal. Aan de hand van de gezamenlijke collecties loop je hier door de rijke geschiedenis van Groningen en omstreken. We maken die geschiedenis actueel door verbanden te leggen met de vraagstukken van vandaag en morgen. Van het eeuwenoude

Ich kann kein Niederländisch und auch kein English deshalb hat mir meine Mama alles auf English vorgelesen. Bei der 'Slavernij' war ich ziemlich geschockt.

Alma, Deutschland

wierdenland, via de ontginning van het veen tot en met de industrialisatie van stad en provincie. Met oog voor de successen én de schaduwkanten. Al deze presentatieonderdelen ontwikkelen we in samenwerking met het Groninger Museum, de Groninger Archieven en Noorderpoort. We zullen actief verwijzen naar relevante instellingen in stad en provincie. Zo leggen we nog meer verbindingen.

Wisselexposities

In het Pakhuis en de nieuwbouw aan de Schuitemakersstraat komen wisselexposities. Deze wisselexposities gaan over de Groningse geschiedenis in relatie tot actuele onderwerpen. Het opzetten van deze exposities doen we in samenwerking met het Groninger Museum, de Groninger Archieven, Noorderpoort en nieuwe partners of gastcuratoren. De ene keer reageren we op de actualiteit; een volgende keer stellen we proactief vragen over de toekomst. We betrekken de bezoeker bij het onderwerp door context, inspiratie en betekenis centraal te stellen. Dit doen we elke keer opnieuw op een verrassende manier. Op deze plek in het museum tonen we bij uitstek lef en

gaan we het experiment aan. We werken hier samen met onze partners en sluiten graag coalities met verrassende nieuwe partijen van binnen en buiten Groningen.

Opbouw historische collectie

Het museum zal de komende jaren een bredere historische collectie opbouwen. Hierbij kijken we goed naar bestaande collecties in stad en provincie. Uitgangspunt voor onze eigen collectie is dat we bewust niet hetzelfde verzamelen als de andere musea in Groningen. Ieder museum heeft immers zijn eigen aandachtsgebieden en kerncollecties. Museum aan de A hoeft bovendien niet alles zelf te bezitten om de verhalen van Groningen te vertellen. Voor zowel de vaste presentatie als de wisseltentoonstellingen werken we ook met bruiklenen uit bestaande collecties van anderen in de provincie. Ook zetten we actief in op het uitbreiden van de collectie door middel van co-creatie en participatieve verzamelprojecten, waarbij immaterieel erfgoed en digitaal verzamelde verhalen een groeiende rol spelen. Door onze collectie op die manier uit te breiden, bieden we nieuwe perspectieven op de bestaande collectie.

Buiten de muren van het museum

Ten slotte programmeren we ook buiten de muren van het museum. Dit doen we in samenwerking met onze partners in de hele provincie. We zoeken de plekken op waar onze verhalen nog beter verteld kunnen worden. Dat kan gaan om een samenwerking met andere musea, daarvan zijn er in Groningen maar liefst 130, tot presentaties en activiteiten in kerken, borgen en andere monumenten of zelfs een tijdelijke tent in het landschap. Op allerlei plekken zorgen we voor originele verwijzingen of een creatieve insteek: zo blijven we prikkelen.

Voor de hele provincie

Brandpunt en startpunt

Museum aan de A is geen eiland. We worden een historisch museum voor stad én provincie Groningen. Langdurige samenwerking met de musea en andere erfgoedinstellingen in de provincie ligt aan de basis van alles wat Museum aan de A doet. We werken aan een zogenoemde provinciebrede programmering en maken provinciale musea zichtbaar in Museum aan de A. Daarmee is ons museum het startpunt voor ontdekkingsstochten door de provincie en de thematische verbinder met de provinciale musea en erfgoedinstellingen. Ook werken we samen met partners aan evenementen, activiteiten, excursies en dagtochten in de provincie. Op deze manier zijn de verhalen van Groningen niet alleen binnen de muren van de musea te ervaren, maar ook daarbuiten.

Grootste museumzaal

Onze provincie zit vol musea die een bezoek waard zijn. Ze hebben elk hun eigen thema's en vertellen hun eigen verhalen over Groningen. Juist deze diversiteit kan uitgroeien tot een grote kracht van stad en provincie Groningen. Museum aan de A kan en wil hierin een rol spelen. We kunnen deze diversiteit,

rijkdom en veelkleurigheid ontsluiten door onze bezoekers te verleiden om zelf verder op ontdekkingsstocht te gaan. Bijvoorbeeld met een bezoek aan onze collega-instellingen. Maar zeker ook met het beleven van het bijzondere landschap van Groningen en alles wat daar te vinden is. De grootste museumzaal bevindt zich immers buiten de muren van Museum aan de A. Met al die mooie dorpen, kerken, boerderijen en dat eeuwenoude cultuurlandschap is Groningen één groot openluchtmuseum. Een bezoek aan Museum aan de A in de stad is het begin van je ontdekkingsstocht door Groningen.

Literatuurlijst theoretische onderbouwing

- Arinze, Emmanuel N. 1999. 'The Role of the Museum in Society.' Public Lecture in the National Museum. Georgetown.
- Assunção dos Santos, Paula. 2010. 'Introduction: To understand New Museology in the 21st Century.' *Sociomuseology* 37 (3): 5-12.
- Barrett, Jennifer. 2011. *Museums and the Public Sphere*. Chichester, West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Benente M. and Minucciani V. 2020. 'Inclusive Museums: From Physical Accessibility to Cultural Appropriation.' In: *Advances in Intelligent Systems and Computing*, edited by Di G. Bucchianico, C. Shin, S. Shim, S. Fukuda, G. Montagna, C. Carvalho. Cham: Springer Nature.
- Bijsterveld, Arnoud-Jan and Hans Mol. 2018. 'All history is local history: Een pleidooi voor glocalisering van lokale en regionale geschiedenis.' *Studies over de Sociaaleconomische Geschiedenis van Limburg. Jaarboek van het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg*. 63: 16-41.
- Campfens, Evelien. 2018. 'Koloniale roofkunst hoog op agenda Unesco.' Unesco: Nederlandse Commissie, June 21, 2018.
- De Lange, Henny. 2017a. 'Musea, geef die koloniale kunst terug.' Trouw, May 28, 2017.
- De Lange, Henny. 2017b. 'Rijksmuseum doet onderzoek naar stukken uit de koloniale collectie.' Trouw, September 24, 2017.
- De Vries, Marijke. 2018. 'Hoe dekoloniseer je een koloniaal museum? 'Het lukt niet met kleine ingrepen.' Trouw, December 8, 2018.
- Debeuckelaere, Heleen. 2019. 'Kolonialisme leeft door in het heden. Daarom is dekoloniseren belangrijk.' De Correspondent, October 14, 2019.
- Feenstra, Nynke H. 2018. *Onder woorden brengen: De relatie tussen musea, gemeenschappen en het belang van een context specifieke betekenis van inclusiviteit*. Amsterdam: Stedelijk Museum Amsterdam & Van Abbemuseum. 57
- Habermas, Jürgen. 2006. 'The public sphere.' In *Contemporary Political Philosophy: An Anthology*, edited by Robert E. Goodin and Philip Pettit, 103-106. Oxford: Blackwell Publishers.
- ICOM Nederland. 2022. 'Museumdefinitie.' Geraadpleegd op 8 maart 2023.
- Kavanagh, Gaynor. 1996. *Making Histories in Museums*. London/New York: Routledge. Marstine, Janet. 2006. *New Museum Theory and Practice: an Introduction*. Malden MA: Blackwell. McKee, Alan. 2004. *The Public Sphere: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Modest, Wayne & Lelijveld, Robin (ed.). 2018. *Words Matter: Work in Progress I*. National Museum of World Cultures.
- Prior, Nick. 2002. *Museums and Modernity: Art Galleries and the Making of Modern Culture*. London: Bloomsbury.
- Simon, Nina. 2010. *The Participatory Museum*. Santa Cruz: Museum 2.0.
- Vergo, Peter (ed.). 1989. *The New Museology*. London: Reaktion Books.

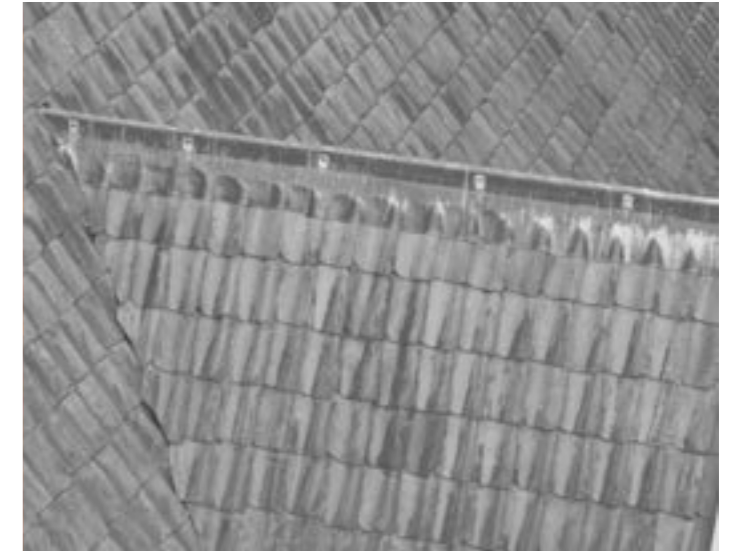
Opgave

02

Architectonische uitgangpunten

Combinatie van ambities

Dat waar het ontwerp het museum en omgeving zal verbeteren

Veredelen van de plek

- een nieuw adres aan de A
- een nieuwe poort aan de Schuitemakersstraat
- verblijfsplek voor mensen (meer bezoekers)
- cultuurhistorie delen
- architectuur & erfgoed presenteren
- uitbreiden van bestaande gebouwen

Integraal toegankelijk

- museumcircuit zonder 'dead-ends'
- 100% bereikbaar voor iedereen

Klimaatadaptief

- hittestress reductie
- waterberging
- minder verstening
- vergroening

Herstel & Verduurzaming

- kwaliteitsbehoud
- energiereductie
- esthetiek

Cultuur moet bij uitstek toegankelijk, inclusief, bereikbaar en laagdrempelig zijn.

Coalitieakkoord 2022-2026

Kintsugi, repair with gold

Uitgangspunt bij iedere ontwerpkeuze die we maken

Museum aan de A staat voor een grote transformatie. De nieuwe naam van het museum is in de loop van 2022 metafoor geworden voor gedreven toekomstdenken met onze geschiedenis als aanjager.

Dat betekent dat deze plek niet alleen vernieuwd wordt, maar geheeld wordt. De locatie aan de Brugstraat, Kleine der A en Schuitemakersstraat is gehavend. Waar een formele voorkant verdrukt wordt door stedelijke snelheid in de Brugstraat, stoot een onverzorgde informele achterkant menig passant af door verval en zichtbaar gebrek aan liefde voor de plek.

Deze opgave gaat over herstel. Herstel van een plek die glans verdient, herstel van een stad die klimaatadaptiever wil zijn en herstel van gebouwen die voor het eerst in hun bestaan integraal toegankelijk worden. Sinds 2021 worden projecten door onze rijksbouwmeester onder de noemer 'Repair with gold' opgepakt. Deze opgave past bij deze aanpak, genaamd Kintsugi.

In het Keramiekmuseum van Leeuwarden, waarvan het interieur is ontworpen door i29-architecten, bezochten de architecten van vector-i een tentoonstelling met werk dat deze aanpak visualiseerde. Het keramisch werk van Yee Sookyung toont de schoonheid en het narratief van gerepareerde keramiek.

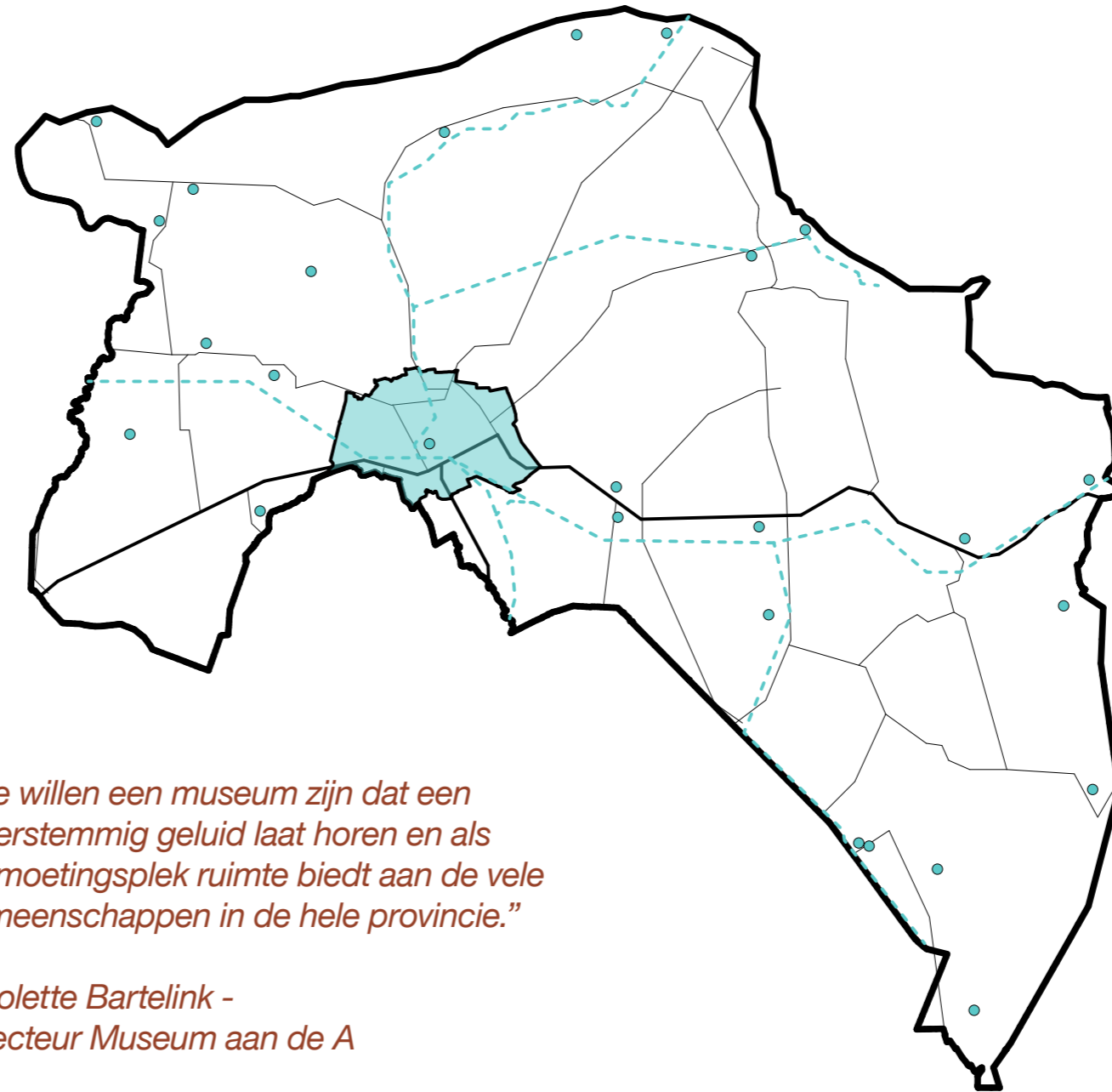

Museum in context

03

Museum in de provincie

De provincie Groningen is gevuld met een rijke historie, vele verhalen en een breed scala aan musea. Museum aan de A zal een centrale rol spelen in het verbinden van deze informatiebronnen als ook het uitlichten van hun verschillende verhalen. Samen met de verschillende musea in de provincie zullen nieuwe tentoonstellingen samengesteld worden die zowel in stad als in provincie getoond en beleefd kunnen worden.

“We willen een museum zijn dat een meerstemmig geluid laat horen en als ontmoetingsplek ruimte biedt aan de vele gemeenschappen in de hele provincie.”

*Nicolette Bartelink -
Directeur Museum aan de A*

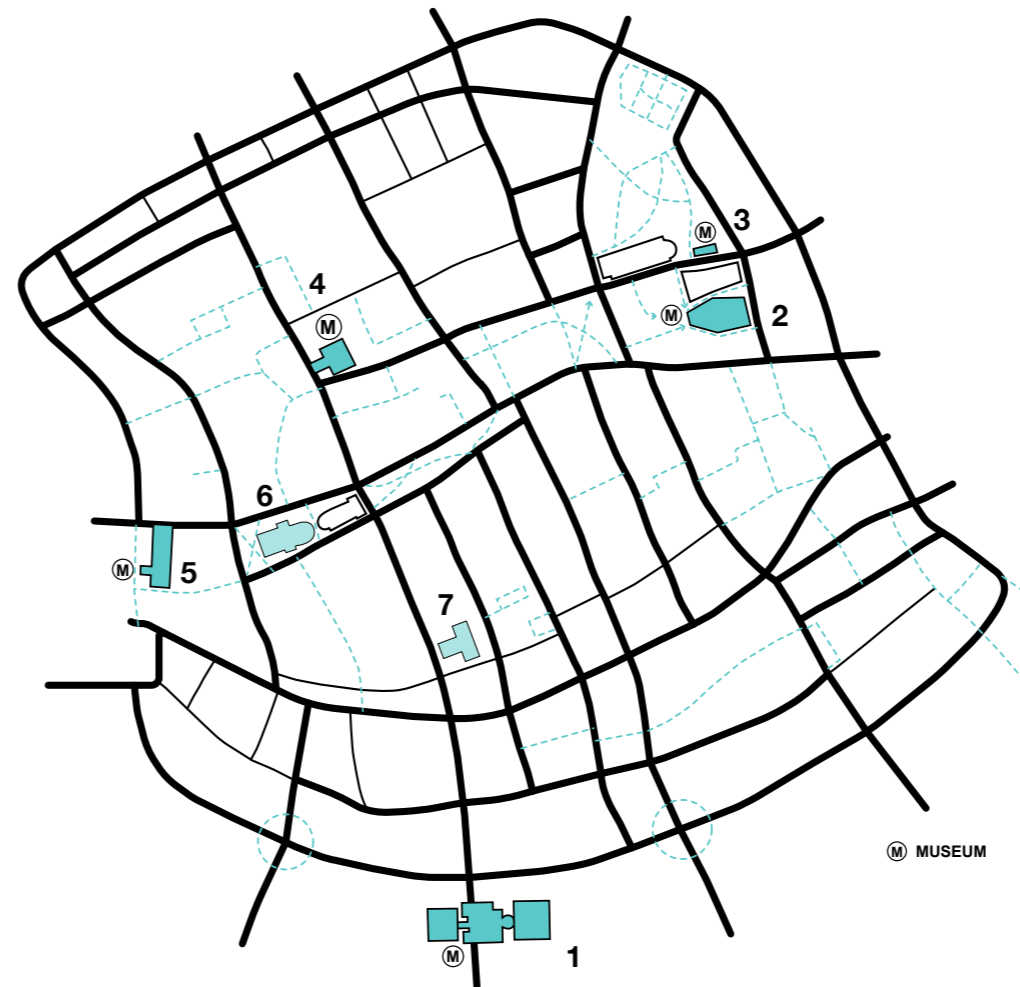
Museum in stad

Met Museum aan de A is het stadscentrum evenwichtig voorzien van cultuuraanbod. Deze evenwichtige programmering van de stad is misschien wel het mooiste te ervaren tijdens de Groninger Museumnacht. 'Een nacht in het museum waar de kunst niet het enige is dat tot leven komt'.

(bron: <https://www.groningermuseum.nl/bezoek/activiteiten/museumnacht>)

Locatie van deze verbindende museumnacht:

1. Groninger Museum
2. Storyworld/Forum
3. GRID Grafisch Museum
4. Universiteitsmuseum
5. Museum aan de A
6. De Akerk
7. Synagoge Groningen

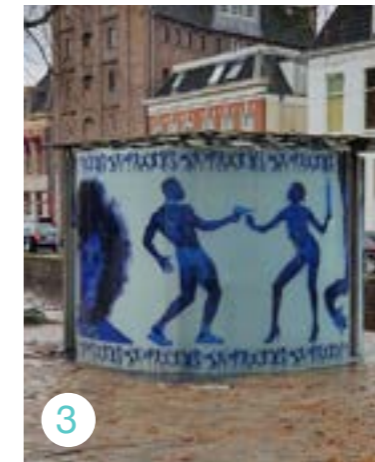
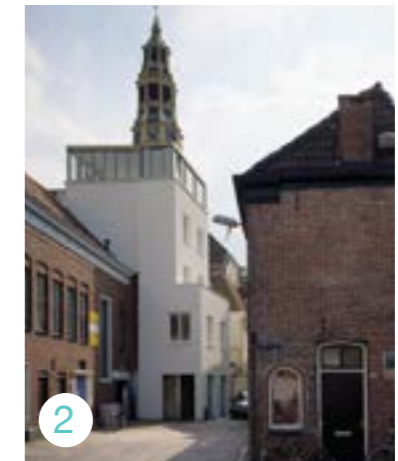

Museum in het A-kwartier

Het museum wordt groter. Een uitbreiding aan de Schuitemakersstraat krijgt een belangrijke adresfunctie. Een nieuwe poort naar het museum.

De architectuur zoekt samenhang met de manifeste gebouwen uit de experimentele manifestaties van Groningen zoals A Star is Born (1996) en Blue Moon (2002), waarvan er vier staan in het A-kwartier:

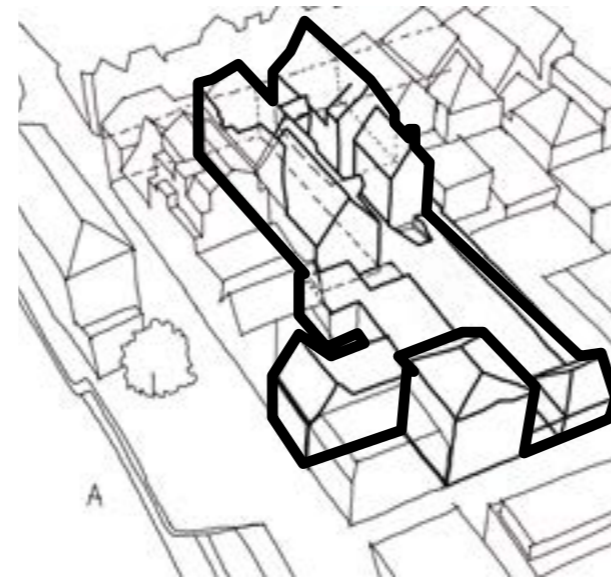
1. Toyo Ito, Uurwerkersgang (2001)
2. Toni Fretton, Lutke Nieuwstraat (2001)
3. Rem Koolhaas/Erwin Olaf, Kleine der A (1996)
4. John Heyduk, Reitemakersreige (niet gebouwd)

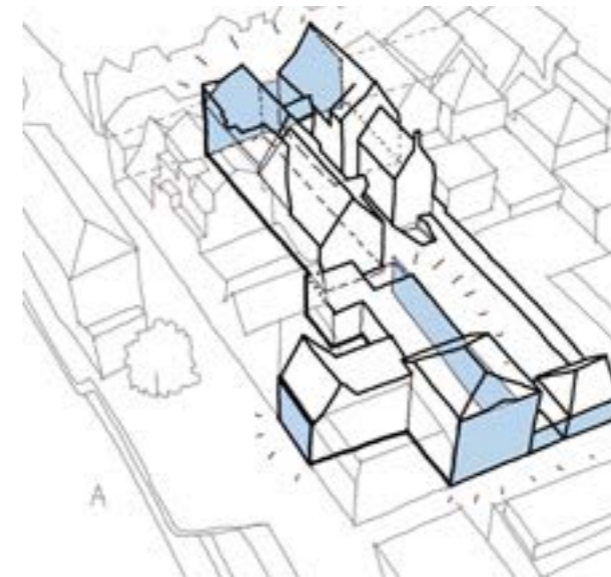
Museum in de straat

Het museum bestaat straks uit verschillende gebouwen, waaronder het monumentale Canterhuis en Gotisch Huis, die beschouwd worden als de kroonjuwelen van de museumcollectie. Daarnaast behoren het Jhr. Rhijnvis Feithhuis en het Pomphuis aan de Kleine der A tot het museumcomplex. In de nabije toekomst komt daar het Pakhuis aan de Schuitemakersstraat en het Hoekpand bij, samen met de nieuwbouw die het mogelijk maakt om een museaal circuit te maken.

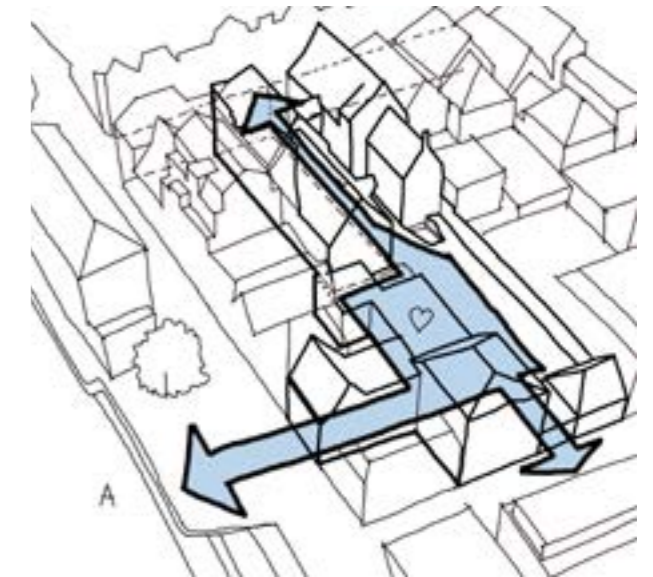
Al deze gebouwen reageren op hun eigen manier met hun aangrenzende panden in de straat. Het museum moet zich dan ook verhouden tot deze burens. Door per gevel nauwkeurig te onderzoeken hoe deze zich verhouden tot de burens, ontstaat een ontwerp waarin de gevel soms nadrukkelijk aanwezig zal zijn en op andere momenten juist opgaat in de omgeving.

*Stelsel van gebouwen
(huidig)*

Raakvlakken met het A-kwartier

*Binnenplaats als hart. Verbonden vanaf
de omliggende straten*

Adressering

04

Het museum in de straat

Architectuur in het A-kwartier

In het A-kwartier zijn in de afgelopen decennia hoogwaardige architectonische toevoegingen gedaan. Lokale en internationale architecten hebben de toon gezet. Voor Museum aan de A is een verkenning gedaan om de architectonische definitie te begrijpen van deze gebouwen. Deze kan gevonden worden tussen architectonische assimilatie en manifestatie.

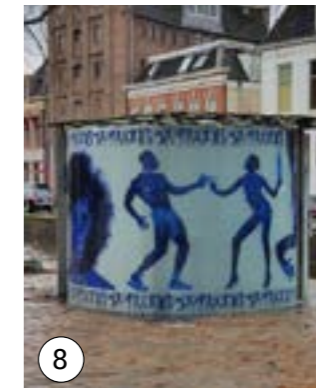
manifestatie

Toyo Ito

Toni Fretton

Rem Koolhaas/Erwin Olaf

John Hejduk (niet gebouwd)

assimilatie

DeZwarteHond

DeZwarteHond

DeZwarteHond

DeZwarteHond

DeZwarteHond

DeZwarteHond

De architectuur aan de Schuitemakersstraat is in ontwikkeling. Bijgevoegd diagram toont de zoekrichting voor de architectonische definitie voor de nieuwbouw.

Voor alle gevels van het plan wordt dit diagram gebruikt om de ontwerprichting specifiek te bepalen.

Brugstraat

Adres aan de Brugstraat.

Zeer hoogwaardige rijksmonumenten met de entree naar binnenplaats via de poort.
(Noordzijde)

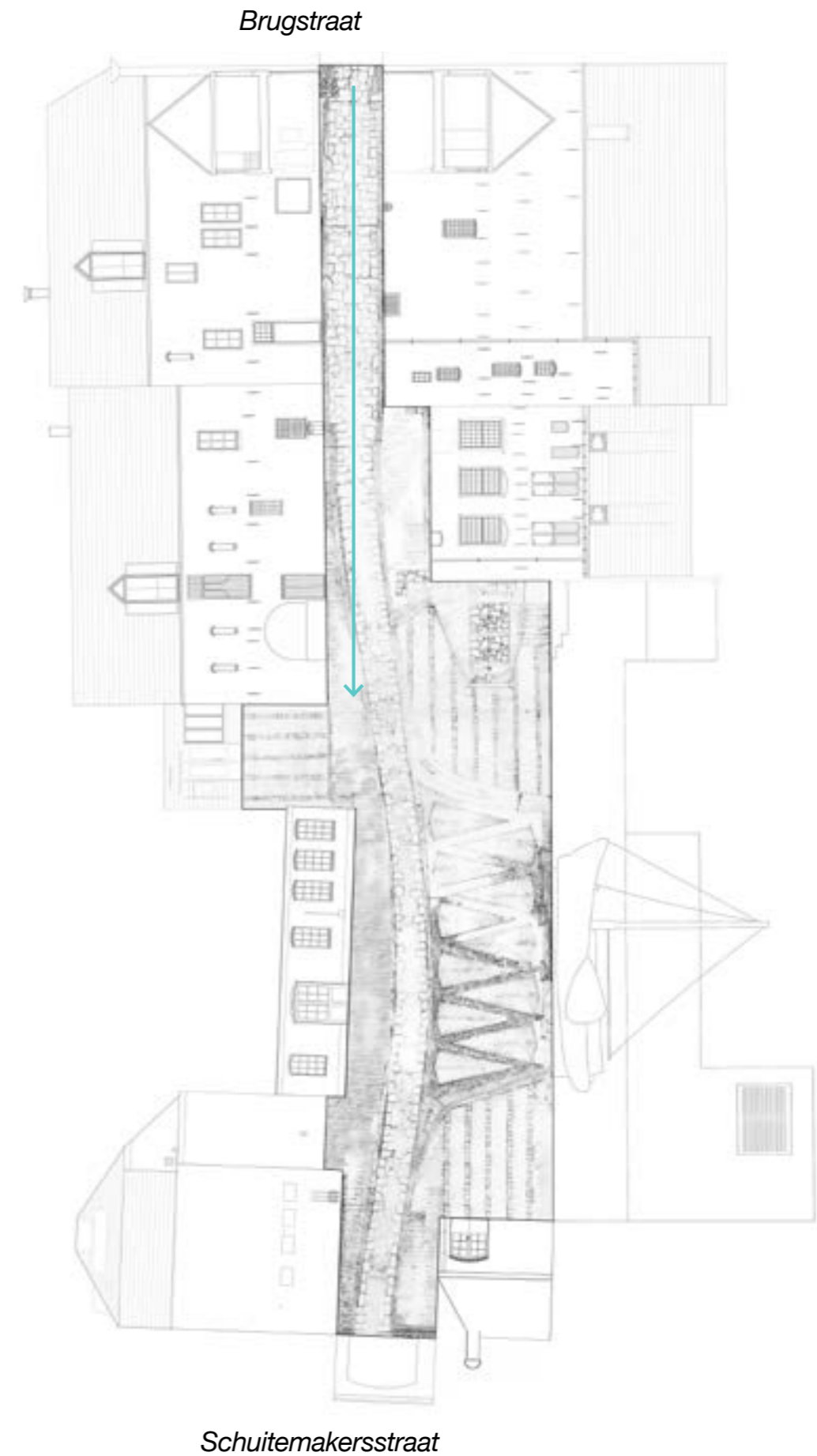

Adres aan de Brugstraat.

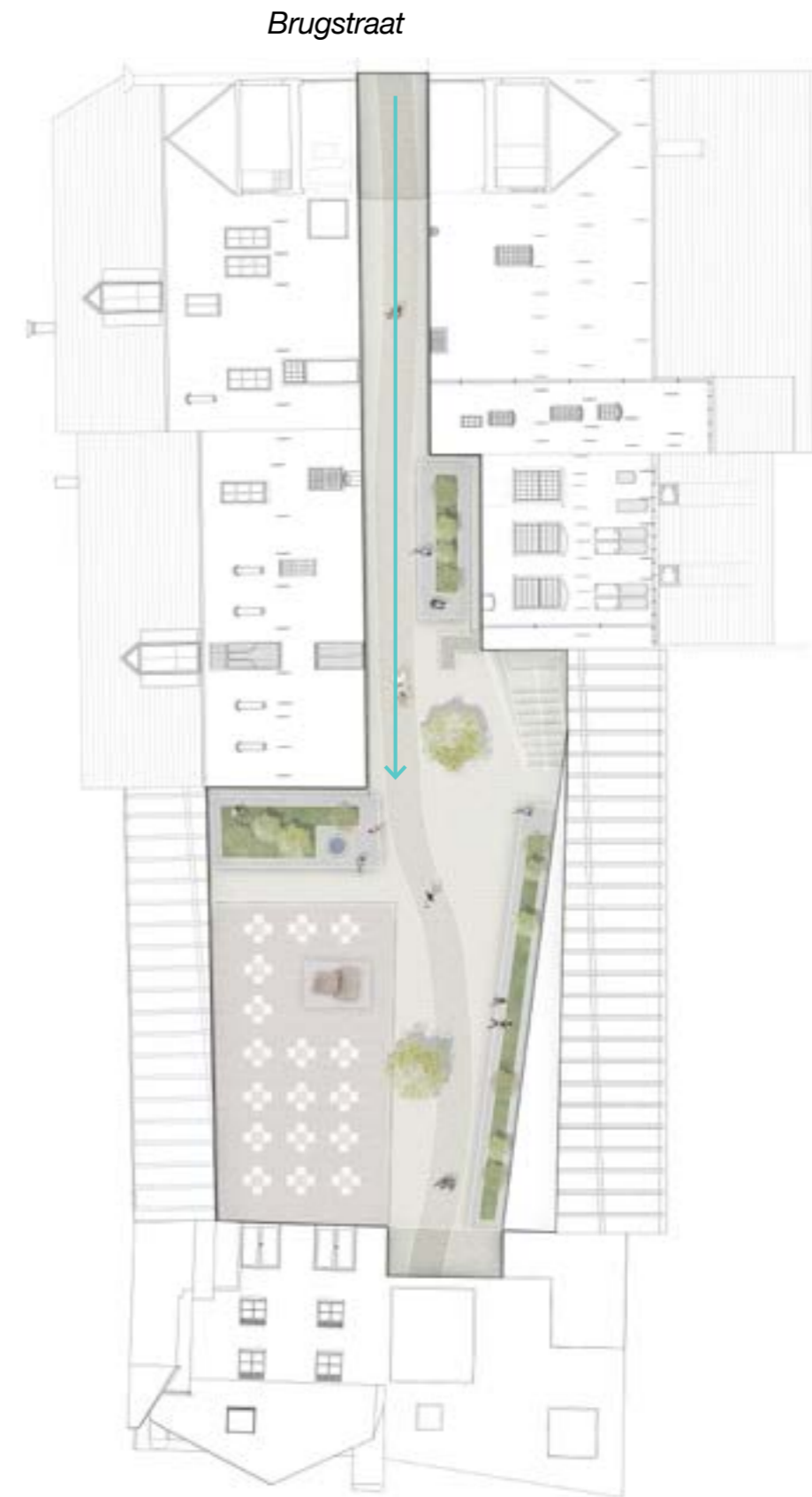
Aanpak;
minimaal vanwege rijksmonumentale status

Onduidelijke adressering vanaf de Brugstraat

Duidelijke adressering vanaf de Brugstraat

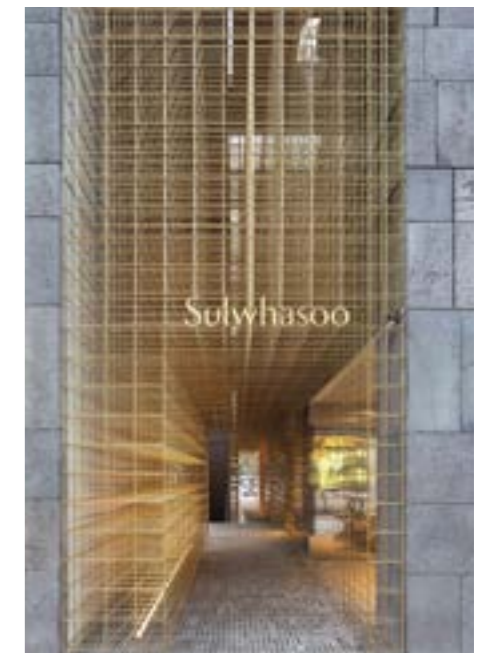
Kleine der A

Huidige raakvlak met de Kleine der A. Het gemeentelijk monument Jhr. Rhijnvis Feithhuis geldt momenteel als hét adres aan de A. (Westzijde)

Met de toevoeging van het Hoekpand komt hier een belangrijk gebouwdeel bij. Doordat dit gebouwdeel bovendien geen monumentale status geniet, bevindt zich hier de mogelijkheid een karakteristieke entree voor te ontwerpen die een aantrekkelijk uiterlijk heeft.

Inspiratie voor aanpak entree in bestaande gevels

Adres aan de Kleine der A

Aanpak:

Maximaal. Zoveel mogelijk raakvlak activeren.

Mogelijk Hoekpand betrekken bij het museum levert grote bijdrage aan vergroten verbindkracht van Museum aan de A.

Museumcafé Het Pomphuis blijft onderdeel van museumcluster waardoor de Kleine der A een sterk museaal karakter krijgt.

Het Jhr. Rhijnvis Feithuis is een gemeentelijk monument en daarom niet ingrijpend aanpasbaar ten gunste van een hoogwaardige museumentree.

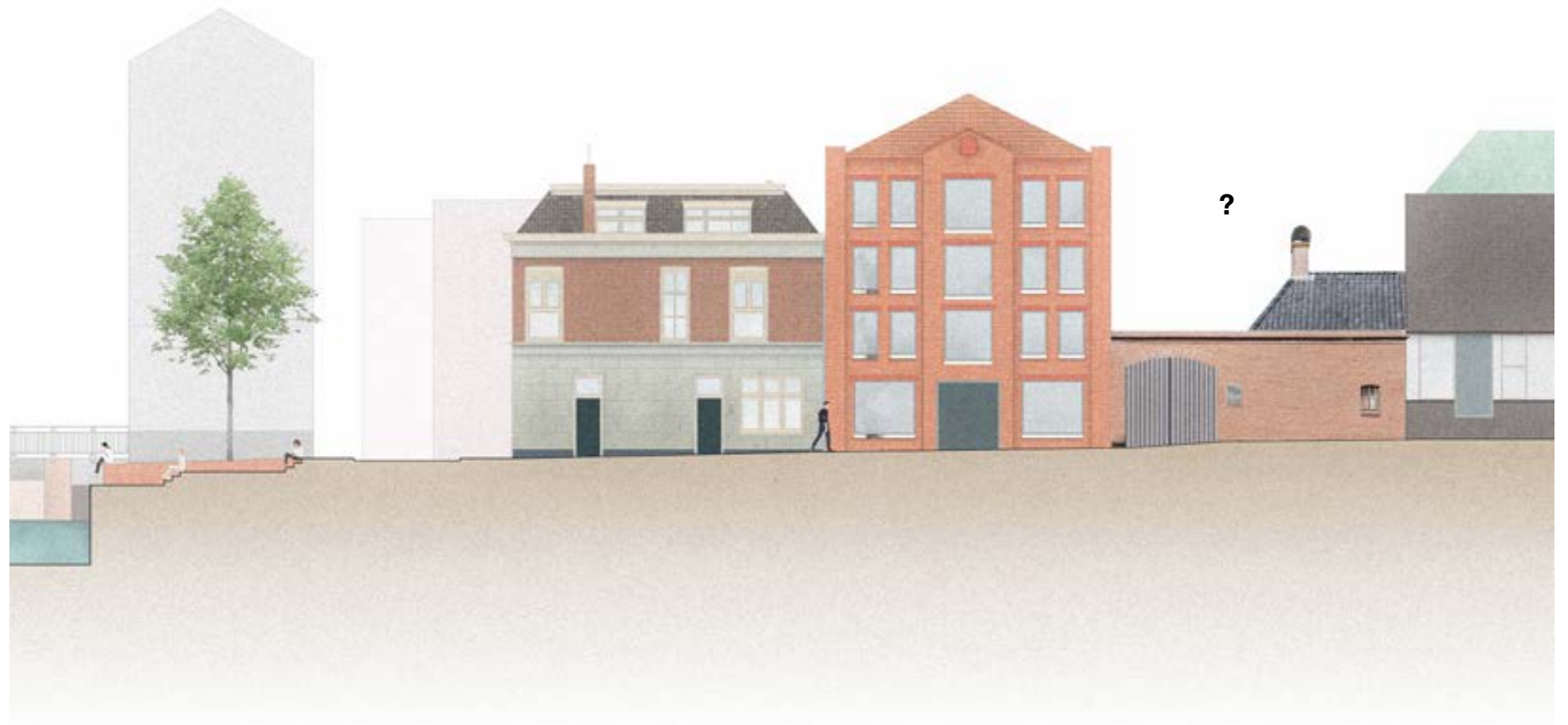

Schuitemakersstraat

De Schuitemakersstraat is laagwaardiger dan de andere twee adressen. Deze zijde is de aangewezen plek voor de uitbreiding met nieuwbouw. Hier zal de veredeling van de plek de grootste kwaliteitsvergroting opleveren. (Zuidzijde)

Aan de Schuitemakersstraat komt een nieuw gebouw dat qua omvang overeenkomt met het naastgelegen Pakhuis. Om het museum eer aan te doen, en om de straat op te waarderen met hoogwaardige architectuur, zal hiervoor een gebouw ontworpen worden dat als een manifest in het A-kwartier komt te staan maar respect heeft voor haar historische context.

Binnenplaats

05

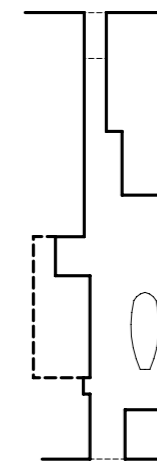
Binnenplaatsen, pleinen en gangen in stad

Om inspiratie op te doen voor het binnenplein van Museum aan de A, zijn op de volgende pagina verschillende pleinen en gangen op een rij gezet. Hierdoor is afmeting, beleving en gebruik invoelbaar.

De gemeente Groningen stimuleert ons over de waarden van onze openbare ruimte na te denken. Het binnenplein van het museum is onderdeel van de openbare ruimte van ons stadshart en wordt in de plannen opgeladen met nieuwe waarden die antwoorden bieden voor bijvoorbeeld veiligheid, klimaatadaptatie, toegankelijkheid en sociale interactie.

Huidig Museum aan de A

Kunstwerf

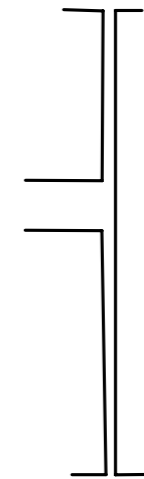
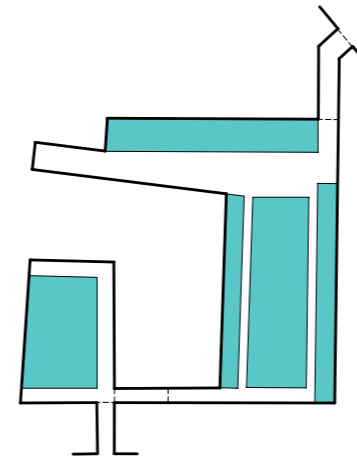
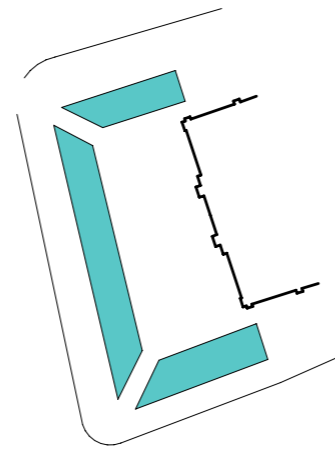
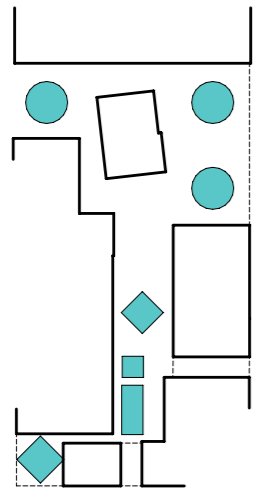
Akerkhof

Pepergasthof

Papengang

Binnenplaats

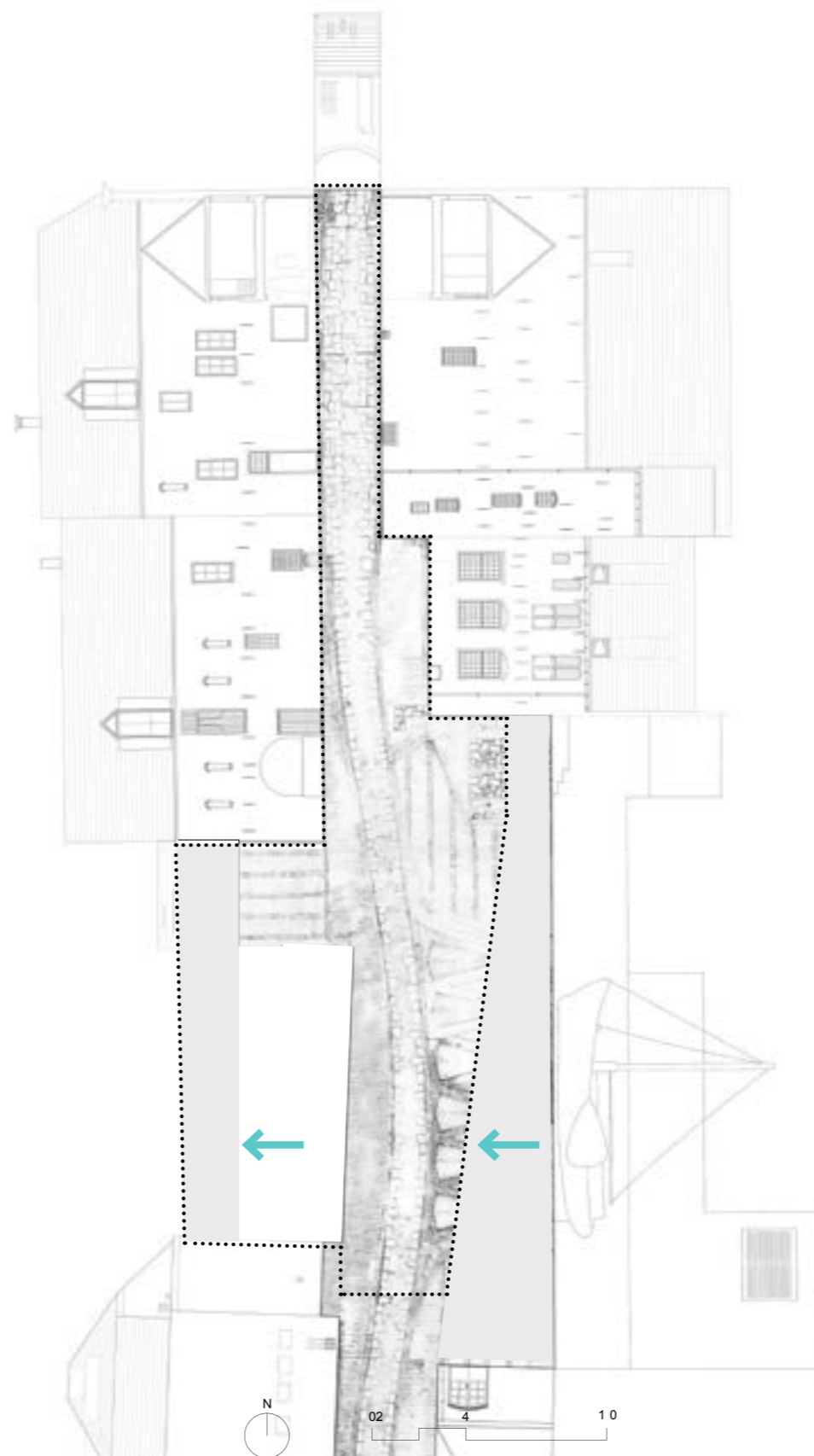
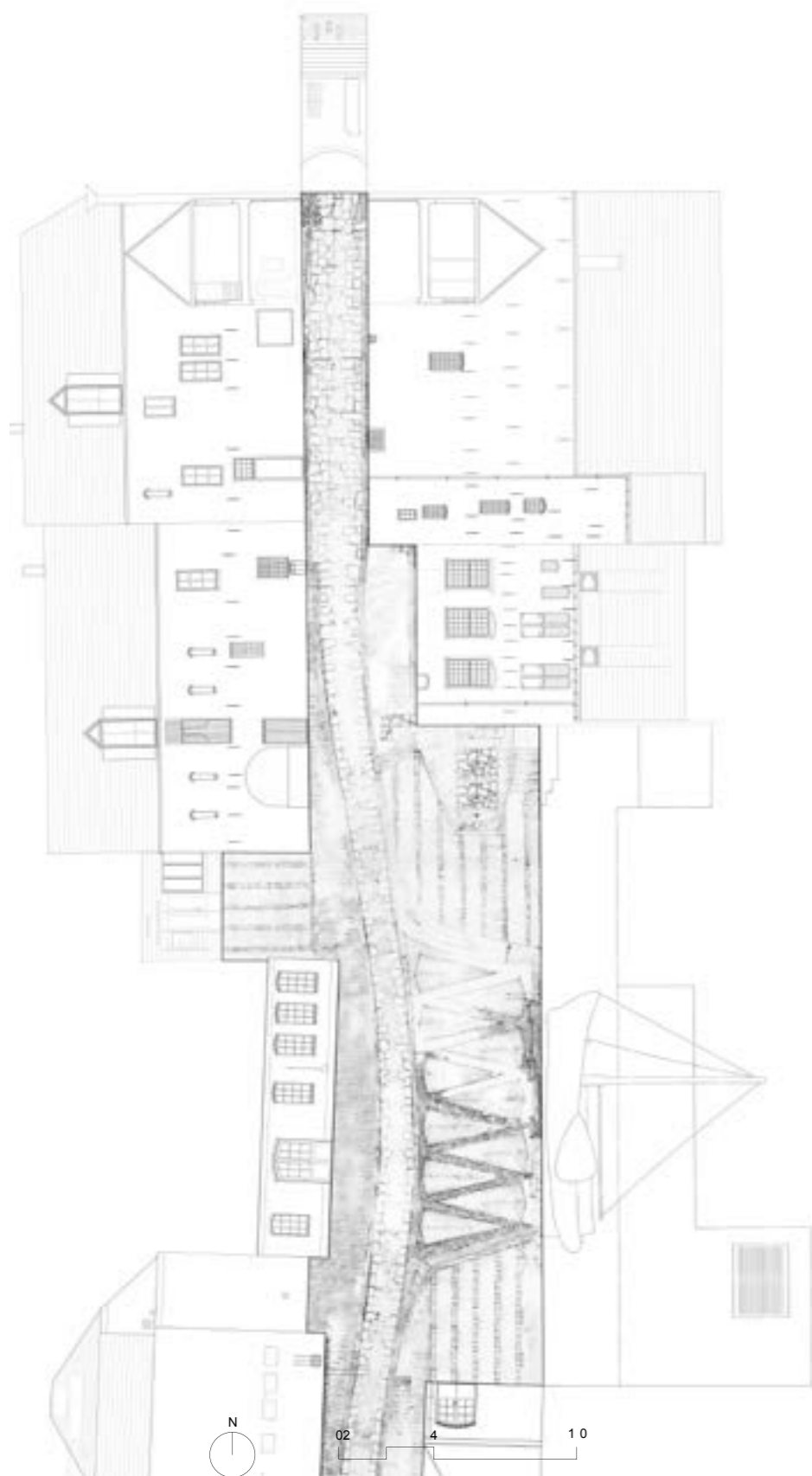
Het hart van Museum aan de A heeft een geweldig potentieel. Deze buitenruimte is zowel een publieke 'gang' als een buitenkamer van Museum aan de A. Lang lag de tjalk Alida hier als erfenis van zowel de maritieme geschiedenis als de geschiedenis van kunstenaarscollectief De Ploeg.

Straks zal deze bijzondere ruimte het hart vormen van het museum. Het vurig gewenste museale circuit (rondloop) zonder doodlopende einden voert de bezoekers met wisselende perspectieven op collectie en binnenstad door het stelsel van gebouwen, terwijl steeds de binnenplaats vanuit verschillende hoeken gezien kan worden.

Door de huidige motorenhal te vervangen door een smallere galerij, en door het toevoegen van een tweede galerij op de locatie van de Alida, ontstaat niet alleen een rondloop, maar komen de rijksmonumenten ook beter tot hun recht. De bezoeker zal de panden in hun volle glorie kunnen aanschouwen zoals dat niet eerder mogelijk is geweest.

Nieuwe contour binnenplaats

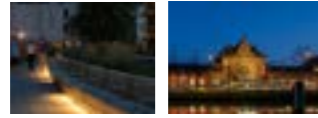

De waardenkaart voor de binnenplaats

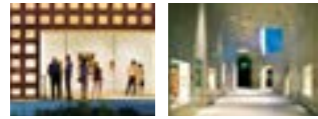
Veiligheid

verlichting openbare ruimte

sociale controle

Ecologie

vergroening

geveltuinen

relatie gebouw en straat

Beleving

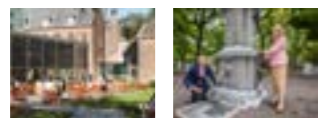
diversiteit in ruimtes

zitplaatsen

bestemming

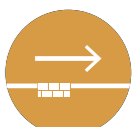
kunst in de openbare ruimte

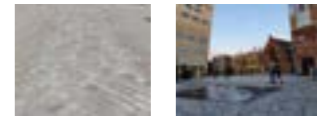
Toegankelijkheid

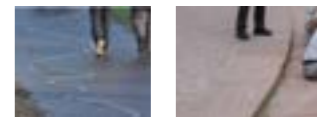
integrale toegankelijkheid

geen niveauverschillen

geleidelijnen

Mobiliteit op maat

wandelruimte

speelplekken

ontmoetingsplekken

beschutte en open plekken

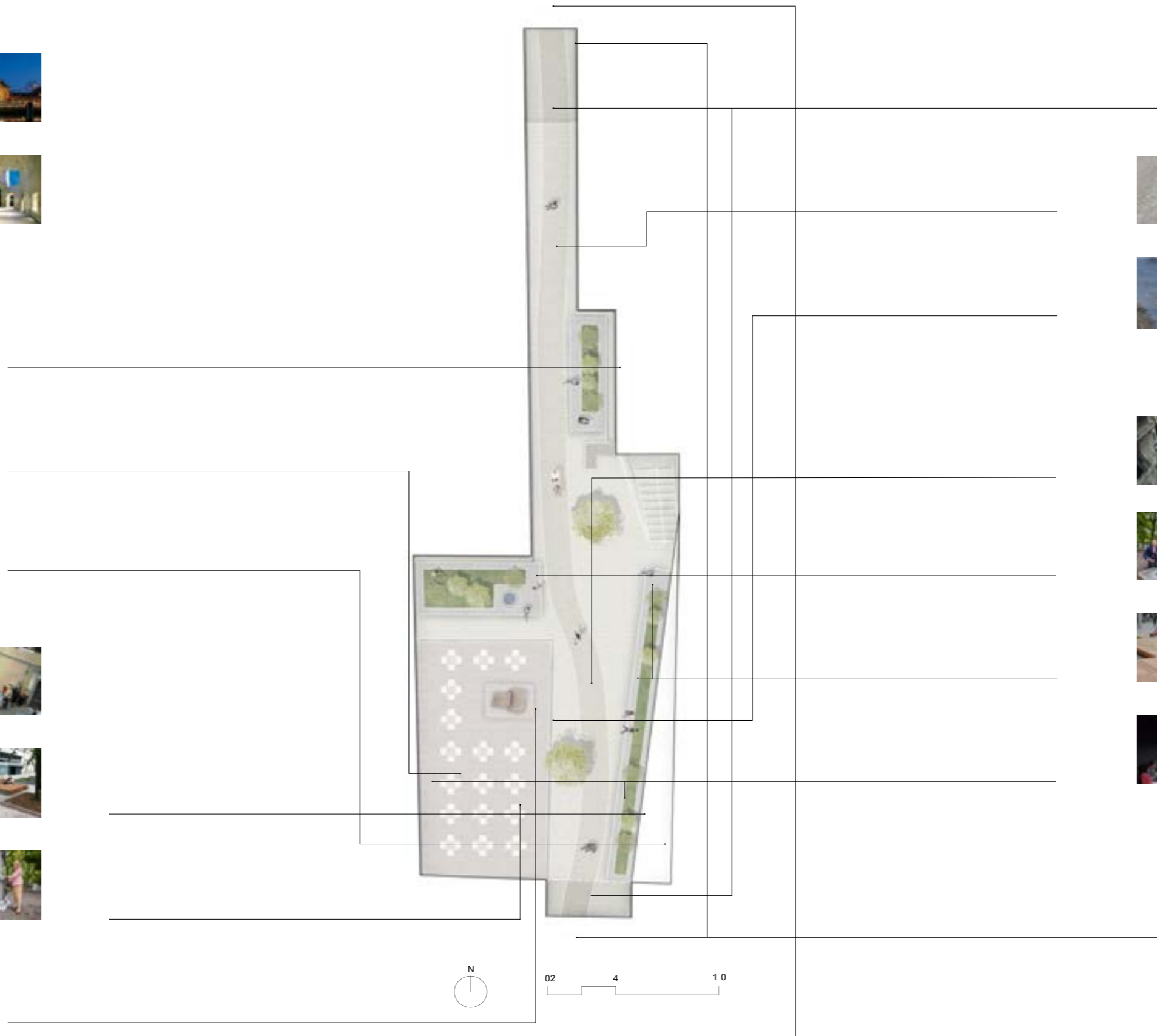
Mobiliteit op maat

ruimte voor voetgangers en fietsers

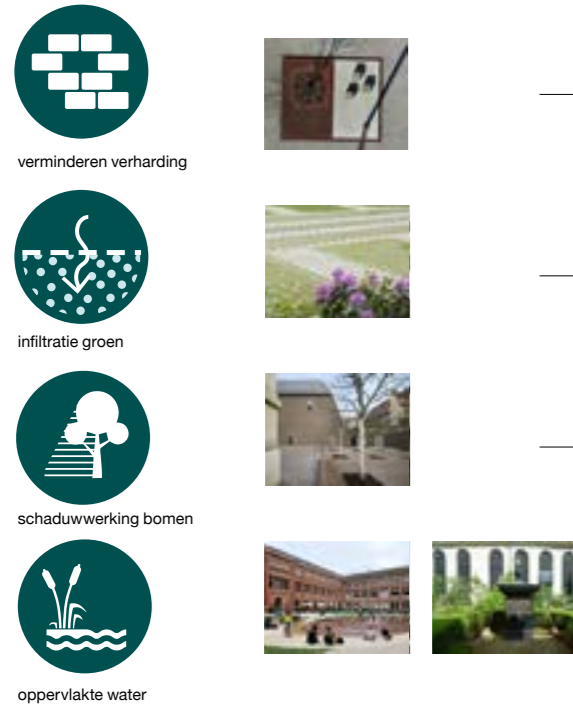
geclusterd fietsparkeren

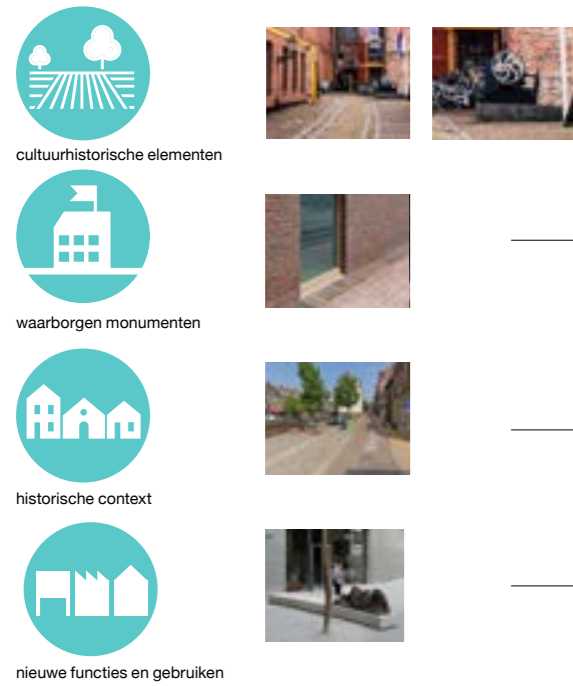
02 4 10

De waardenkaart voor de binnenplaats

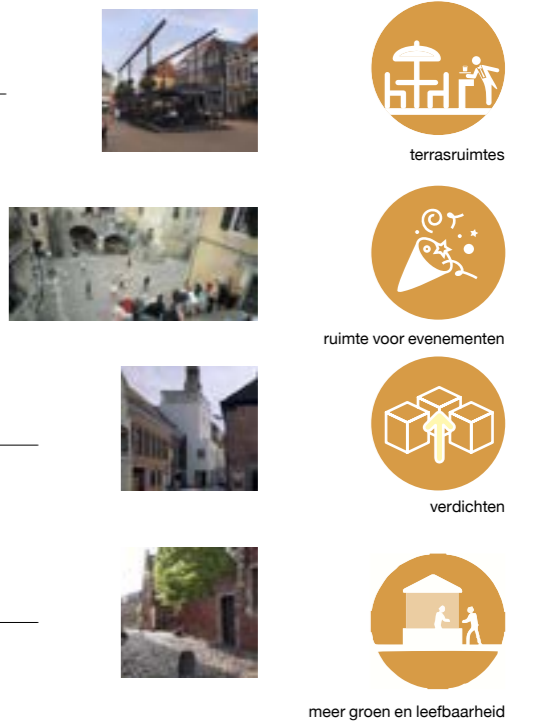
Klimaatadaptief

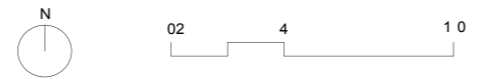
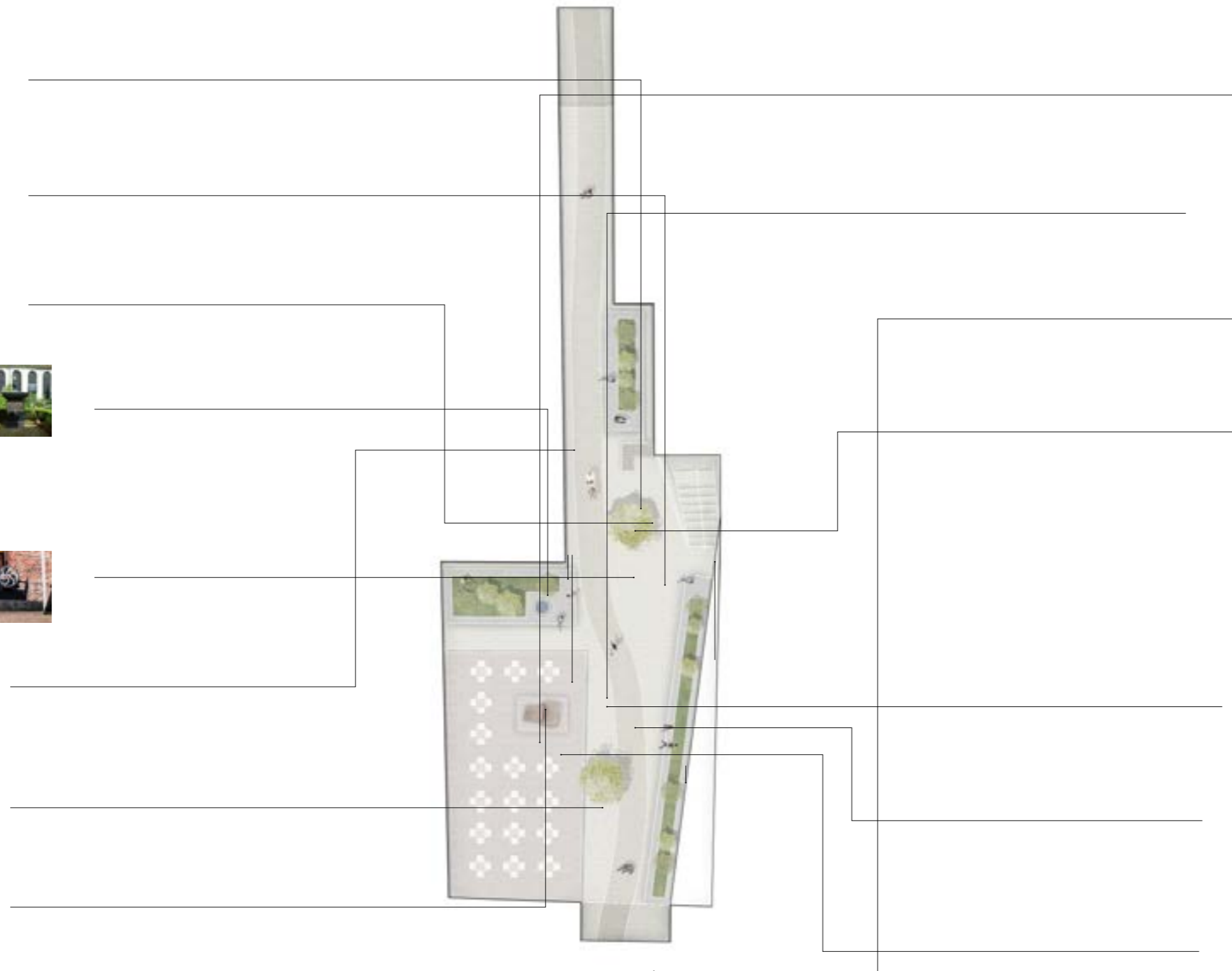
Identiteit

Economie

Openbaar domein

Bestaand

Binnenplaats ontwerp

Circuit

06

De museale rondloop

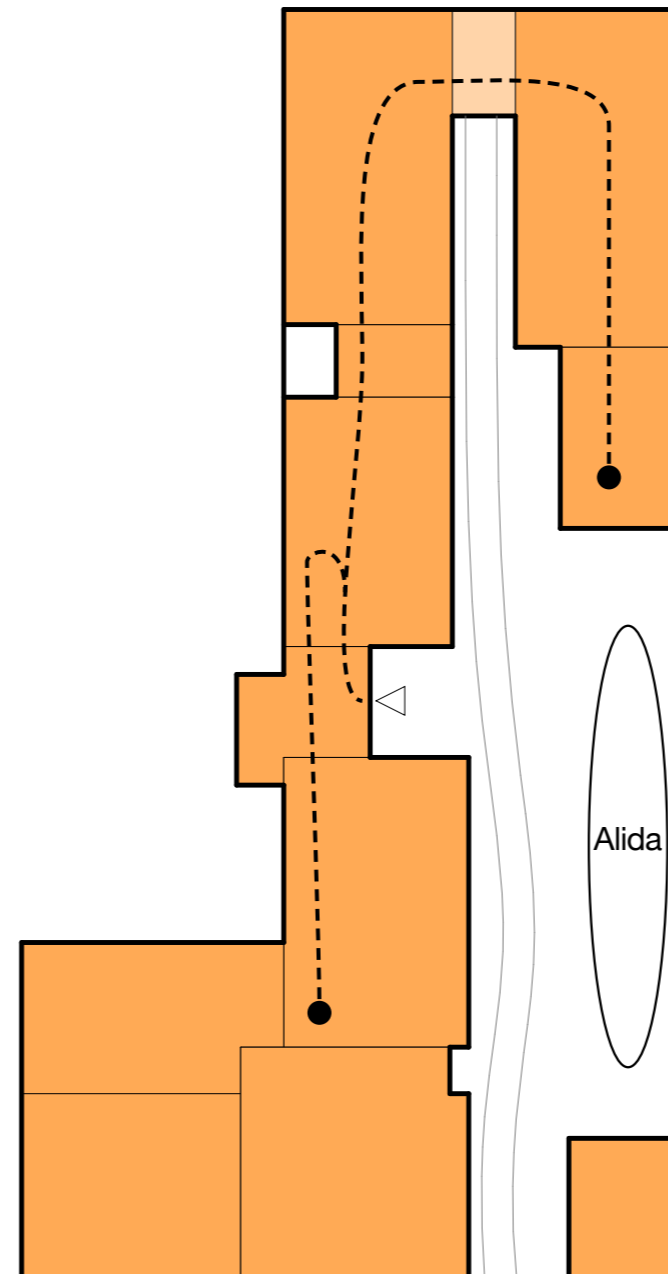
Nieuwe verbindingen maken circuit rond binnenplaats mogelijk

De nieuwe binnenplaats zal qua oppervlakte overeenkomen met de huidige binnenplaats. Door een aantal ingrepen zal deze echter meer als prettige verblijfsplek fungeren in plaats van enkel een doorstroomroute.

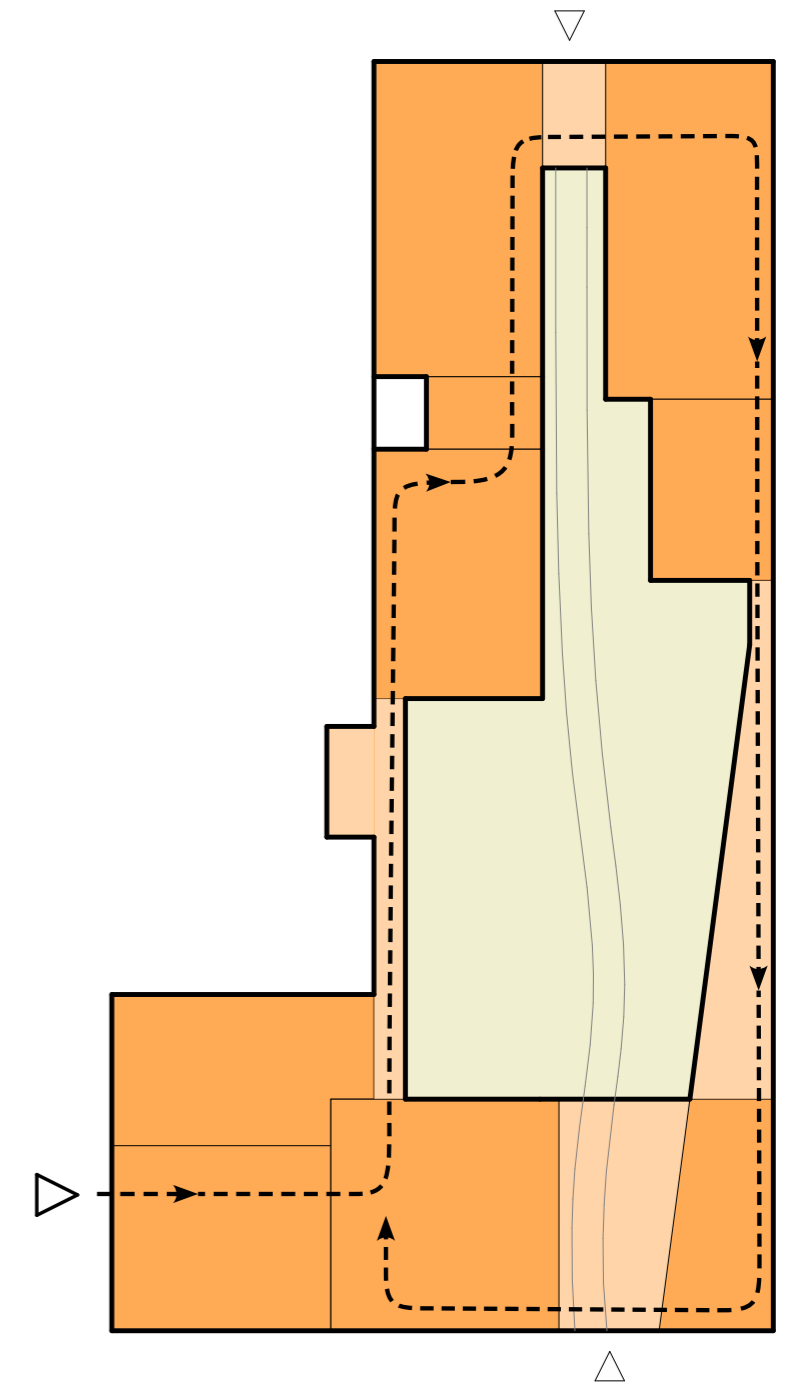
Het plein zal zich in een rijtje publieke binnenplaatsen in Groningen scharen die er voor zorgen dat de stad steeds klimaatadaptiever wordt. Er komt plek voor

verkoeling door het plein industrieel maar natuurinclusief te ontwerpen. Hiervoor zal samengewerkt worden met een landschapsbureau.

Het verbinden van al die gebouwen tot één geheel, met behoud van het individuele karakter van de onderdelen, vereist specifieke architectonische ontwerp-kennis en vakmanschap. De gebouwen moeten straks voelen als een warme jas.

Bestaand

Nieuw

Het circuit & scenografie

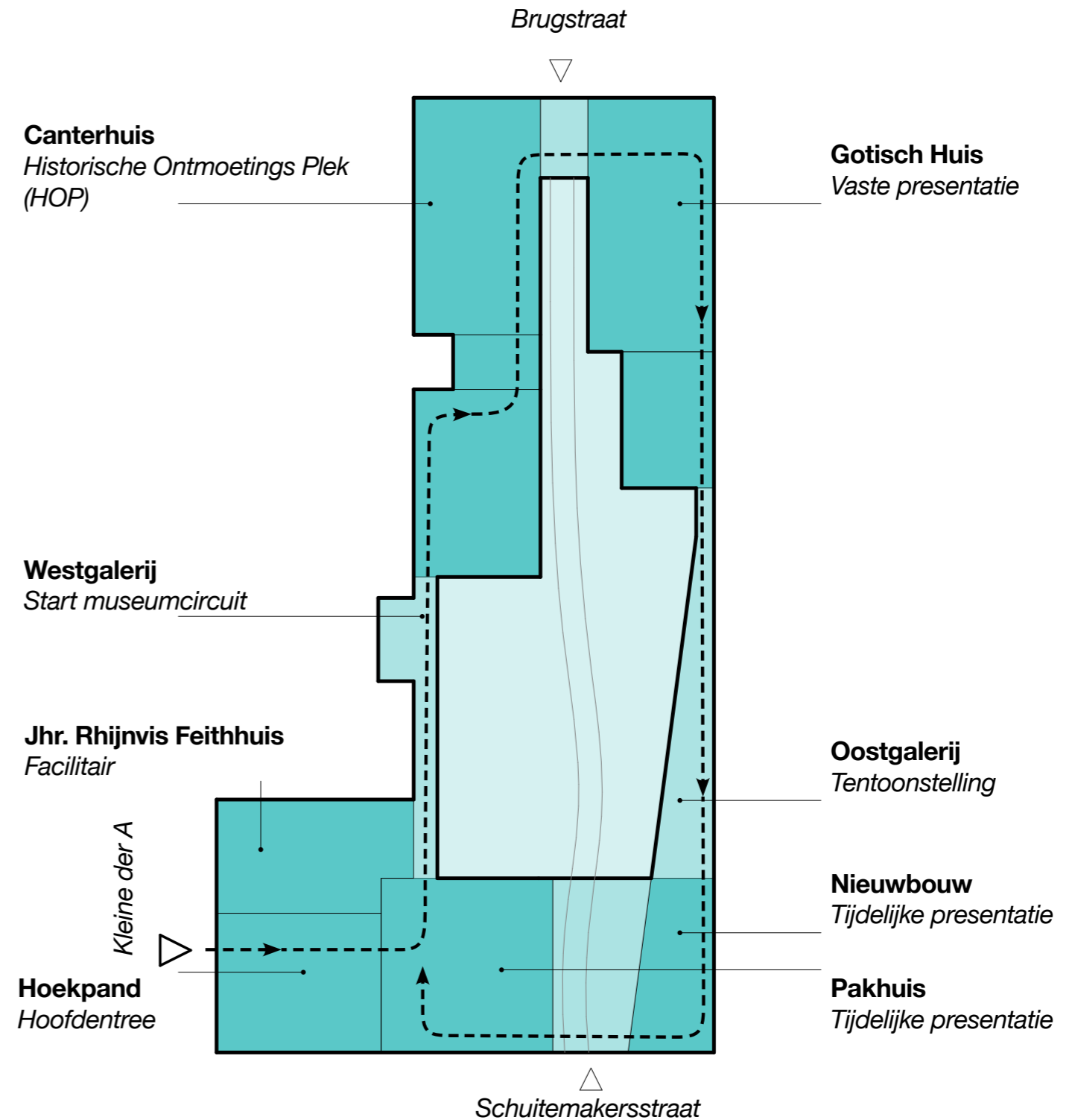
Met de nieuwe hoofdentree van het museum aan de (Kleine der) A onstaat er direct een nieuwe manier om het museum te beleven.

In het Hoekpand begint de route, die uitmondt in de publiek toegankelijke begane grond van het Pakhuis. Hier worden mensen ontvangen. De receptie, openbare horeca en een museumwinkel bevinden zich hier. Deze ruimte heeft aan alle zijden een door het museum te bepalen verbinding met de openbare ruimte. De relatie met het binnenplein krijgt bijzondere aandacht.

Bezoekers die binnen zijn, beginnen de museale route in de Westgalerij. Deze leidt naar het Canterhuis, één van de twee rijksmonumenten aan de Brugstraat. Hier begeeft men zich in het betaalde deel van het museum.

Vanaf het Canterhuis kan op de 1e verdieping het Gotisch Huis bereikt worden met daarin de permanente presentatie van het museum. De tijdelijke presentaties bevinden zich langs de Schuitemakersstraat en worden via de Oostgalerij bereikt. Eenmaal terug in het Pakhuis eindigt de museumroute en komt men weer uit in de entreehal bij de receptie en het café annex de winkel.

Om deze route mogelijk te maken is het van groot belang dat de route integraal toegankelijk is. In het hoofdstuk Integrale Toegankelijkheid wordt beschreven hoe dit gerealiseerd gaat worden.

Museumroute met zicht op erfgoed

Het museumcircuit leidt mensen rond de binnenplaats. Het zicht op het erfgoed in de stad wordt geënceneerd met vensters die afgestemd zijn op de route die bezoekers afleggen om iedere keer een nieuw perspectief op de stad te presenteren.

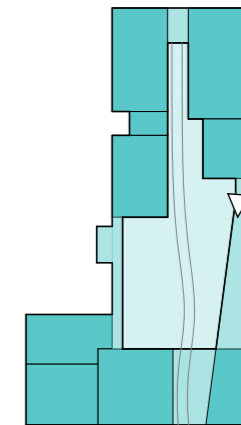
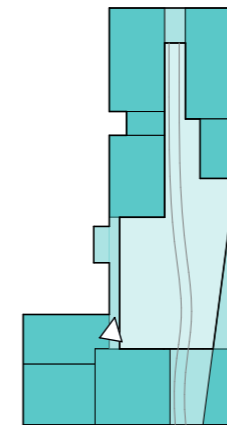
Andersom wordt het museum aan de stad onthuld. Passanten vangen geregiseerd fragmenten op van de museale beleving en de dan lopende tijdelijke exposities.

Westgalerij

Oostgalerij

Venster richting noord

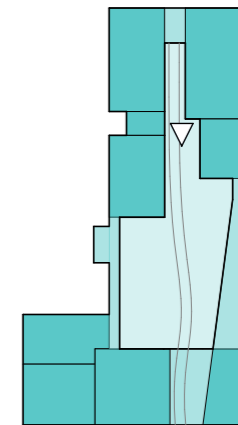
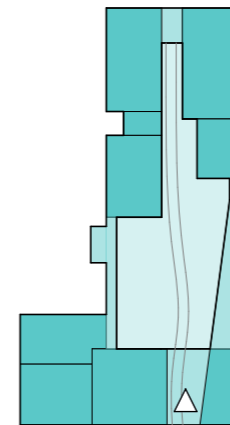
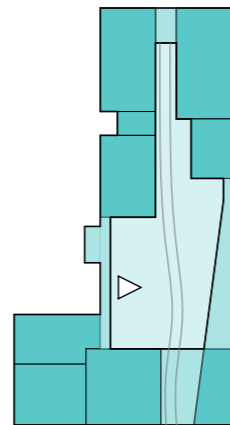
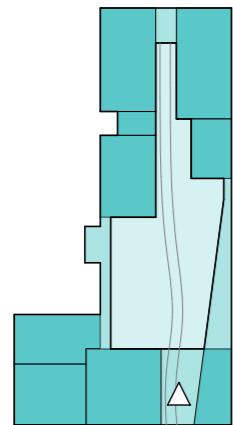
Zicht op Oostgalerij

Zicht door poort zuid

Zicht door poort noord

Integrale toegankelijkheid

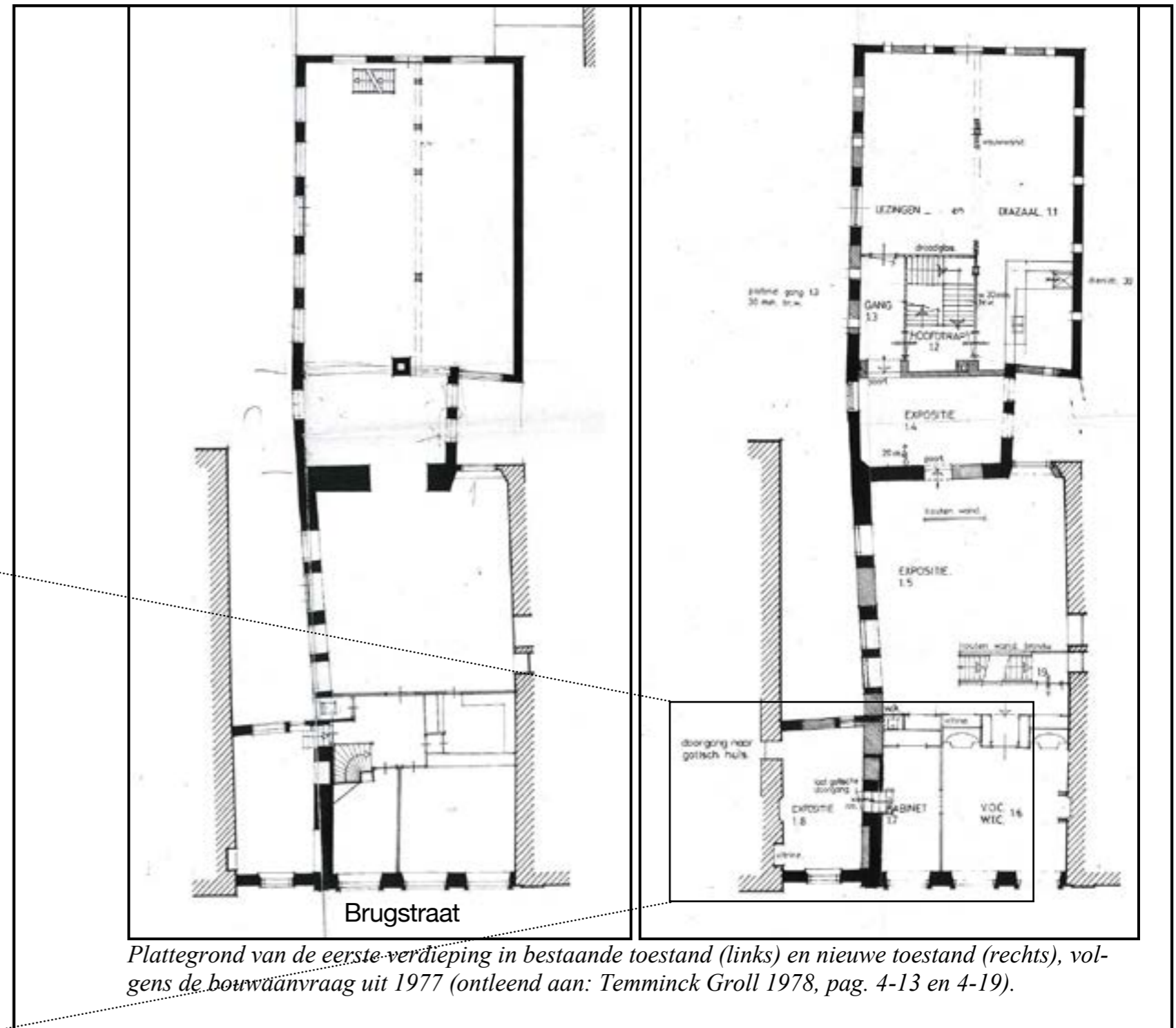
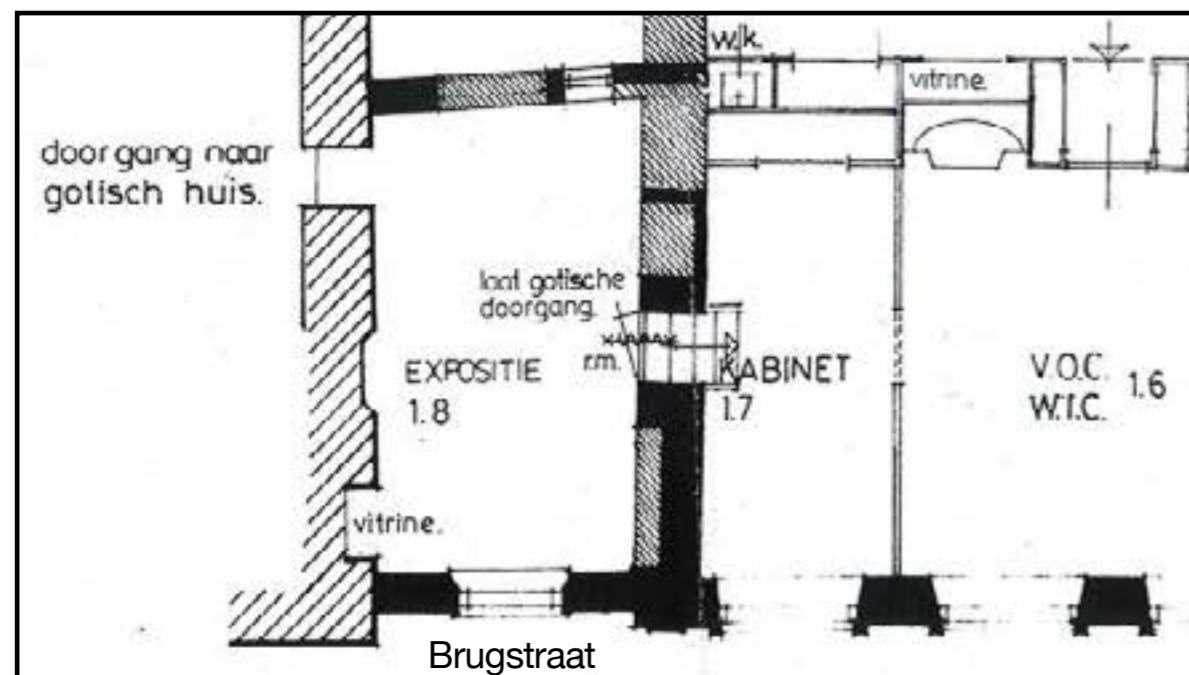
07

Onderzoek naar mogelijkheden verbreden openingen

Canterhuis

Uit historisch onderzoek blijkt dat de openingen die het Canterhuis met het Gotisch Huis verbinden, dusdanig recent zijn aangebracht, dat deze niet monumentaal zijn.

Dit maakt het mogelijk om de openingen te verbreden zodat deze breed genoeg zijn voor zowel rolstoelen als vluchtroutes.

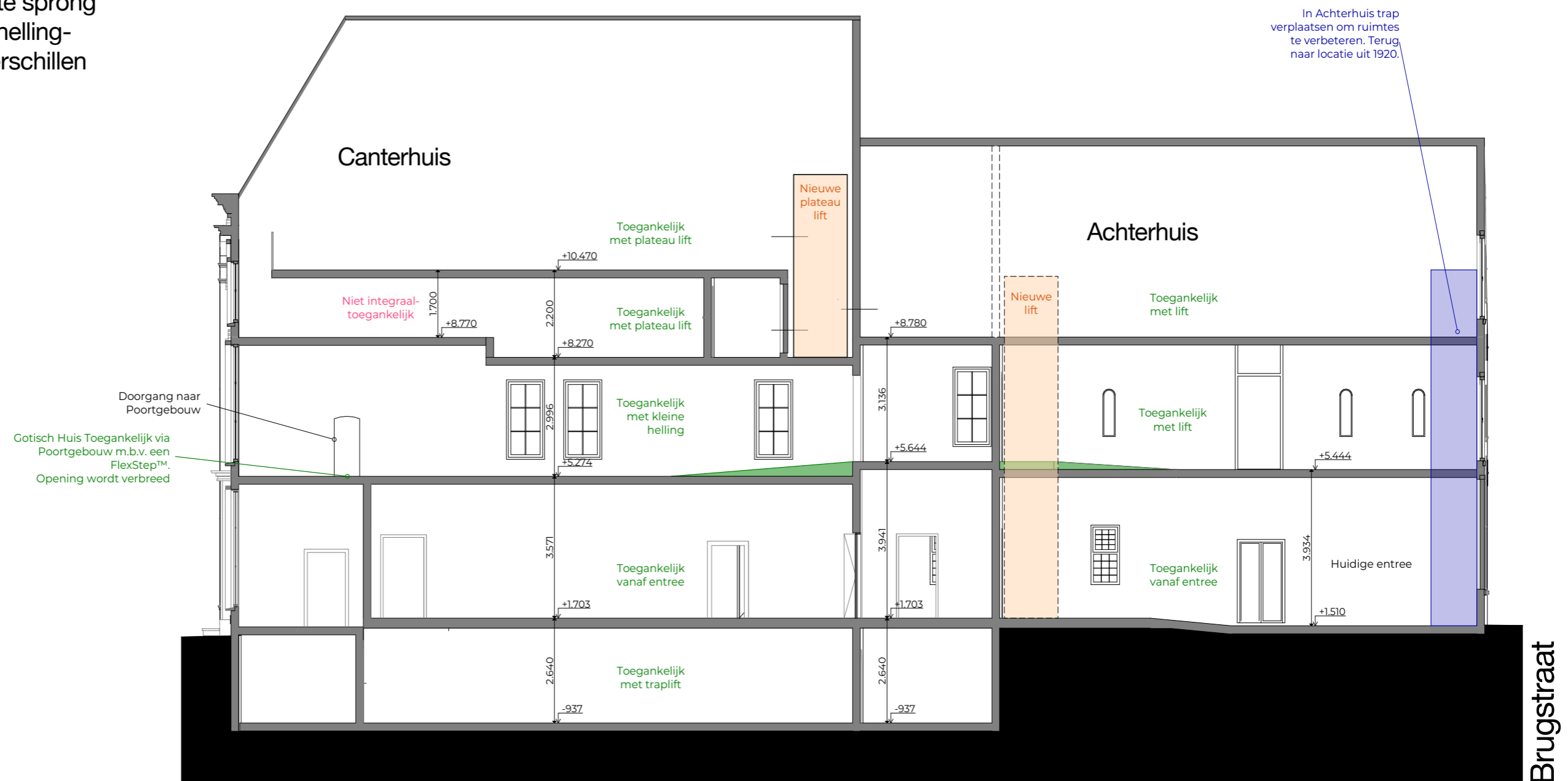

Plattegrond van de eerste verdieping in bestaande toestand (links) en nieuwe toestand (rechts), volgens de bouwvraag uit 1977 (ontleend aan: Temminck Groll 1978, pag. 4-13 en 4-19).

Integrale toegankelijkheid

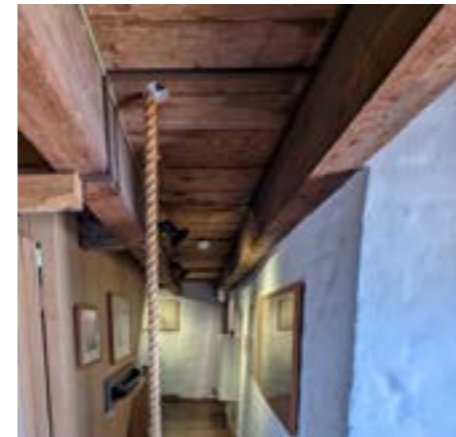
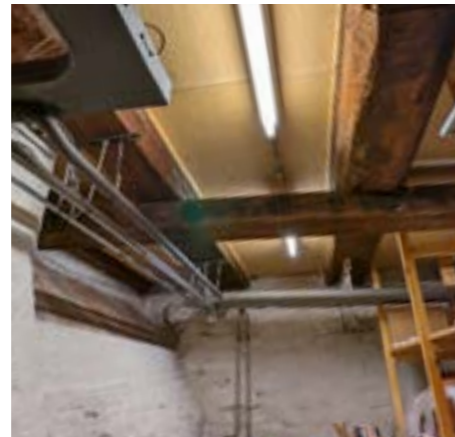
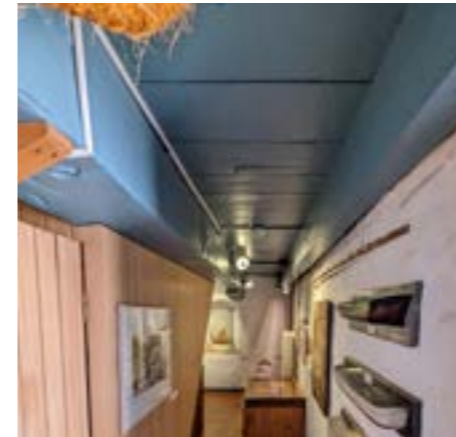
Canterhuis

In het schema hiernaast is weergegeven hoe alle verschillende verdiepingen in het Canterhuis integraal toegankelijk zijn gemaakt. De twee liften zijn verantwoordelijk voor de grootste sprong voorwaarts, terwijl kleine hellingbanen de kleine hoogteverschillen overbruggen.

Onderzoek naar optimale liftlocatie

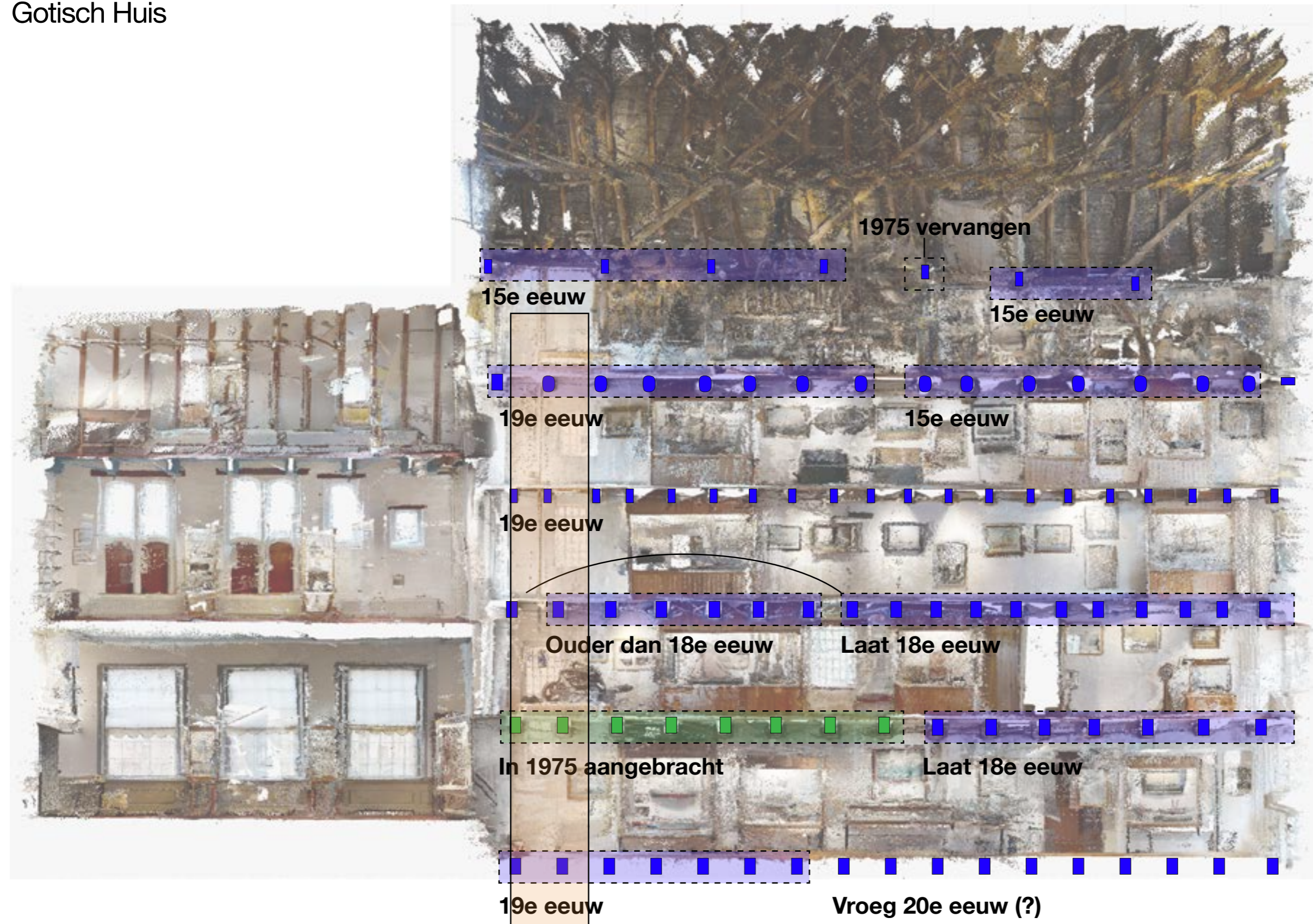
Gotisch Huis

Om de positie van een eventuele lift te bepalen, is iedere balk in het museum gedateerd en in kaart gebracht. Hieruit is een optimale locatie van een lift naar voren gekomen die de minste aantasting van het monument mogelijk maakt.

Onderzoek naar optimale liftlocatie

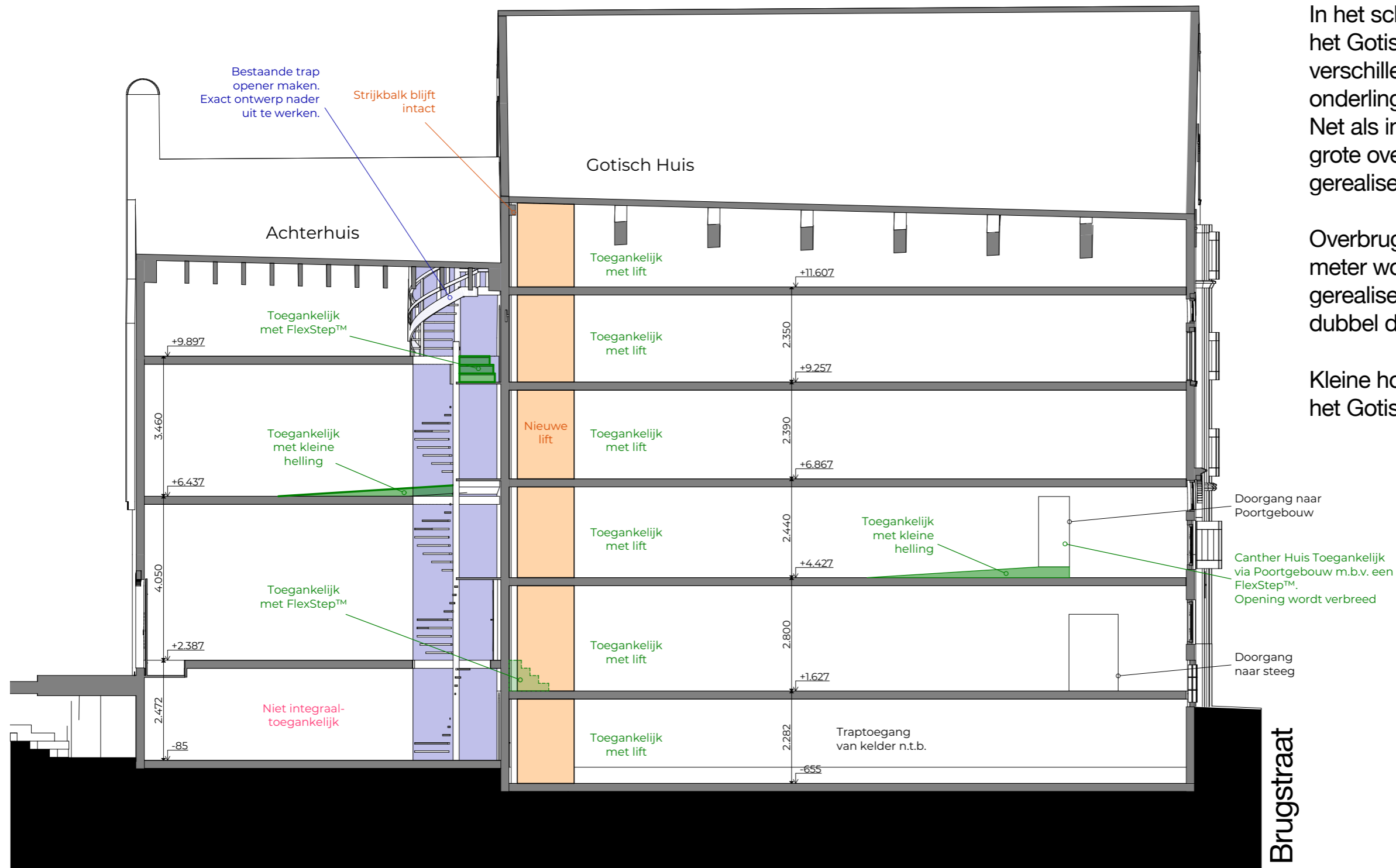
Gotisch Huis

In oranje is de optimale locatie van de lift weergegeven in een Pointcloud. Door gebruik te maken van de nieuwste technieken, is het mogelijk om realistische, weloverwogen keuzes te maken.

Integrale toegankelijkheid

Gotisch Huis

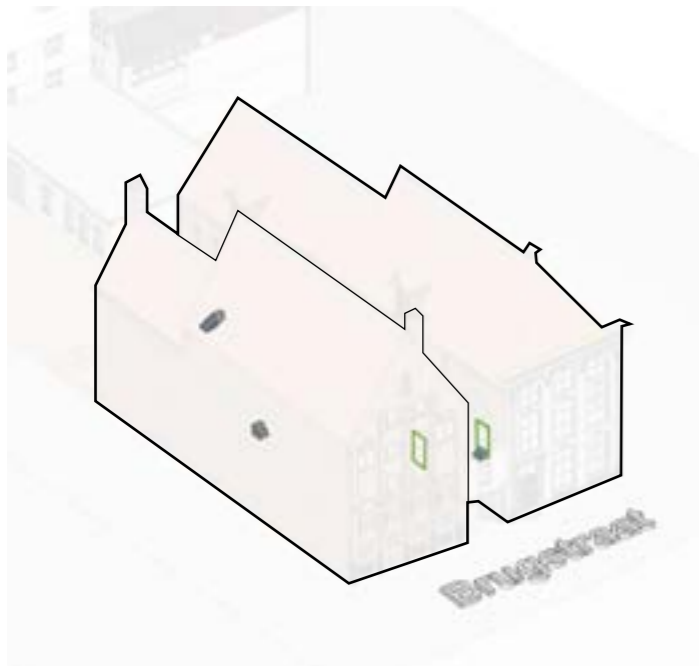
In het schema hiernaast wordt voor het Gotisch Huis weergegeven hoe de verschillende ruimtes en verdiepingen onderling met elkaar verbonden zijn. Net als in het Canterhuis worden de grote overbruggingen door een lift gerealiseerd.

Overbruggingen van circa een halve meter worden met een Flexstep gerealiseerd. Dit is een slimme trap die dubbel dienst doet als plateau lift.

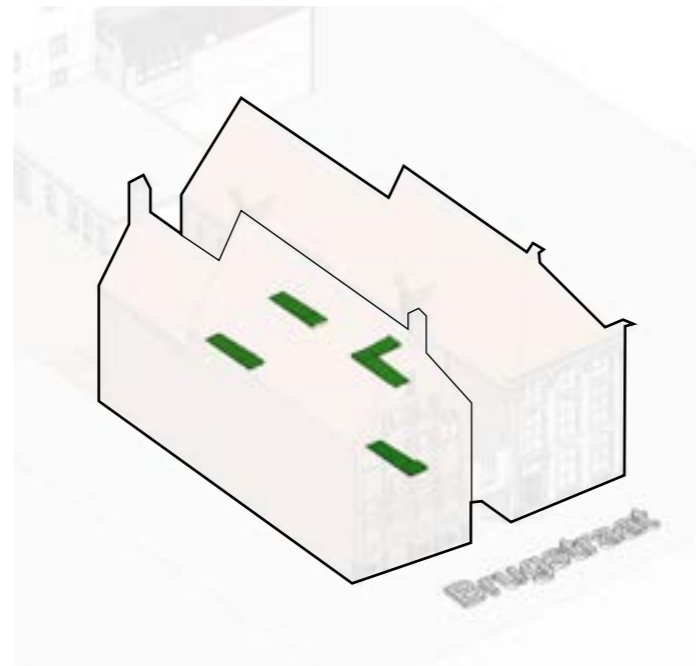
Kleine hoogteverschillen worden ook in het Gotisch Huis met hellingen opgelost.

Integrale toegankelijkheid

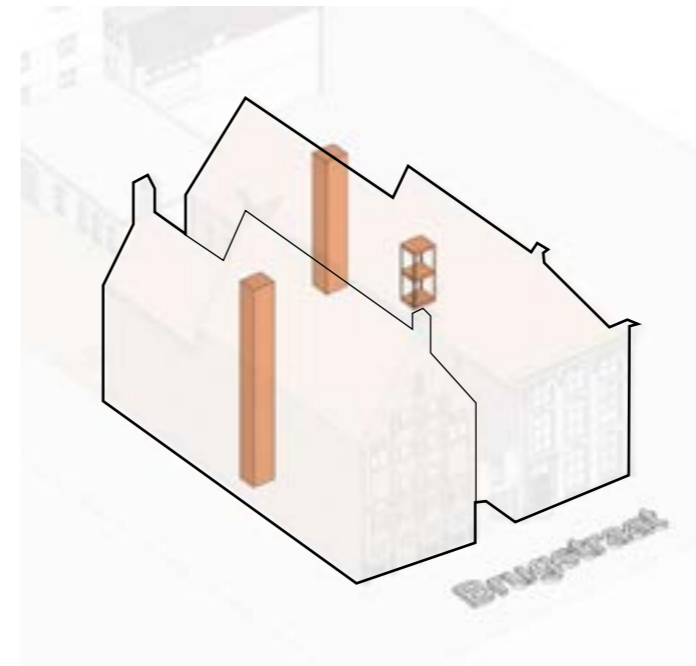
Voor de rijksmonumenten in het museum worden vier soorten ingrepen gedaan om een integrale toegankelijkheid te realiseren. Deze zijn hieronder weergegeven en worden momenteel in detail uitgewerkt met als doel ze zo goed mogelijk in te bedden in de bestaande bebouwing.

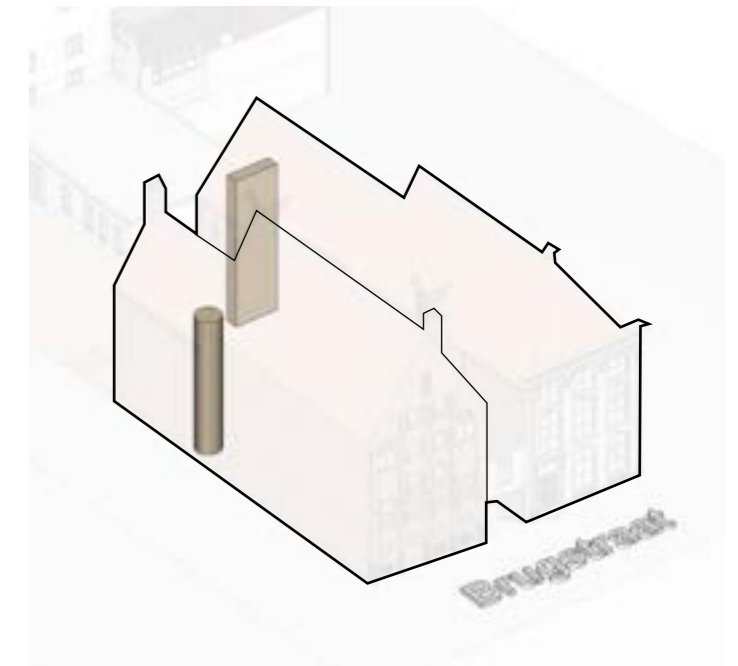
*FlexStep trappen +
Openingen verbreden*

Hellingen

Liften

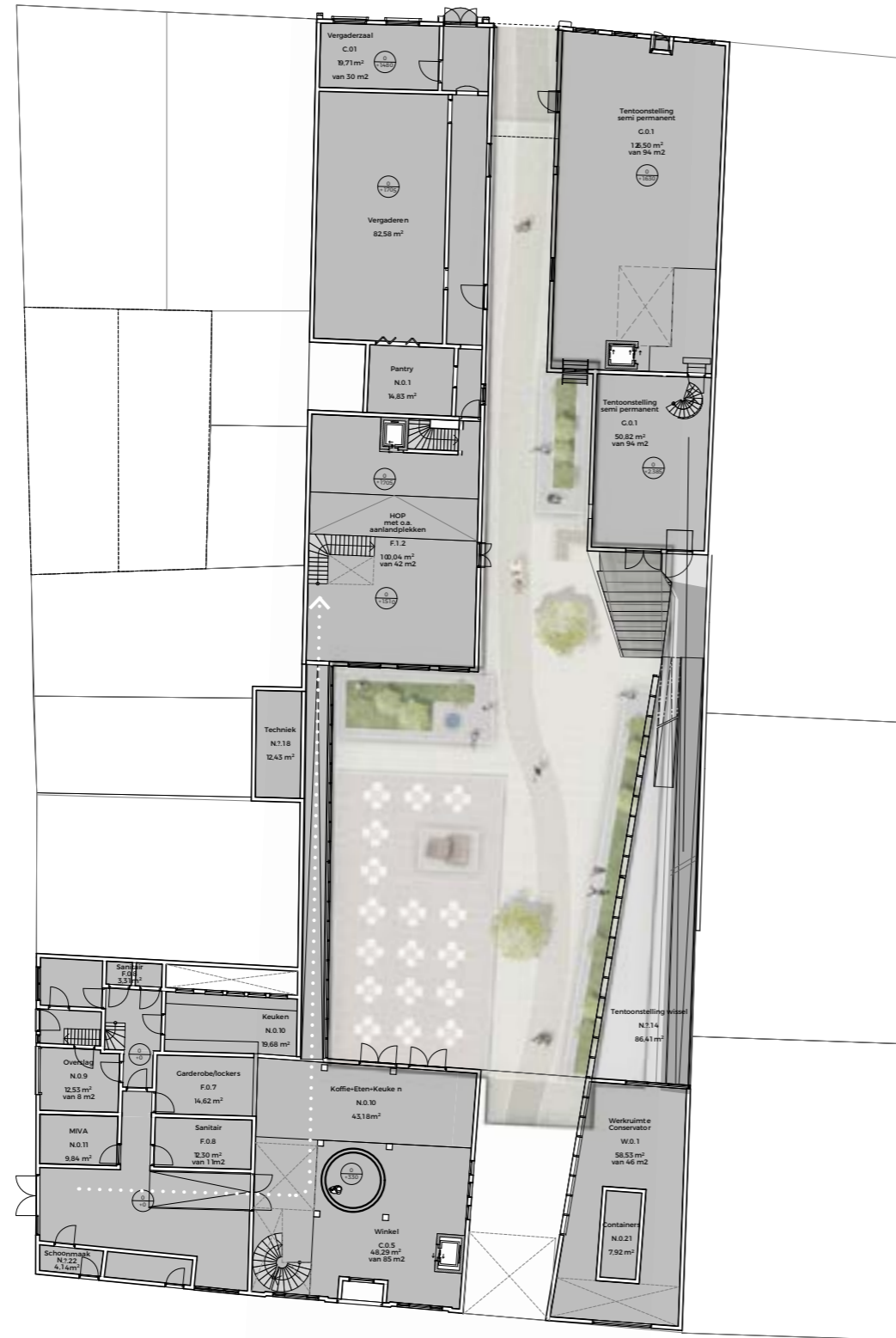

Trappen

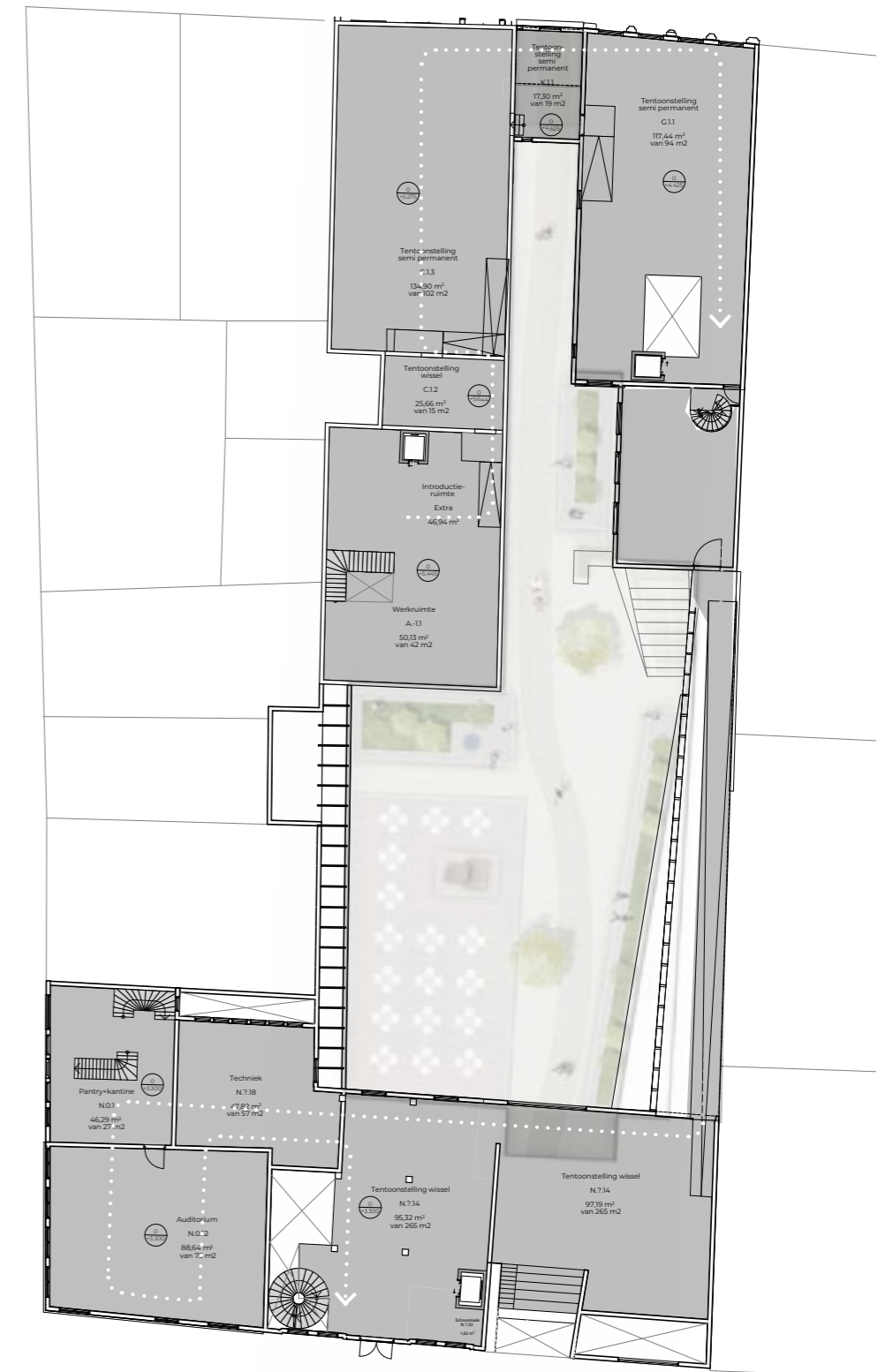
Het plan

08

Plattegronden

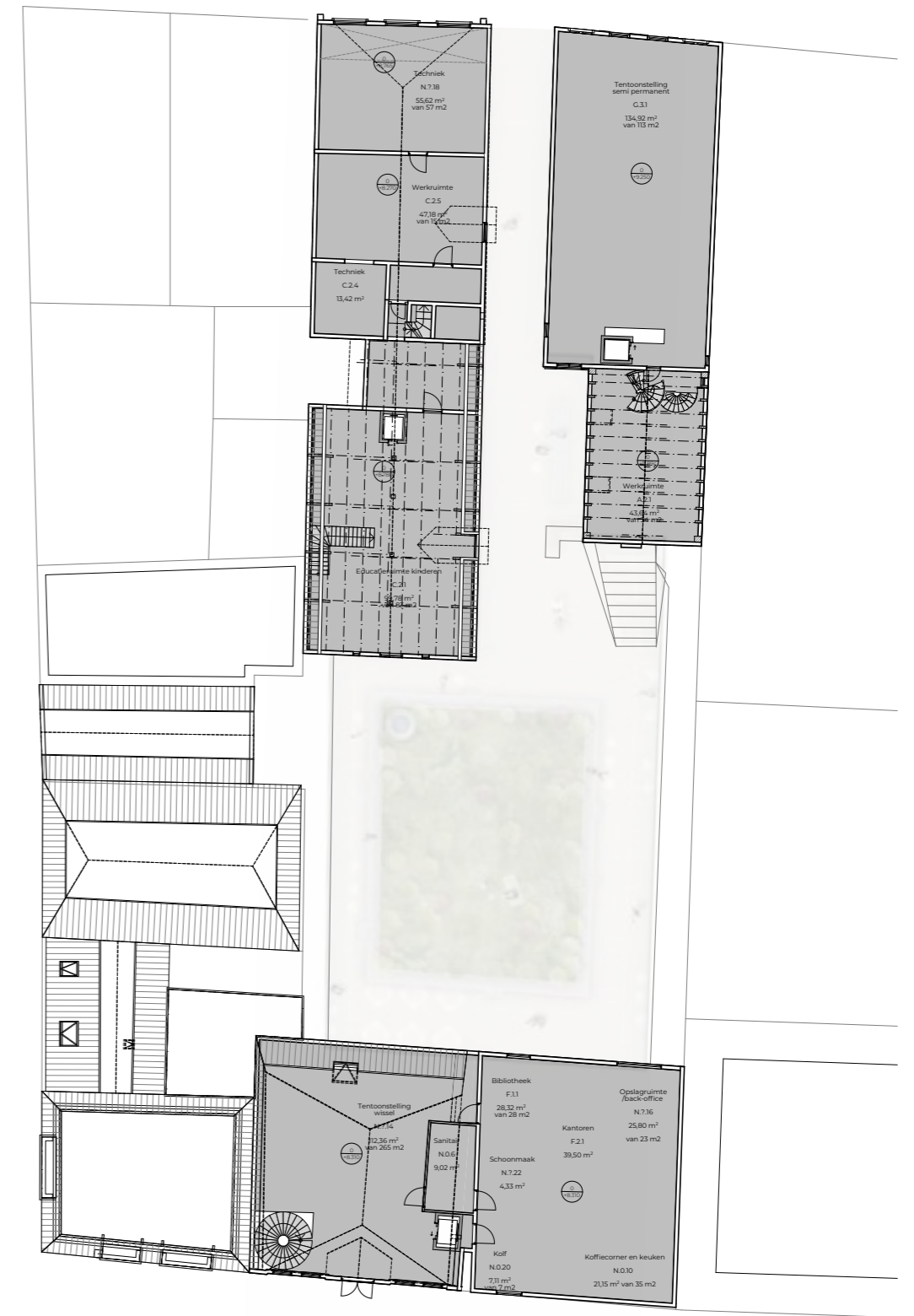
Begane grond

1e verdieping

2e verdieping

3e verdieping

Plattegronden

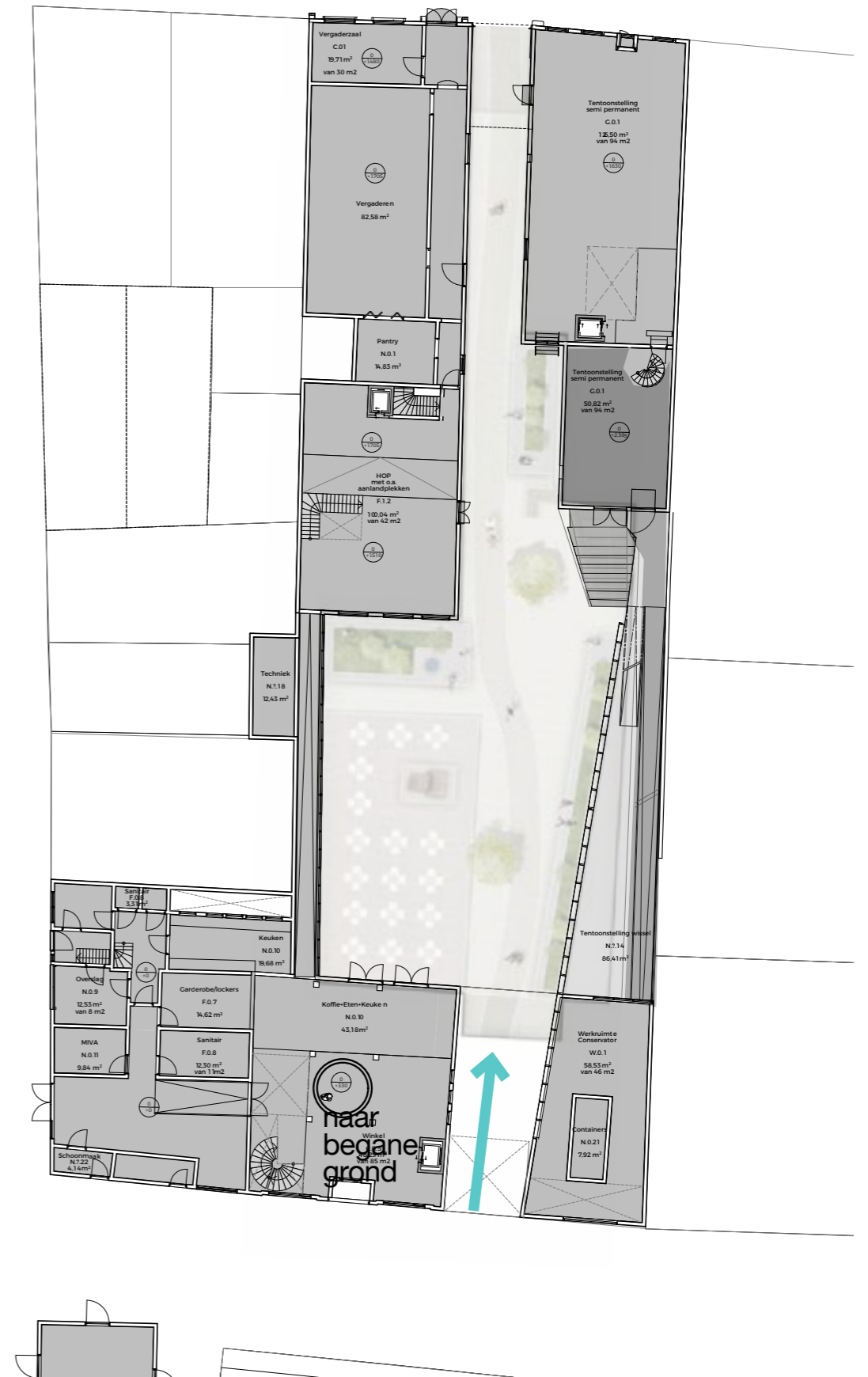

4e verdieping

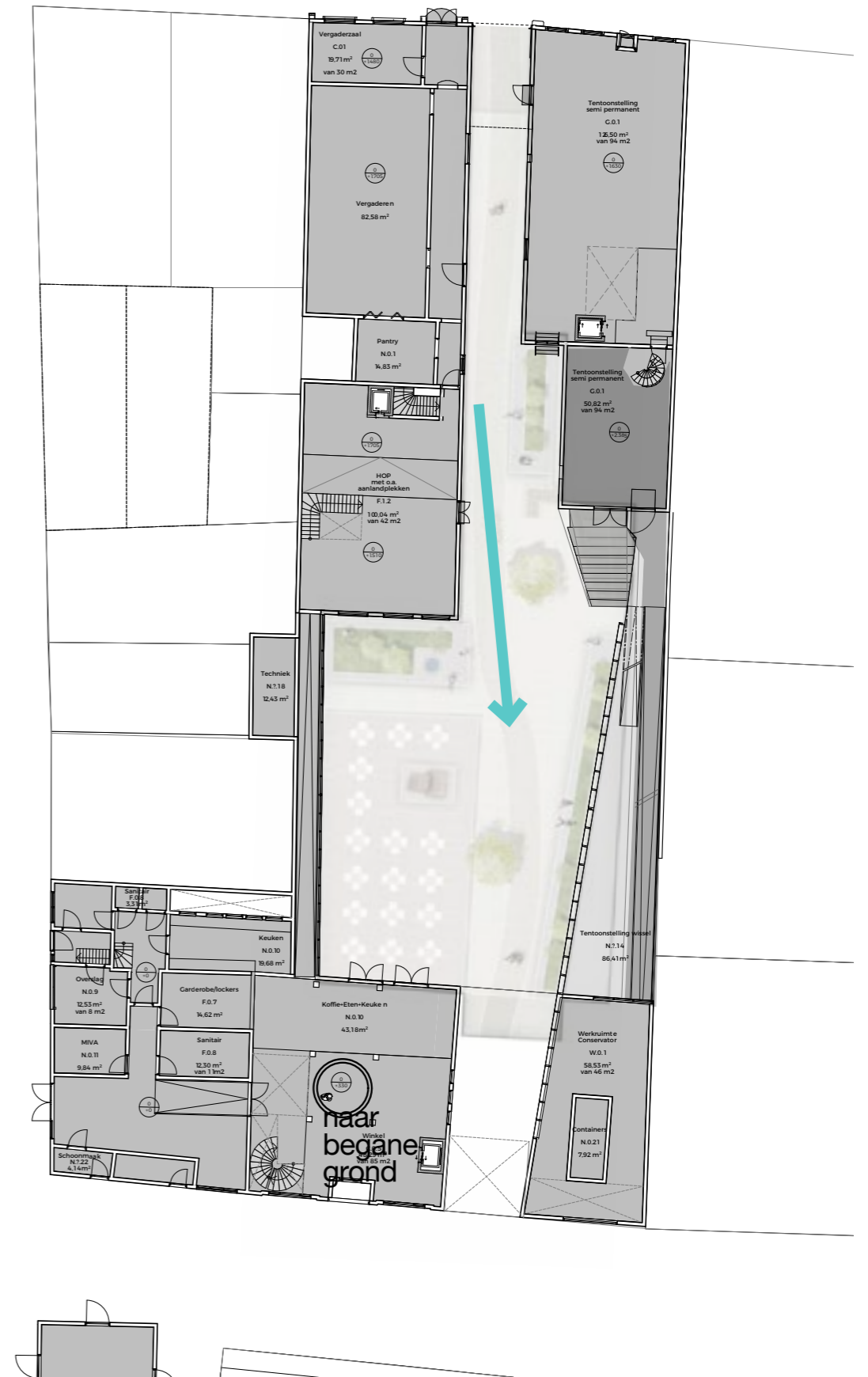

Kelder

Zicht vanaf de Schuitemakersstraat

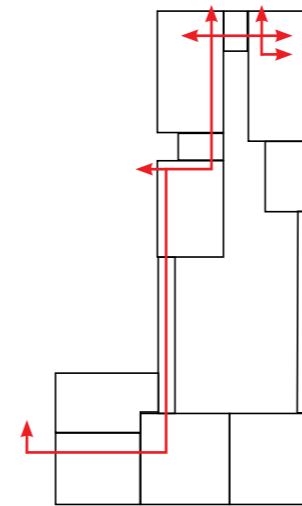
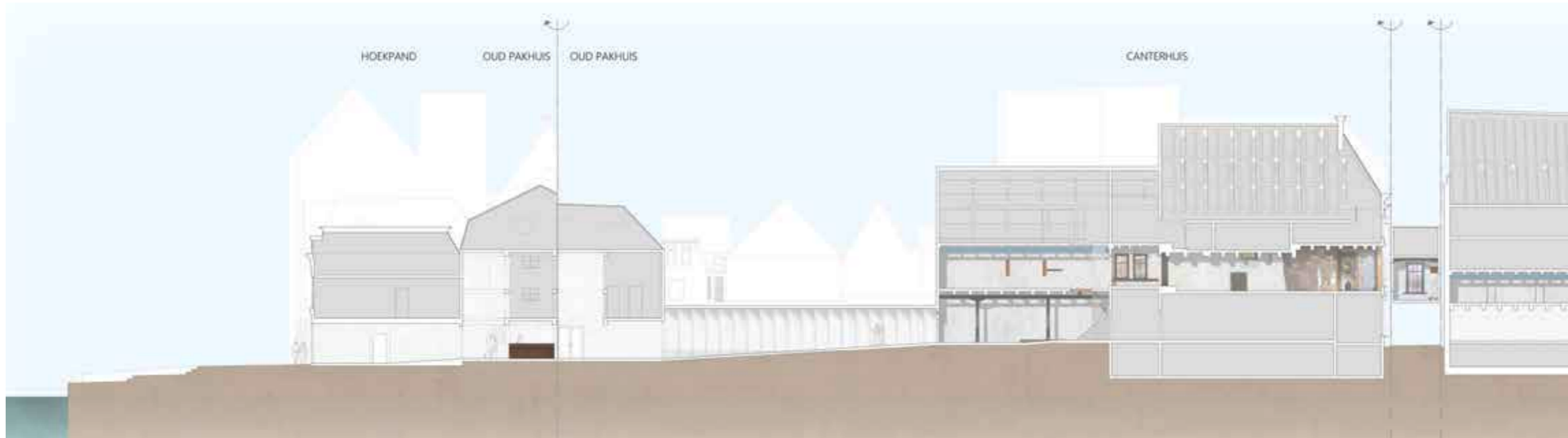
Binnenplaats gezien vanaf de Brugstraat

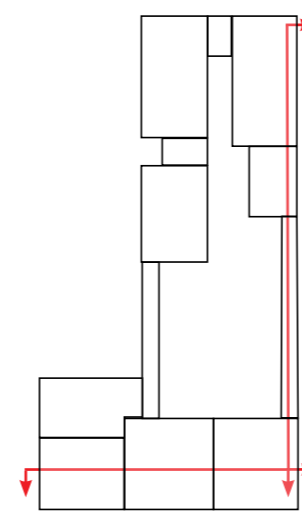
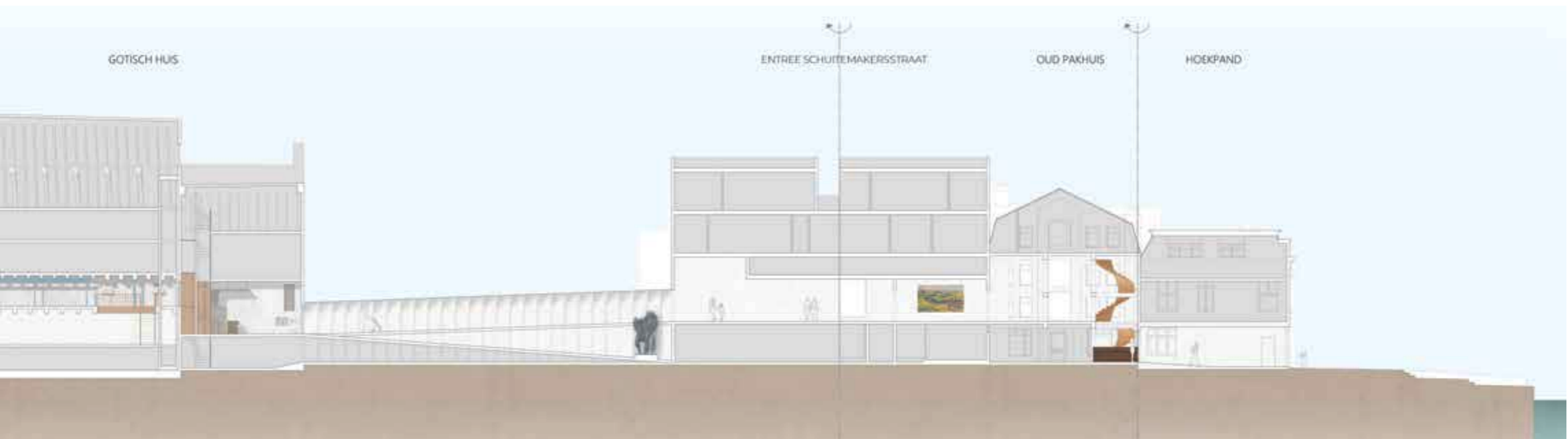

Zicht op de Oostgalerij

Uitgevouwen doorsnede door het museum

Verduurzaming en herstel

09

Vooronderzoek

Inspectierapporten - Monumentenwacht

Aan de basis van alle verduurzaming- en renovatiekeuzes, liggen de inspectierapporten van Monumentenwacht als ook de bouwhistorische opnamen van J.A. van der Hoeve.

Door zowel de ingrepen voor verduurzaming als herstel te combineren, ontstaat een integraal plan dat de monumenten voor lange tijd in goede staat zal houden. Al het sloopmateriaal zal zo veel mogelijk hergebruikt worden.

Bouwhistorische opnamen - J.A. van der Hoeve

Verduurzaming van ramen

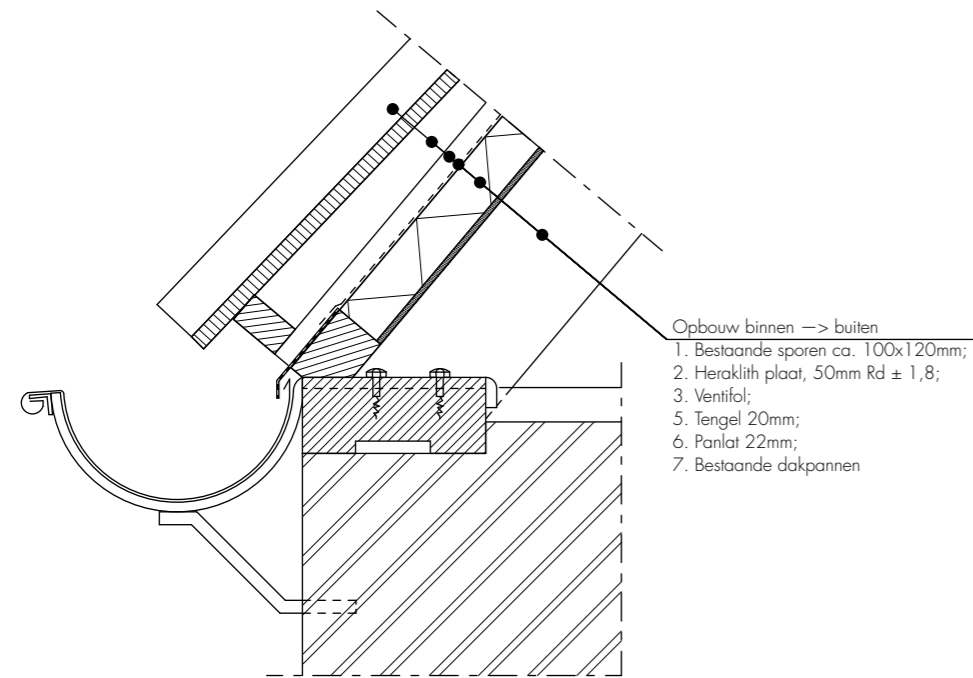
Ieder venster van het museum is onderzocht op leeftijd, afmeting en waarde. Aan de hand hiervan is een raam specifiek plan gemaakt om de panden optimaal te verduurzamen, met zo min mogelijk afbreuk van de monumentale waarde.

Noordgevel, Gotisch- en Canterhuis

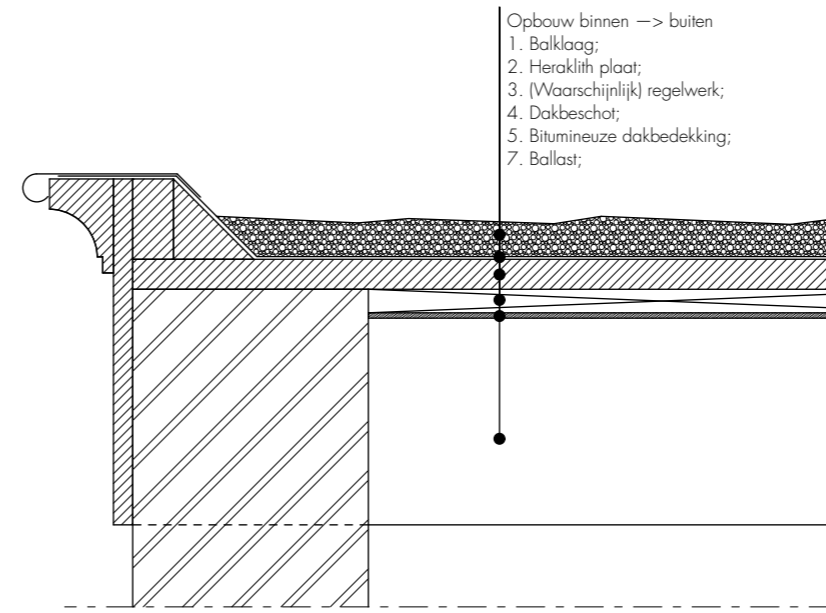
LEGENDA

BEGLAZINGEN	BESTAANDE RAAM CONSTRUCTIE	ACTIE / PRINCIPE DETAIL zie W - 01 t/m 03
: Floatglas	+ : Met achterzet beglazing	: Conform principe detail 01
: Getrokken glas	.1 : Glas in houten raam	: Conform principe detail 02
: Glas in lood	.2 : Glas in stalen raam	: Conform principe detail 03
: Gehamerd glas	.3 : Glas in gietijzeren raam	: Conform principe detail 04
	.4 : Glas in metselwerk	: Conform principe detail 05
		: Conform principe detail 06
		: Enkelglas vervangen voor HR++ beglazing

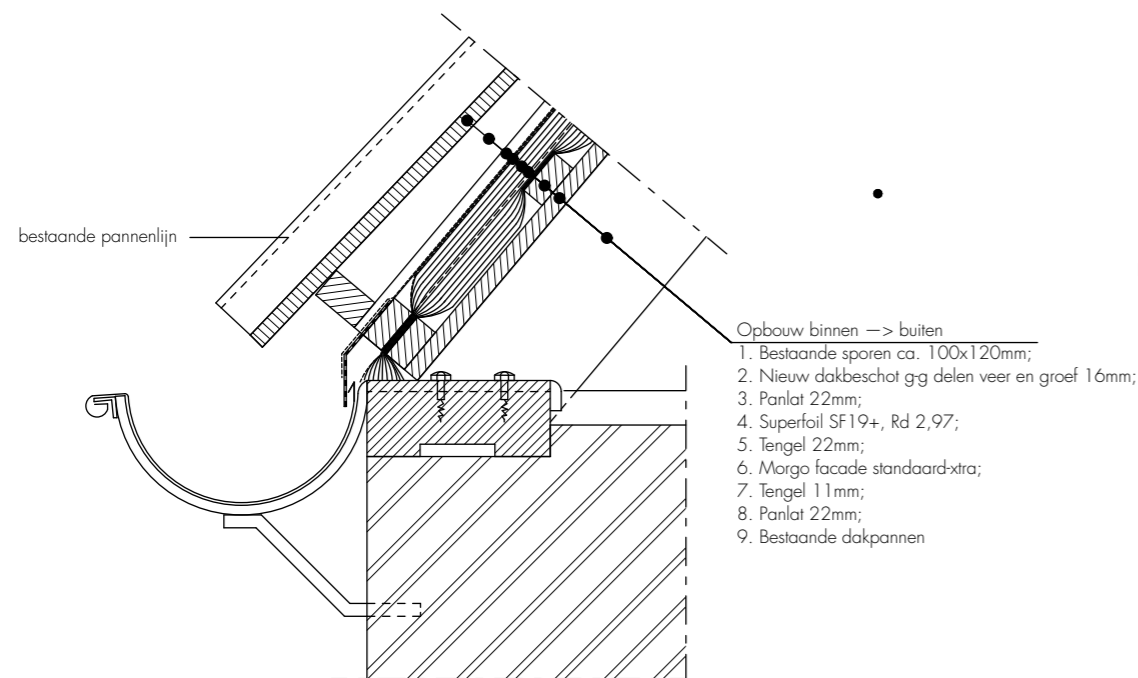
Verduurzaming daken

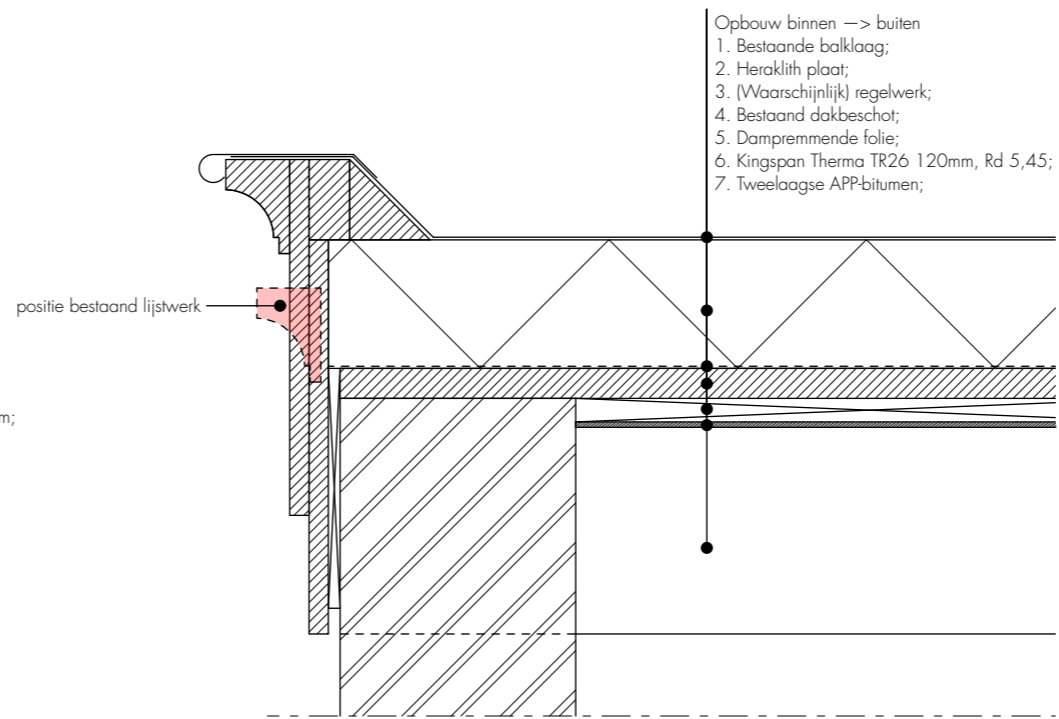
BESTAAND

BESTAAND

NIEUW

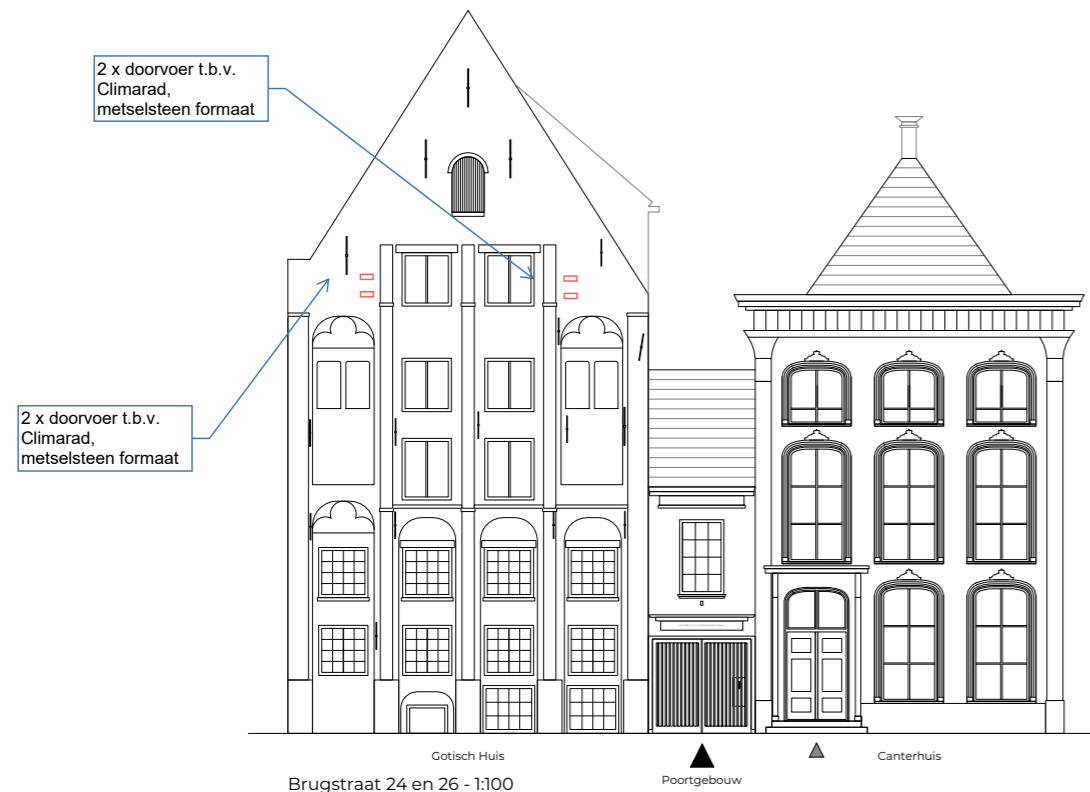
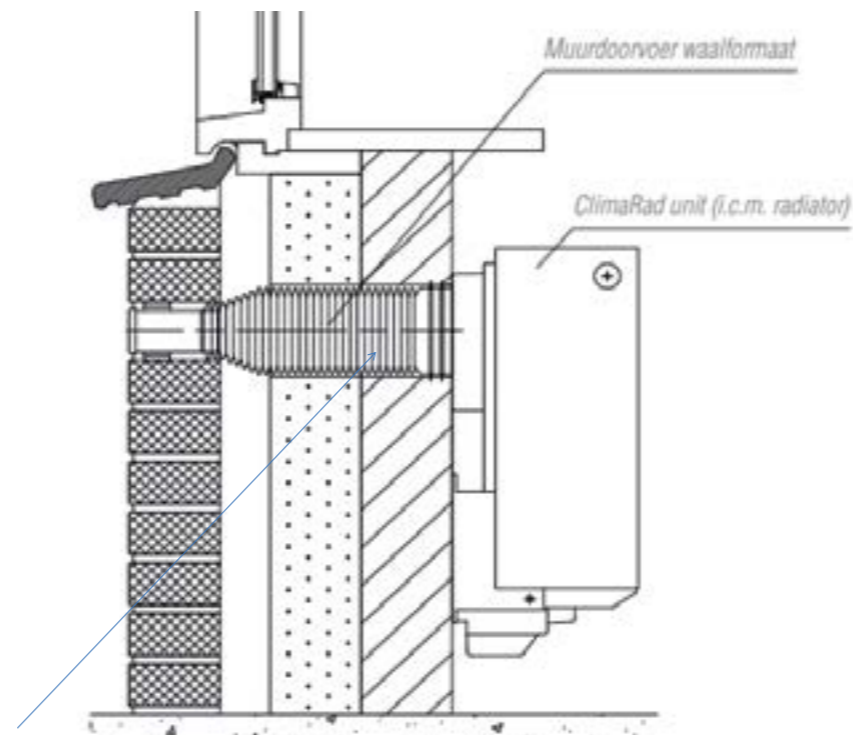
NIEUW

Door de meest moderne isolatiesystemen te kiezen, is het mogelijk om alle daken te verduurzamen met minimale aantasting van de monumenten.

Voor de hellende daken wordt een folie toegepast die de verouderde heraklithplaten vervangt. Hiermee wordt een groot oppervlakte van beide rijksmonumenten in een klap ruim 1,5x zo goed geïsoleerd. Dit alles zonder een waarneembaar verschil van buitenaf.

Installaties

Doordat de schil met eerdergenoemde ingrepen zo goed mogelijk is geïsoleerd, loont het om goede installaties toe te passen in de monumenten.

Na meerdere opties overwogen te hebben, is er voor gekozen om per ruimte de verwarming, koeling en vochtigheid te controleren. Hierdoor hoeven er geen grote schachten vanaf een centrale locatie naar alle ruimtes vertakt te worden. Via voor het museum ontworpen roosters wordt verse lucht aan- en afgevoerd om vervolgens naar wens te worden verwarmd of te koelen.

Planoverzicht

10

Het gebouwencomplex

Oppervlaktes zijn bij benadering en als NVO (Netto Vloeroppervlak) weergegeven.

Beschikbare ruimte

Museum aan de A bezit een historisch gebouwencomplex in de binnenstad tussen de Brugstraat, Schuitemakersstraat en de Kleine der A. De rijksmonumenten aan de Brugstraat 24 en 26, het Gotisch Huis (02) en het Canterhuis (01) dateren uit de 14e eeuw en behoren tot het architecturale erfgoed van Groningen. Deze twee gebouwen dragen door hun authenticiteit en sfeer bij aan de totaalbeleving van het museum.

De beschikbare ruimte van het museumcomplex zal worden vergroot met het Pakhuis aan de Schuitemakersstraat 17 (04). In dit plan wordt er vanuit gegaan dat het Hoekpand (05) aan de Kleine der A 6 onderdeel zal worden van het museumcomplex. Samen met Museumcafé Het Pomphuis (09) vergroot dit zowel de functionaliteit als de zichtbaarheid van Museum aan de A.

Integraal toegankelijk museum

Integrale toegankelijkheid is belangrijk voor Museum aan de A. De mogelijkheden om de monumenten van liften te voorzien zijn onderzocht. Ook de verbinding van de gebouwen onderling is bestudeerd. De positieve conclusies van dit onderzoek leiden tot oplossingen voor de integrale

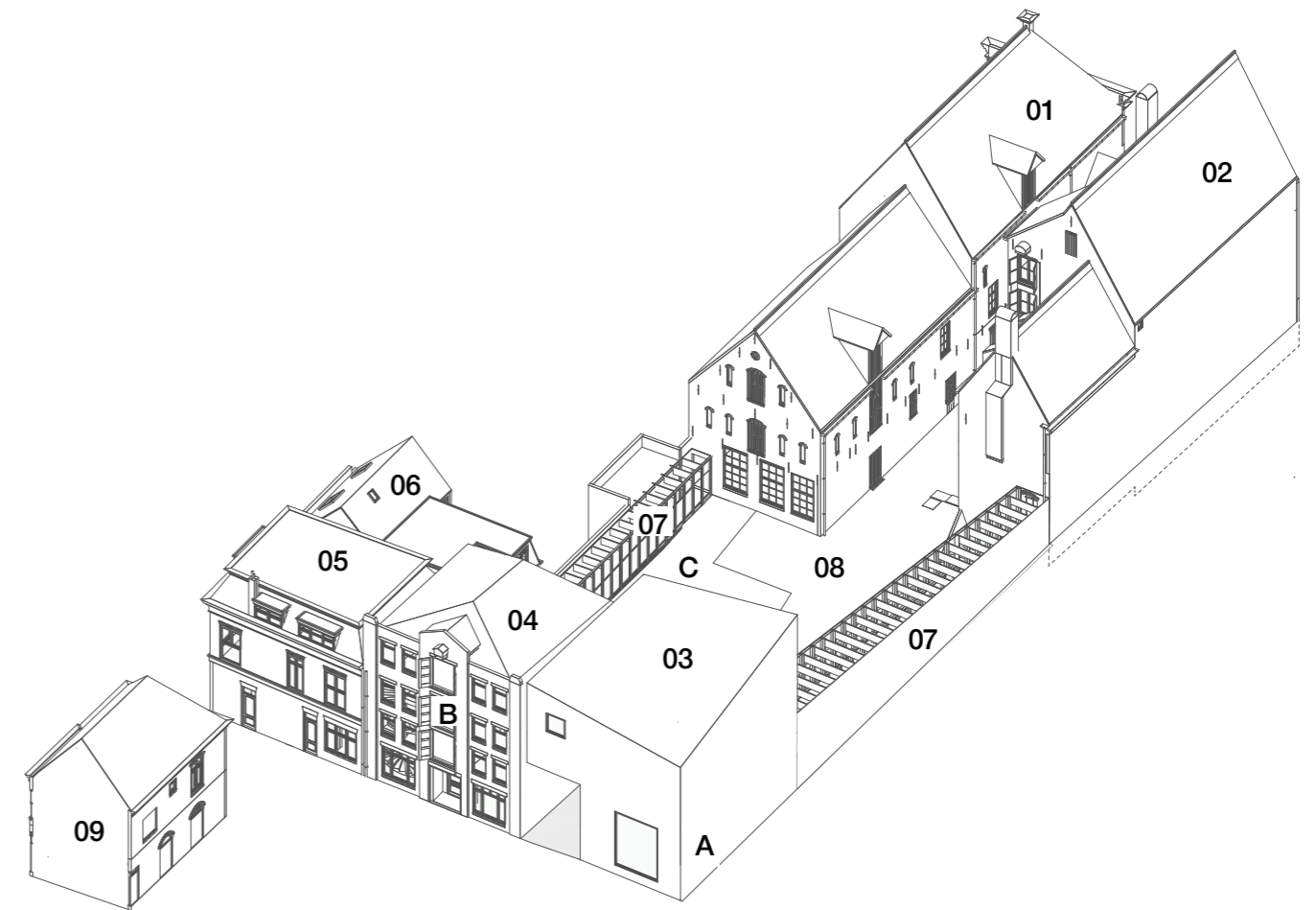
toegankelijkheid. Het huidige ontwerp is voorgelegd aan de Werkgroep Toegankelijk Groningen (WTG).

Overheden

Zowel de gemeente als de provincie Groningen zijn betrokken bij de ontwikkeling van het museum in het historische A-kwartier.

Vernieuwbouw

Belangrijke verandering is de vorm van de binnenplaats. Hiervoor wordt de Motorenhal (C) gesloopt, ten gunste van de zichtbaarheid van de rijksmonumenten. Nieuwe galerijen (07) aan weerszijden van de binnenplaats resulteren in het gewenste museaal circuit. Op de plek van de huidige poort en Werkplaats (A) komt een nieuw Poortgebouw (03) met royale museumzalen.

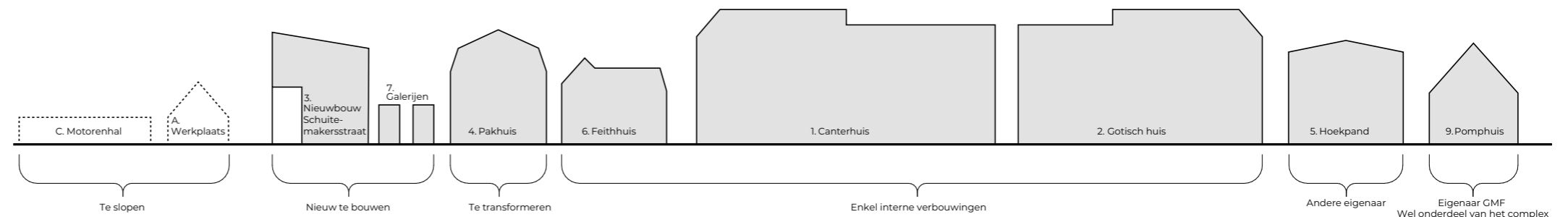

Nieuwe situatie

01	Canterhuis	893 m2
02	Gotisch Huis	855 m2
03	Nieuwbouw	298 m2
04	Pakhuis	340 m2
05	Hoekpand	255 m2
06	Jhr. Rhijnvis Feithhuis	265 m2
07	Galerijen	136 m2
08	Binnenplaats	510 m2
09	Pomphuis	

Te slopen

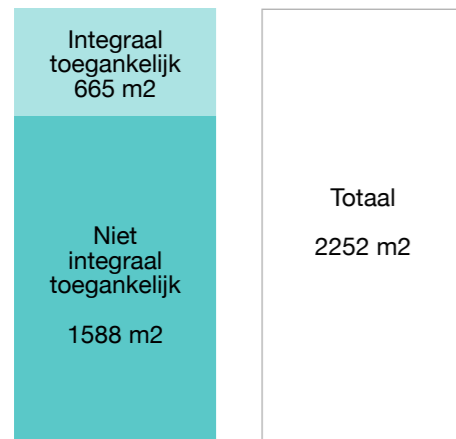
A.	Werkplaats	55 m2
B.	2e verdieping Pakhuis	126 m2
C.	Motorenhal	173 m2

Oppervlakte ontwikkeling

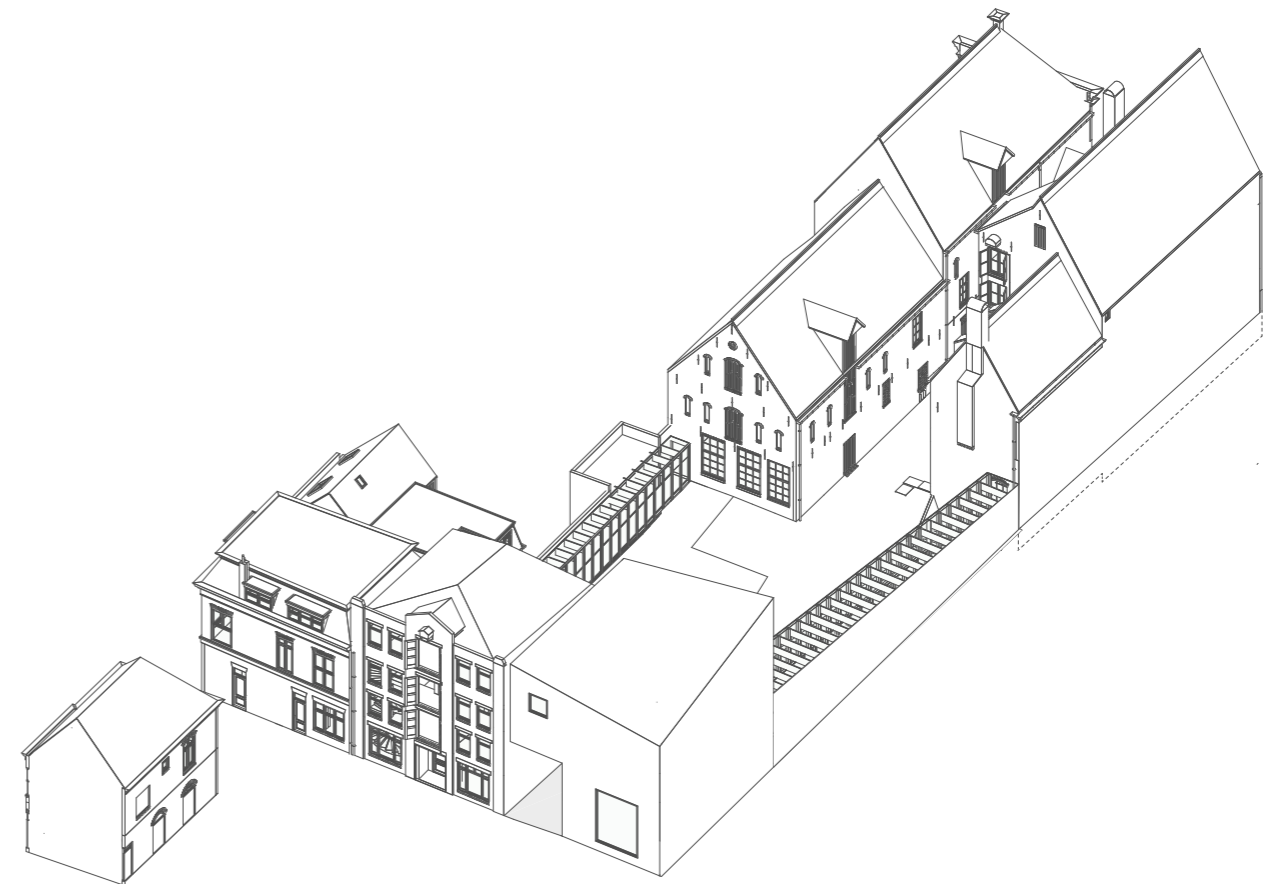
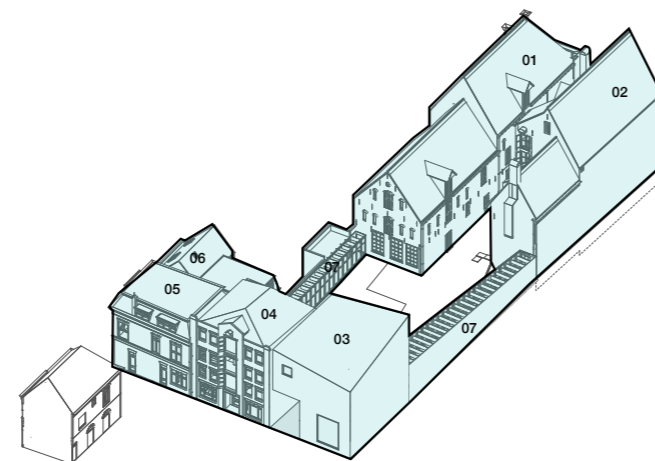
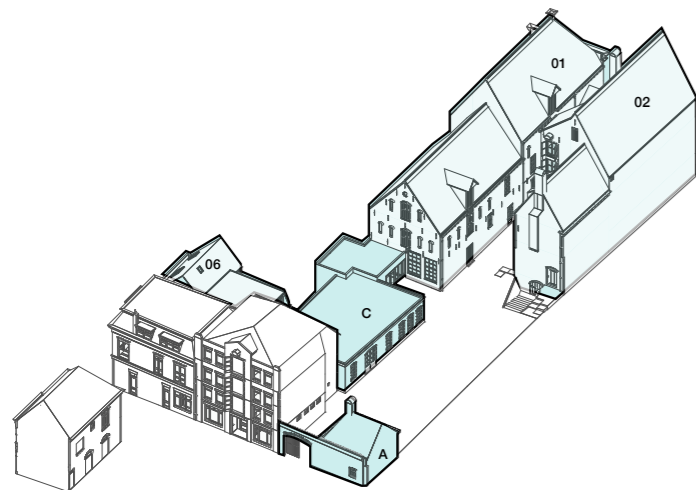
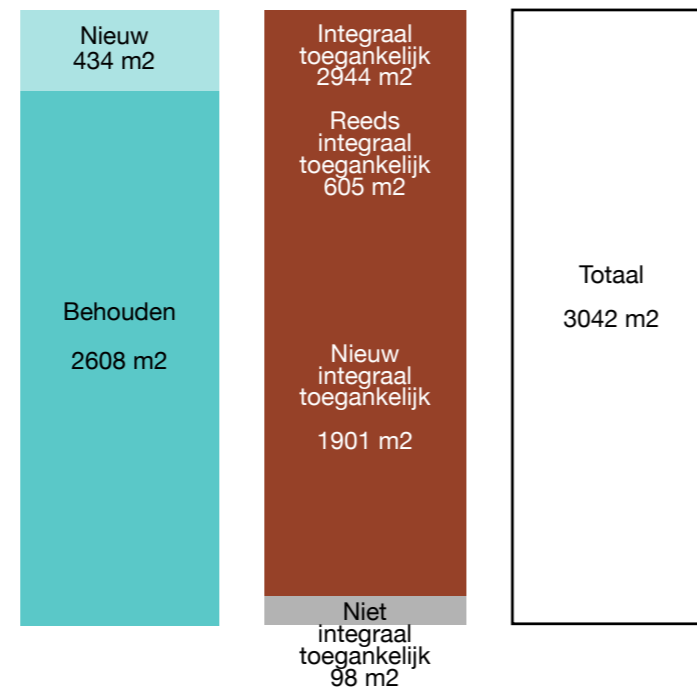
Huidige museum

01, 02, 06, A, C

Nieuwe museum

01, 02, 03, 04, 05, 06, 07

Wat voorafging 11

Ontwikkelingen in de tijd

- 2022 Museum aan de A opvolger van het Noordelijk Scheepvaartmuseum
- 2022 Ontwerp vernieuwbouw gestart
- 2021 Eind van het jaar afhaken anoniem fonds €2 miljoen
- 2020 Ontwikkeling Museumcafé Het Pomphuis door Groninger Monumenten Fonds
- 2020 Masterplan Raadsbesluit €1.025.000 1e fase inverstering, €2 miljoen toegezegd door anoniem fonds, €1,5 miljoen NPG
- 2020 Samenwerkingscontracten Groninger Museum, Groninger Archieven, Noorderpoort
- 2017 Gemeentebegroting €2 miljoen reservering SIF voor Museum aan de A
- 2016 Aankoop Pakhuis door gemeente
- 2016 Twijnstra Gudde / Atelier Brückner / Historisch A-kwartier
- 2013 Groninger Museum en Groninger Archieven uit het Forumplan; Manifest samenwerking Groninger Museum, Groninger Archieven en Noordelijk Scheepvaartmuseum
- 2006 Noordelijk Scheepvaartmuseum uit het Forumplan
- 2004 Groninger Museum, Noordelijk Scheepvaartmuseum, OB Huis van informatie en Geschiedenis Groningen → Forum
- 2002 Groninger Museum en Noordelijk Scheepvaartmuseum Centrum van Geschiedenis

Colofon

Het Structuurontwerp is in 2022 tot stand gekomen door het Ontwerpteam:

Museum aan de A	
Architect	vector-i architecten
Restauratiearchitect	Holstein restauratie
Interieurarchitect	i29
Interieurbouw	Zwartwoud
Ingenieursbureau	abtWassenaar
Bouw- en projectmanagementbureau	Draaijer
Extern adviseur Museum aan de A	Dijkstra, bouw- en inrichtingsmanagement

In samenwerking met de gemeente Groningen:

Cultuur	Marije van der Heide en Richard Ridder
Binnenstadontwikkeling	Hedwig de Boer
Stedenbouw	Jaco Kalfsbeek
Erfgoed	Marieke Bosma, Taco Tel en Marcel Verkerk
RCE	Mieke van Bers en Marlijn Baarveld
Tekst	Nicolette Bartelink, Hedwig de Boer, Cecile Bögels, Michèlle Corbier-Kind, Karlijn Donders, Nicki Günther, Ben van der Meer, Marith Danhof en Max Tala Nossin
Fotografie	Roelof Bos, Stella Dekker, Niels Knelis Meijer, Arjan Verschoor, Alice Wielinga, Joost Nuijten en Anita Oosterloo
Vormgeving	G2K Creative Agency en vector-i

GRONINGER
ARCHIEVEN

Noorderpoort

Herinrichting vaste presentatie:

Studio Louter en OPERA Amsterdam
Objecten uit collecties Groninger
Archieven, Groninger Museum, Museum
aan de A en Noordelijk Archeologisch
Depot Nuis
Kolvoort (Kurt Cobain), Naho Matsuda
(maker van foto data kunstwerk),
Sanne Meijer (foto Eltjo Siemens is
door haar gemaakt)

Stichting Museum aan de A
Brugstraat 24
9711 HZ Groningen
050 312 22 02
museumaandea.nl

Museum
aan de A
WERK IN UITVOERING

Museum
aan de A

Bidbook

'n Golden Kaans
September 2023